

CHAITANYAMANAVI

R.NO.APBIL/2019/78298

చైతన్య మూనవి

VOL : 5

ISSUE : 2

GUNTUR

FEBRUARY 2023

40 PAGES

RS. 15/-

సమానత్వ సాధనకై..
ఉద్యమ తరంగాలై
కదలాలిక..

మద్దెలపాలెం

విజయవాడ

ఒంగోలు

ఉయ్యూరు

సంక్రాంతి సంబరాలు

రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా ఐదవ ఆధ్వర్యంలో సంక్రాంతి సంబరాలు జరిగాయి. స్థానిక కాలనీల్లో వివిధ రకాల ఆటలు పోటీలు, సంస్కృతిక కార్యక్రమాలు నిర్వహించి బహుమతులు అందించారు.

విశాఖ

తిరుపతి

గణతంత్ర వేడుకలు

రిపబ్లిక్ డే సందర్భంగా వివిధ జిల్లాల్లోని పాఠశాలల్లో విద్యార్థులకు అవగాహన కార్యక్రమాలు జరిగాయి. జెండా వందనం చేశారు.

నెల్లూరు

మధ్యాహ్న భోజనం పరిశీలన

నెల్లూరు జిల్లా బుజబుజు నెల్లూరులోని జిల్లా ప్రభుత్వ పాఠశాలలో మధ్యాహ్న భోజన పథకం అమలు తీరును ఐదవ నేతలు పరిశీలించారు.

సంపాదకీయం

మహిళలను లెక్కించని బడ్జెట్

భా రీ కేంద్ర బడ్జెట్. అందులో మహిళా బడ్జెట్ ఎంత? అన్న ఆసక్తి, ఆందోళనతో చూడబోతే మా ఊరి మిరియాల సామెత మాదిరిగా ఉంది. రూ.45 లక్షల కోట్ల బడ్జెట్. మహిళలకని చెప్పబడే బడ్జెట్ కేటాయింపులు రూ.2.23 లక్షల కోట్లు. గత సంవత్సర బడ్జెట్ రూ.2.18కోట్లు. అంతే పెరిగింది పిసరంత. పెరిగిన ధరలతో పోల్చి చూస్తే తరుగుదల 30 శాతం. జండర్ బడ్జెట్ శాతం పెంచామని ప్రభుత్వం గ్లోబల్ ప్రచారం చేస్తోంది.

మొత్తం బడ్జెట్లో మహిళా బడ్జెట్ కేటాయింపులు గత సంవత్సరం 4.7 శాతం. ఇప్పుడు 4.9 శాతం. మహిళలు విద్య, ఉపాధి, భద్రత ప్రధాన సమస్యలుగా ఎదుర్కొంటున్నారు. ఈ సమస్యల పరిష్కారానికి, వాటిని అధిగమించడానికి వనరుల కేటాయింపు జరగాలి. మహిళా బడ్జెట్లో అవసరమైన మేరకు కేటాయింపులు లేవు. ఇదేనా మహిళలకిచ్చే గౌరవం! గుర్తింపు! బడ్జెట్లో రెండు భాగాలున్నాయి. ఒకటి ప్రత్యక్షంగా మహిళా సంఘం కోసం రూపొందించబడిన పథకాలు. రెండు.. కనీసం 30 శాతం నిధులను మహిళల కోసం కేటాయించే పథకాలు.

ఇందులో ప్రధాన మంత్రి ఆవాస్ యోజనలో రూ.54,487 కోట్లు, రేగా పథకంలో రూ.25,000, సాక్షం, పోషణ కింద రూ.20,554 కోట్లు, ఆరోగ్యం, సమగ్ర శిక్ష, స్వచ్ఛభారత్, స్కీములన్నీ కలిపి మరో రూ.25,000 కోట్లు. మహిళల కోసం కేంద్ర బడ్జెట్లో కేటాయింపులు ఏనాడూ 6 శాతం దాటలేదు.

ఇందుకు పూర్తి భిన్నంగా కేరళ రాష్ట్ర బడ్జెట్లో ఈ సంవత్సరం 21.2 శాతం నిధులు మహిళలు, పిల్లల కోసం కేటాయించారు. పార్ట్-ఏలో రూ.22,112 కోట్లులో రూ.4,670.22 కోట్లు కేటాయించడం ప్రత్యేకం. ఈ స్కీములన్నీ మహిళలకు ఉద్దేశించబడ్డాయి. పాఠశాలల్లో కౌమార బాలికలకు అవగాహన కల్పించడం, వారికి అండగా ఉండేందుకు కౌన్సిలర్లను నియమించేందుకు ప్రత్యేక పథకాన్ని రూపొందించి అమలు కోసం బడ్జెట్ కేటాయించారు. మహిళల సమానత్వాన్ని ప్రోత్సహించేందుకు సాంస్కృతిక ప్రచారానికి కూడా కేరళ బడ్జెట్లో కేటాయింపులు చేశారు.

ఇక కేంద్ర బడ్జెట్లో మహిళా శిశు సంక్షేమ శాఖ కేటాయింపులు పరిశీలిస్తే ఇంత నయవంచనా? అన్న విస్మయం, ఆగ్రహం కలుగుతాయి. రూ.2 లక్షల రూపాయలు డిపాజిట్ చేసుకోగలిగే మహిళలు, బాలికలకు 7.5 శాతం వడ్డీ ఇవ్వనున్నట్లు ఘనంగా చెప్పుకున్నారు!

మహిళా, శిశు సంక్షేమానికి చేసిన కేటాయింపు గత సంవత్సరం రూ.25,172 కోట్లు కాగా ఇప్పుడు రూ.25,448 కోట్లు గొప్ప ముష్టి! మహిళల కోసమే కేటాయించబడిన పథకాలకు రూ.26,772.89 కోట్ల నుంచి రూ.88044.21 కోట్లకు పెంచినట్లు ప్రకటించారు. ఇందులో 'పీఎంఏవై' పథకంలో ఇళ్ల నిర్మాణానికి రూ.54,487 కోట్లు కేటాయించారు. ఈ స్కీము మహిళల కోసమే అని ప్రకటించడం నిర్మలమ్మ చతురతా? లేక మహిళల యెడల హాస్యమా? పీఎం కిసాన్ సమ్మాన్ నిధి కింద రూ.3 కోట్ల మంది మహిళా రైతులకు రూ.54,000 కోట్లు కేటాయించినట్లు పేర్కొన్నారు.

ఇక మహిళల సమాన అవకాశాల కోసం ప్రత్యేక కేటాయింపులు చేయాల్సిన విద్య, ఆరోగ్య రంగాలకు ప్రత్యేకత లేదు. ఆరోగ్యం, సమగ్రశిక్ష, స్వచ్ఛ భారత్ సమర్థ స్కీములు - మహిళా సాధికారత పేరిట చేసిన కేటాయింపులు రూ.25,000 కోట్లు.

జాతీయ సాంఘిక సహాయ సహాయ కార్యక్రమం (ఎన్ఎస్ఐపీ) కింద వృద్ధాప్య పెన్షన్, వితంతు, వికలాంగ, అన్నపూర్ణ పథకాలకు 1995 నుంచి అవే కేటాయింపులు జరుగుతున్నాయి. వాటి మీద పరిశీలన, పెంపుదల లేదు. 60 సంవత్సరాల నుంచి 80 వరకు రూ.200లు, 80 దాటిన వారికి రూ.500లు ఇస్తున్నారు. గత 17 సంవత్సరాల నుంచి ధరలు భారీగా పెరుగుతున్నా వాటి మొత్తాలు పెంచలేదు. ఈ పథకాలన్నింటికీ కలిపి కేటాయించినది రూ.9,652 కోట్లు. గత సంవత్సరం కంటే 452 కోట్లు మాత్రమే అదనం.

వాత్సల్య పథకంలో వాత్సల్యం ఎక్కడా లేదు. పిల్లల రక్షణ కోసం రూపొందించిన ఈ పథకంలో కేటాయింపులు రూ.1472 కోట్లు. దీనదయాల్ అంత్యోదయ నేషనల్ రూరల్ లైఫ్ హుడ్ మిషన్ కింద రూ.81 లక్షల స్వయం సహాయక గ్రూపులను ఏర్పాటు చేస్తున్నట్లు ప్రకటించారు. అదనపు కేటాయింపులు లేవు. అటానమస్ బాడీలు, జాతీయ మహిళా కమిషన్, జాతీయ బాలల హక్కుల రక్షణ కమిషన్ (ఎన్సీపీసీఆర్), సెంట్రల్ అడాప్షన్ రిసోర్స్ ఏజెన్సీ తదితరాలకు కేటాయింపులు రూ.168 కోట్లు మాత్రమే.

జనాభాలో సగం ఆర్థికాభివృద్ధికి శ్రమించే మహిళల అసమాన స్థితిని అధిగమించేందుకు, సమగ్రాభివృద్ధి సాధనకు బడ్జెట్ కేటాయింపులు తోడ్పడేవిగా లేవు. కార్పొరేట్లకు సంపదను కట్టబెడుతున్నారు. ప్రజలపై పన్నులు పెంచుతున్నారు. ఈ బడ్జెట్ ధరలు పెరుగుదలకు మరింత కారణమవుతుంది. ఈ ప్రజా వ్యతిరేక బడ్జెట్తో పాలకులు కొనసాగలేరని హెచ్చరించాలి.

విద్య అసలు లక్ష్యం సమాధానాలను
అందించడం మాత్రమే కాదు. మరిన్ని
ప్రశ్నలు సంధించడం కూడా.

చైతన్య మాసవి

సంపుటి : 5
సంచిక : 2

ఈ సంచికలో

అధ్యయిజలీ బోర్డు

వేములపల్లి సీతీదేవి
డాక్టర్ జి. విజయభారతి
డాక్టర్ శివారామి
కె. విజయ బక్ష్
ఎం. ప్రగతి

విద్యా ఆంధ్రప్రదేశ్ మహిళాసంఘం

చిరునామా :
విద్యా రాష్ట్ర కార్యాలయం,
పి.ఎల్.రావు భవన్, 2/7 బ్రాడ్‌పేట్,
గుంటూరు, గుంటూరు జిల్లా - 522002,
ఆంధ్రప్రదేశ్, ఫోన్ : 9490098620
chaitanyamanavi@gmail.com
fb : aidwaap
Blog : aidwaap@blogspot.com

సంపాదకులు
డి.రమాదేవి

సంపాదక వర్గం
కె. స్వరూపరాణి
బి. ప్రభావతి
బి.హరిత
మేనేజర్ : కె. శారద

ప్రజాశక్తి ప్రింటర్స్ & పబ్లిషర్స్
ప్రైవేట్ లిమిటెడ్

పోస్టల్ చందా
సంవత్సరానికి రూ : 180/-
విడి ప్రతి వెల రూ : 15/-

వ్యాసాలు, లేఖలు పంపించవల్సిన చిరునామా :
పిన్ నం : 304, సింధూర అపార్ట్‌మెంట్,
డిజిటి ఆఫీసు రోడ్డు,
తాడేపల్లి మండలం, కొలనుకొండ,
గుంటూరు జిల్లా -522302

ప్రత్యేకం

చట్టం

వర్తమానం

సీరియల్

స్ఫూర్తి

అమ్మమ్మలేఖలు

కథ

ప్రత్యేకం

ప్రత్యేకం

పుస్తక సమీక్ష

ఆర్థికం

ఆరోగ్యం

కేస్‌స్టడీ

సినిమా సమీక్ష

1. సమానత్వ సాధనే లక్ష్యంగా

- మానవి

.....5-6

2. మతాలు - విడాకులు - నందూరి పద్మాంజలి 7-8

3. స్వాతి మలివాల్‌పై దాడి హేయం - మానవి 9

4. వైద్యవిద్యలోకి మహిళలు (మహిళలు -సోషలిజం)

- అగస్టెబెల్

.....10

5. విద్యావిప్లవం సావిత్రిబాయి పూలే

- డాక్టర్ జి.వందన

.....12-14

6. రాజకీయాలు - మహిళలు

- డాక్టర్ కె.విజయబక్ష్

.....15-16

7. పల్లె వెలుగు - జి.నిర్మలా రాణి

.....17-19

8. మేము సిఎం రక్షకులమే

- హిదయతుల్లాహ్.....21

9. స్వేచ్ఛకు సంకెళ్లు!

- వాట్సప్

.....23-24

10. హాస్యంతో తిరుగుబాటు

- నందూరి పద్మాంజలి

.....25-26

11. పొంచిఉన్న ఆర్థిక హింస - కె.శాంతారావు

.....27-28

12. మెలిపెట్టే మోనోపాజ్ - డాక్టర్ ఇవటూరి రామకృష్ణ.....30-31

13. ఈతరం దాంపత్యం! - కె.శారద

.....32-33

14. 'పంజరం'లో స్త్రీ - పి.జ్యోతి

.....34-35

పత్రికలో విభిన్న అంశాలపై వస్తున్న వ్యాసాలు రచయితల
అభిప్రాయాలు మాత్రమే. అందులో పేర్కొన్న అన్ని అంశాలతో
మానవి సంపాదక వర్గం ఏకీభవిస్తుందని భావించవలదు.

- ఎడిటర్

PRINTED AND PUBLISHED BY D. RAMA DEVI, AIDWA ANDHRA PRADESH MAHILA SANGHAM, PRINTED AT PRAJASAKTI PRINTERS & PUBLISHERS PVT. LTD. 14-12-19, PRAKASH NAGAR, KRISHNA NAGAR (P), TADEPALLI (M), GUNTUR DIST. PUBLISHED AT AIDWA ANDHRA PRADESH MAHILA SANGHAM AIDWA STATE OFFICE P.L.RAO BHAVAN, 2/7 BRODIPET, GUNTUR-522002, ANDHRA PRADESH STATE. EDITOR: D. RAMA DEVI. R.NO. APBIL/2019/78298

సమస్త రంగాల్లో సమానత్వ
సాధనే లక్ష్యంగా ఐదవ
జాతీయ మహాసభ

తిరువనంతపురంలో జరిగింది. 25

రాష్ట్రాల నుంచి 850 మంది ప్రతినిధులు
హాజరయ్యారు. స్థానిక మహిళా సంఘ
కార్యకర్తల ఘన స్వాగతం పలికారు.

“సమానత్వం కోసం ఐక్యంగా పోరాడతాం..
సమానత్వం సాధిస్తాం” అనే నినాదాలతో సభ
ప్రారంభమైంది. గత 12 మహాసభల చిహ్నాలైన
జ్యోతులు సభ వద్దకు చేరుకున్నాయి. సభా
ప్రాంగణంలో స్ఫూర్తిదాయక మహిళల
చిత్రపటాలతో కూడిన ప్రదర్శన అందరినీ
ఆకట్టుకుంది. సభను మల్లికా సారాబాయి
ప్రారంభించారు. అలైడా గువేరా,
బృందాకరత్, తీస్తాసెతల్వాద్,
మధుర స్వామినాథన్ సభకు
ప్రత్యేక అతిథులుగా

హాజర
య్యారు.

సభ
ప్రారంభం
కార్యక్రమంలో

ఆంధ్రుల హక్కు, విశాఖ
ఉక్కు అనే నినాదం
మారుమోగింది. ఉక్కు
ప్రవేటికరణకు వ్యతిరేకంగా విశాఖ
మహాసభల పోరాట జ్యోతిని
ఆంధ్రప్రదేశ్ నాయకులు జాతీయ
నేతలకు అందించారు. ముందుగా
పోరాట యోధులందరినీ సభ
ఘనంగా సన్మానించింది. గత
మహాసభల నుంచి ఈ సభ వరకు
మరణించిన సభ్యులకు సంతాపం
తెలిపారు. ఈ మహాసభకు సంక్లిష్ట
సమయంలో కాశ్మీర్ నుంచి కొందరు
ప్రతినిధులు హాజరయ్యారు. కేంద్రంలో
బిజెపి పాలన వల్ల మహిళలకు రక్షణ
లేకుండా పోయిందని, వారి
హక్కులను హరించిందని, ఈ

సమానత్వ సాధనే లక్ష్యంగా..

ఐదవ
13వ
జాతీయ
మహా
సభలు

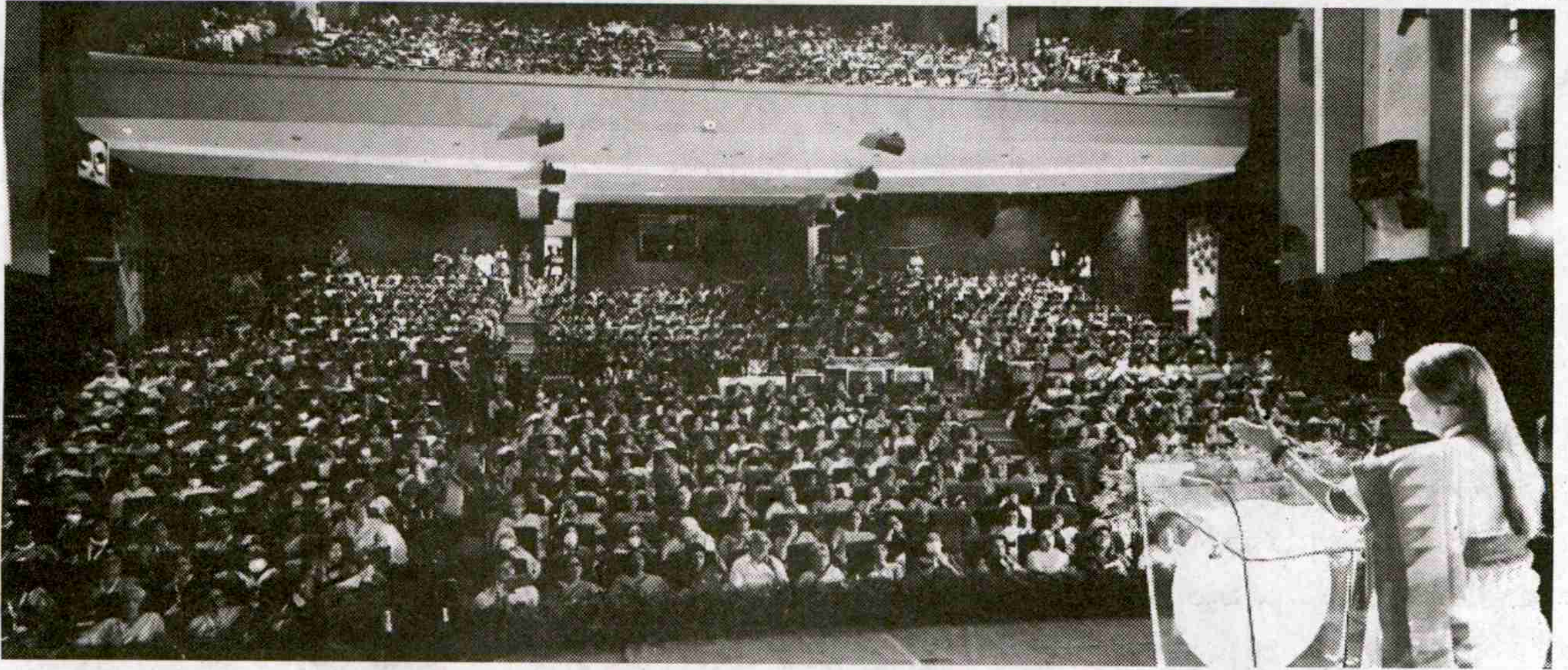

విధానాలకు వ్యతిరేకంగా పోరాడాలని
ఐదవ ప్రధాన కార్యదర్శి మరియు
ధావలె ఉద్యమ నివేదిక
ప్రవేశపెట్టారు. ఈ నివేదికపై చర్చలు
జరిగాయి. ఈ చర్చల్లో అన్ని రాష్ట్రాల
నుంచి ప్రతినిధులు 35 మంది
పాల్గొన్నారు. - సాతంత్ర్య పోరాటం,
మహిళా ఉద్యమం, నూతన
విద్యావిధానం - మహిళలపై
ప్రభావం, వాతావరణ మార్పులు -
మహిళలపై ప్రభావం, బాలికా శిశు
వుల హక్కులు, ఉద్యోగాలు -
మహిళలు, మహిళా హక్కులు -
సమానత్వ సాధన అనే అంశాలపై ఈ
సభలో చర్చలు జరిగాయి.
బిల్కిస్ బానో కేసులోని 11 మంది
దోషులకు గుజరాత్ ప్రభుత్వం పెట్టిన
క్షమాభిక్ష రద్దు చేసి తక్షణం జైలుకు
పంపాలని ఈ సభ డిమాండ్ చేసింది.
తీస్తాసెతల్వాద్, శ్రీకుమార్,

సంజీవ్ భట్లపై పెట్టిన కేసులు
ఎత్తివేయాలని డిమాండ్ చేసింది.
సామూహిక పోరాటాలు అవశ్యం

ఐదవ జాతీయ కార్యదర్శి బృందా
కరత్ మాట్లాడుతూ స్వతంత్ర్యం వచ్చి
75 సంవత్సరాలైనా ఇంకా
ప్రజాస్వామ్యం, రాజ్యాంగ రక్షణ
గురించి మాట్లాడుకోవడం,
పోరాడవలసి రావడం
శోచనీయమన్నారు. ప్రముఖ
వక్తలంతా ఐక్య పోరాట ఆవశ్యకతను
వివరించారు. మనువాదాన్ని
ఓడించడానికి ఇదొక్కటే
మార్గమన్నారు. మల్లికా సారాబాయి
సమాజం మారాలంటే పెద్ద సంఖ్యలో
మహిళలు రాజకీయాల్లో
క్రియాశీలకంగా ఉండాలన్నారు.
హక్కులకై మనం చేస్తున్న పోరాటం
సామూహికంగా చేస్తేనే
విజయవంతమవుతుందని

తీస్తా సెతల్వాద్ వివరించారు. నయా ఉదారవాద విధానాలు మతోన్మాదం వల్ల భారత రాజ్యాంగం, ప్రజాస్వామ్యం ప్రమాదంలో పడ్డాయని, మీడియా తన పాత్ర తను సక్రమంగా నిర్వహిస్తే ప్రజా ఉద్యమాలకు మరింత బలం చేకూరుతుందన్నారు.

ఈ జాతీయ మహాసభకు ఆహ్వానితులుగా వచ్చిన మానవ హక్కుల కార్యకర్త చేగువేరా కుమార్తె అలైదా గువేరా మాట్లాడుతూ రేపటి వెలుగుల కోసం ఈనాటి సంఘటిత పోరాటాలు మరింత ఉధృతం చేయాలన్నారు. కేరళలో 57 లక్షల మంది ఐదవ సభ్యులున్నారని, ఆహ్వాన సంఘం అధ్యక్షులు శ్రీమతి మాట్లాడుతూ ఇది దేశంలో పెద్ద రికార్డు అన్నారు. ఈ మహాసభల్లో సుభాషిణి అలీ, కెకె శైలజ, ఎస్.పుణ్యవతి, సుధా రామచంద్రన్, మల్లు లక్ష్మి, డి.రమాదేవి, సుసాన్ కె, సుజాత, తదితరులు పాల్గొన్నారు.

తీర్మానాలు

అంతర్జాతీయ సంక్షోభాల కారణంగా శరణార్థులుగా దేశంలోకి వస్తున్న

మహిళల పట్ల మానవత్వంతో కూడిన విధానాన్ని కేంద్ర ప్రభుత్వం ఏర్పాటు చేయాలని భావిస్తున్నారు.

ట్రాన్స్ జండర్లకు ఐదవ సభ్యత్వం కల్పించాలని నిర్ణయించారు. సుభాషిణి అలీ ప్రవేశపెట్టిన ఈ సవరణకు మహాసభ ఆమెదం తెలిపింది. ఉత్పిత్తిలో సగ భాగమైన మహిళలకు నిర్ణయాధికారాల్లో, అవకాశాల్లో కూడా సగ భాగం ఇవ్వాలని అన్ని రాష్ట్రాల ప్రతినిధులు డిమాండ్ చేశారు. తిరువనంతపురం, గుజరాత్, పశ్చిమ బెంగాల్, కేరళ, తెలంగాణ, కాశ్మీర్, త్రిపుర, కర్నాటక, మణిపూర్, ఆంధ్ర రాష్ట్రాల ప్రతినిధులు ఐక్యపోరాటాలు, లైంగిక హింస, మతోన్మాదులు, మైక్రో ఫైనాన్స్ ఆగడాలపై వివరించారు. సోషల్ మీడియా గ్రూపుల ద్వారా ఇటువంటి సమస్యలపై ఎప్పటికప్పుడు ప్రజలను చైతన్యవంతం చేయడం వంటి చర్యలను వీరందరూ సమర్థించారు.

నారీ లోకమంతా వర్షపు చినుకులై, వాగులై, వంకలై, నదులై సముద్రంలో కలిసిన చందంగా ఎక్కడికక్కడ చిన్నచిన్న బృందాలుగా కదిలి జాతీయ మహాసభ ముగింపు సందర్భంగా

జరిగిన బహిరంగ సభకు తరలి వచ్చారు. దినసరి కూలీలు, గృహిణులు, ఉద్యోగులు అందరూ భాగస్వాములయ్యారు. సమస్యల పరిష్కారం కోసం మరింత ధైర్యంగా సమానత్వ దిశగా ఐక్య పోరాటాలు చేయాలని నిర్ణయించుకున్నారు.

లక్ష్య సాధనకు మరిన్ని ఐక్యపోరాటాలు

ఈ సభకు ముఖ్యమంత్రి పినరయ్ విజయన్ ప్రత్యేక అతిథిగా హాజరయ్యారు. లక్ష్య సాధనకు మరింత ఐక్యతతో పోరు సల్పాలని ఆయన పిలుపునిచ్చారు. నగరంలోని అన్ని వార్డుల్లోనూ పతాకావిష్కరణలు జరిపారు. ఈ సభకు సుమారు లక్ష మంది హాజరయ్యారు.

అధ్యక్ష, కార్యదర్శులుగా

శ్రీమతి, మరియు థావలె

ఐదవ జాతీయ అధ్యక్షులుగా పికె శ్రీమతి, ప్రధాన కార్యదర్శిగా మరియు థావలె, కోశాధికారిగా పుణ్యవతి ఎన్నికయ్యారు. కార్యదర్శివర్గంలోకి తెలుగు రాష్ట్రాల నుంచి డి.రమాదేవి, మల్లు లక్ష్మి ఎన్నికయ్యారు. 104 మందితో జాతీయ కార్యవర్గం ఏర్పడింది. •

మతాలు-విడాకులు

హిందూ

మా మతం

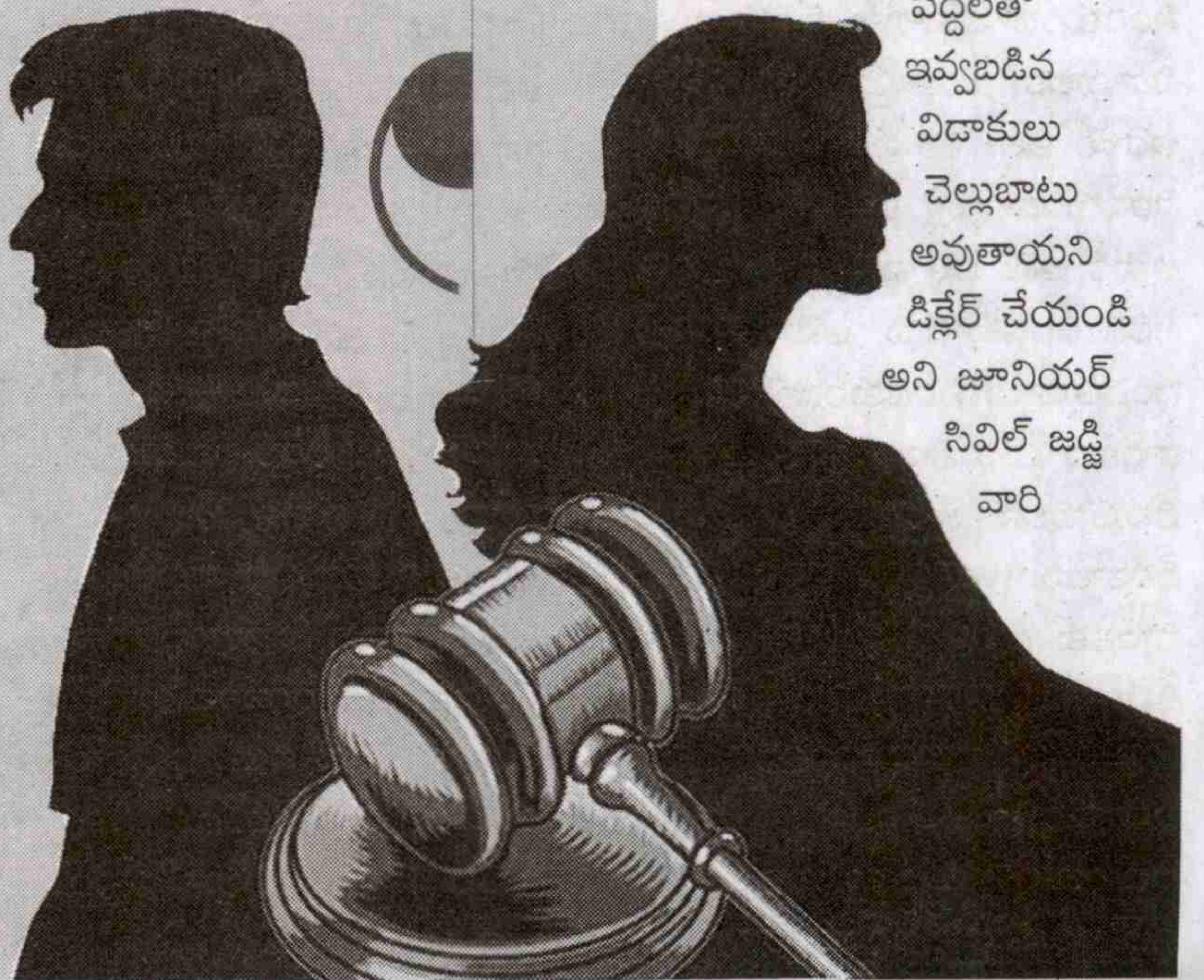
హిందూ మతానికి చెందిన దంపతులు హిందూ వివాహ చట్టం 1955లో విడాకులు పొందటానికి సూచించిన నియమాలు ప్రకారం విడాకుల కోసం దరఖాస్తు చేసుకోవాలి. దంపతుల్లో భర్తకానీ, భార్యకానీ తమ వివాహం మనుగడలో ఉండగా మరొకరితో వివాహేతర సంబంధాలు జరుపుతున్నప్పుడు, ఒకరు మరొకరిని హింసించడం, విడాకుల దాఖలుకు ముందు 2 సంవత్సరాలకు పైగా దంపతులు విడిపోయి ఉన్నప్పుడూ, హిందూ మతం నుంచి మరో మతం లోనికి మారిపోయినప్పుడు, మానసిక జబ్బులు ఉన్నా తీవ్రమైన అంటు వ్యాధులు కలిగి ఉన్నప్పుడూ, సన్యాసం తీసుకున్నప్పుడు, 7 సంవత్సరాలు నుంచి జాడ తెలియకపోవడం జరిగినప్పుడు సంబంధిత న్యాయస్థానంలో విడాకుల కోసం దాఖలు చేసుకుంటారు. స్త్రీలకు మరికొన్ని హక్కులు ఇవ్వబడ్డాయి. అవి భార్య మనుగడలో ఉండగా మరో స్త్రీని అతను వివాహం చేసుకున్నప్పుడు, భర్త అత్యాచార కేసులో దోషిగా నిర్ధారించబడినప్పుడు, మనోవర్తి కేసులో డిక్రీ పొందిన సంవత్సరంపైన భార్యభర్తలు కలవలేని పరిస్థితి ఏర్పడినప్పుడు, 18 సంవత్సరాలు నిండకముందే తనకి పెళ్లి చేశారని ఇష్టం లేనప్పుడు, విడాకులు కోసం దాఖలు చేసుకోవచ్చు.

మతాలు ముందు పుట్టాయా? మనుషులు ముందు పుట్టారా? అని ప్రశ్నిస్తే ఎవరైనా మనుషులు ముందు పుట్టారు అని చెప్పాల్సిందే. అలాగే సృష్టిలో ఆడ, మగ ఉండి తీరాలి. అలా లేకపోతే భూమి మీద జీవులు ఏవీ పుట్టవు కదా! సమాజంలో కాలక్రమంలో నియమనిబంధనలు ఏర్పడ్డాయి. కాబట్టి వాటి ప్రకారం స్త్రీ, పురుషులు జీవనం కొనసాగిస్తారు. ఈ నియమ నిబంధనలు వివాహ బంధంతో కూడి ఉంటాయి. సమాజంలో మతాలు వేరైనా, ఏ మతానికి చెందిన భార్యభర్తల మధ్య సంబంధాలు అయినా గౌరవించదగినవి. వీరి మధ్య అవాంతరాలు, వీరి సంబంధం మధ్య పూడ్చలేని అగాధాలు ఏర్పడినప్పుడు ఒకరి నుండి మరొకరు విడిపోవడం తప్పదు. ఏ మతానికి చెందిన విడాకులు చట్టాలు ఆ మతానికి ప్రత్యేకంగా చేయబడినాయి. దంపతుల్లో ఎవరైనా మరొకరి నుండి విడాకులు పొందాలి అనుకుంటే వారి మతానికి చెందిన ఆయా చట్టాలు నిర్దేశించిన నియమాలు ప్రకారం విడాకులు పొందుతారు.

క్రైస్తవ మతంలో అయితే వారు ది డైవర్స్ యాక్ట్ 1869 ప్రకారం విడాకుల కోసం వారి వివాహం అయిన జిల్లా లేదా వారిద్దరూ చివరి సారిగా కలిసి ఉన్న ప్రదేశానికి చెందిన జిల్లాలో సంబంధిత జిల్లా న్యాయస్థానంలో దాఖలు చేసుకుంటారు.

ముస్లిం మతంలో

ముస్లిం మతస్తుల్లో ఈ రెండు మతాల వారి మాదిరి పురుషులు న్యాయస్థానం నుండి విడాకులు కోరే చట్టం లేదు. వీరి మత పురుషులు, వారి మత పెద్దలు, మత గ్రంథాల ఆధారంగా రూపొందించిన పద్ధతుల ప్రకారం విడాకులు పొందుతారు. అయితే మత పెద్దలతో ఇవ్వబడిన విడాకులు చెల్లుబాటు అవుతాయని డిక్లర్ చేయండి అని జూనియర్ సివిల్ జడ్జి వారి

న్యాయస్థానంలో డిక్లరేషన్ దావా ద్వారా డిక్లర్ చేయించుకొనవచ్చు. అదే వీరి స్త్రీలు అయితే మత పెద్దలు చెప్పిన పద్ధతుల ద్వారా లేదా న్యాయస్థానం ద్వారా కూడా విడాకులు పొందగలరు. ఈ స్త్రీలు డిసోల్యూషన్ ఆఫ్ ముస్లిం మేరేజెస్ చట్టం 1939 ప్రకారం సివిల్ న్యాయస్థానంలో విడాకులు దాఖలు చేసుకుంటారు.

విడాకులు ఎలా తీసుకుంటారు?

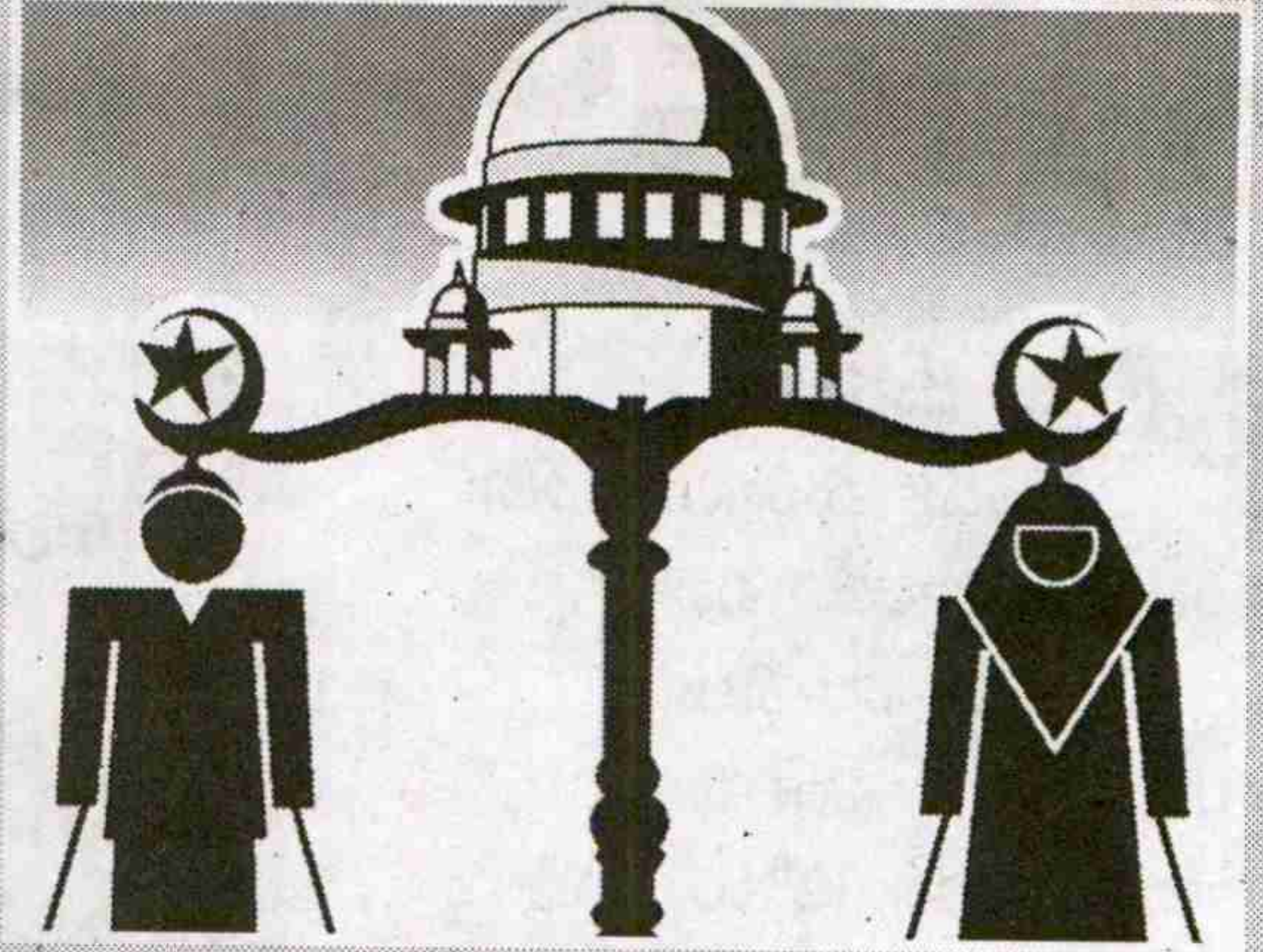
4 సంవత్సరాల నుండి భర్త కనపడకుండా పోయినప్పుడు, గత 2 సంవత్సరాలుగా భార్య సంరక్షణ, పోషణ భర్త పట్టించుకోనప్పుడు, భర్తకు ఏదేనీ కేసులో 7 సంవత్సరాలు లేదా ఆపైన జైలు శిక్ష విధించబడినప్పుడు, గత 3 సంవత్సరాల నుండి భార్యతో కాపురం చేయనప్పుడు, భర్త నపుంశు కుడు అయినప్పుడు, గత 2

సంవత్సరాలు నుండి పిచ్చివారుగా మారినప్పుడు లేదా కుష్టు వ్యాధితో ఉన్నప్పుడూ లేదా భయంకరమైన అంటూ వ్యాధులు ప్రబలినప్పుడు, ఆమెకు పదిహేను సంవత్సరాలు నిండకుండా వివాహం చేసినప్పుడు విడాకులకు దరఖాస్తు చేసుకోవచ్చు. అయితే ఇలా 15 సంవత్సరాలు నిండకుండా పెళ్లి చేశారు అన్నప్పుడు ఆమెకి ఆమె భర్త మధ్య సంభోగం జరిగి ఉండకూడదు. ఆమెకు 18 సంవత్సరాలు నిండకుండానే ఈ కారణం మీద విడాకులు దాఖలు చేసుకోవలసి ఉంటుంది. భర్త భార్యని దీర్ఘకాలంగా శారీరక, మానసిక హింసకు గురిచేస్తున్నప్పుడు, భార్య జీవితాన్ని అవమానం పాలు చేసినప్పుడు, భార్య చేత అక్రమ మార్గాలు చేపట్టించడం, ఆమె ఆస్తిని ఆమె ఇష్టం వచ్చినట్లు

ప్రత్యేక వివాహ చట్టం

ఏ మతానికి చెందని విధంగా వివాహాలు చేసుకున్న దంపతులు వారు విడాకులు పొందాలి అనుకుంటే ప్రత్యేక వివాహ చట్టం 1954 ప్రకారం విడాకులు పొందుతారు.

ఈ చట్ట ప్రకారం స్త్రీ పురుషులు ఎవరైనా విడాకుల కోసం దాఖలు చేసుకొనవచ్చు. ఈ ప్రొవిజన్స్ తో పాటు మహిళలకు అదనంగా మరికొన్ని ప్రొవిజన్స్ రూపొందించబడ్డాయి. పెళ్లైన దగ్గర నుండి భర్త అత్యాచార నేరం కింద శిక్ష అనుభవిస్తున్నప్పుడు లేదా జంతువులు వగైరాలతో వికృత శృంగారం జరుపుతున్నప్పుడు లేదా మనోవర్తి వగైరాలతో డిక్రీ పొందిన తరువాత సంవత్సర కాలం వరకూ ఇక వారిద్దరూ కలిసి ఉండలేరు అనుకున్నప్పుడు లేదా కోర్టు నుండి కాపురానికి వెళ్ళమని ఉత్తర్వులు వచ్చినా కూడా సంవత్సరం దాటినా కాపురానికి రానప్పుడు కూడా విడాకుల కోసం దరఖాస్తు చేసుకొనవచ్చు. ఈ చట్టం కింద విడాకులు పొందాలి అనుకునే వారు సదరు జిల్లా కోర్టులో విడాకుల కోసం దాఖలు చేసుకుంటారు.

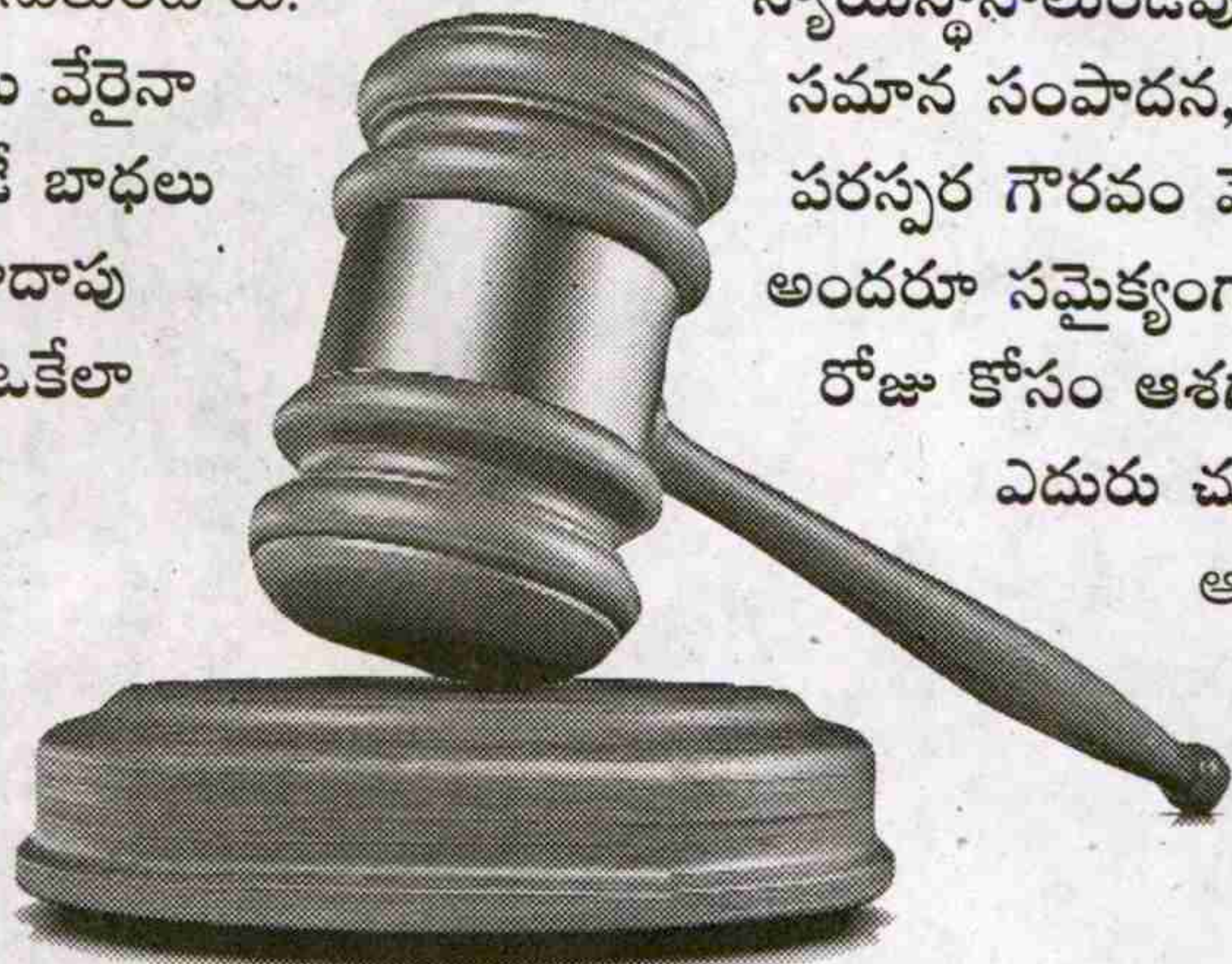

ఉపయోగించుకోనివ్వకుండా అడ్డం పడుతున్నప్పుడు, ఆమెను తన మత ప్రార్థనలు చేసుకోనివ్వకుండా అడ్డుపెట్టినప్పుడు, భర్తకు ఒక భార్య కన్నా ఎక్కువమంది భార్యలు ఉన్నప్పుడు వారిని సమానంగా చూసుకొననప్పుడు విడాకుల కోసం దాఖలు చేసుకుంటారు.

మతాలు వేరైనా మనిషి పడే బాధలు కష్టాలు దాదాపు అందరికీ ఒకేలా ఉంటాయి. అందుకే మతాల ప్రకారం

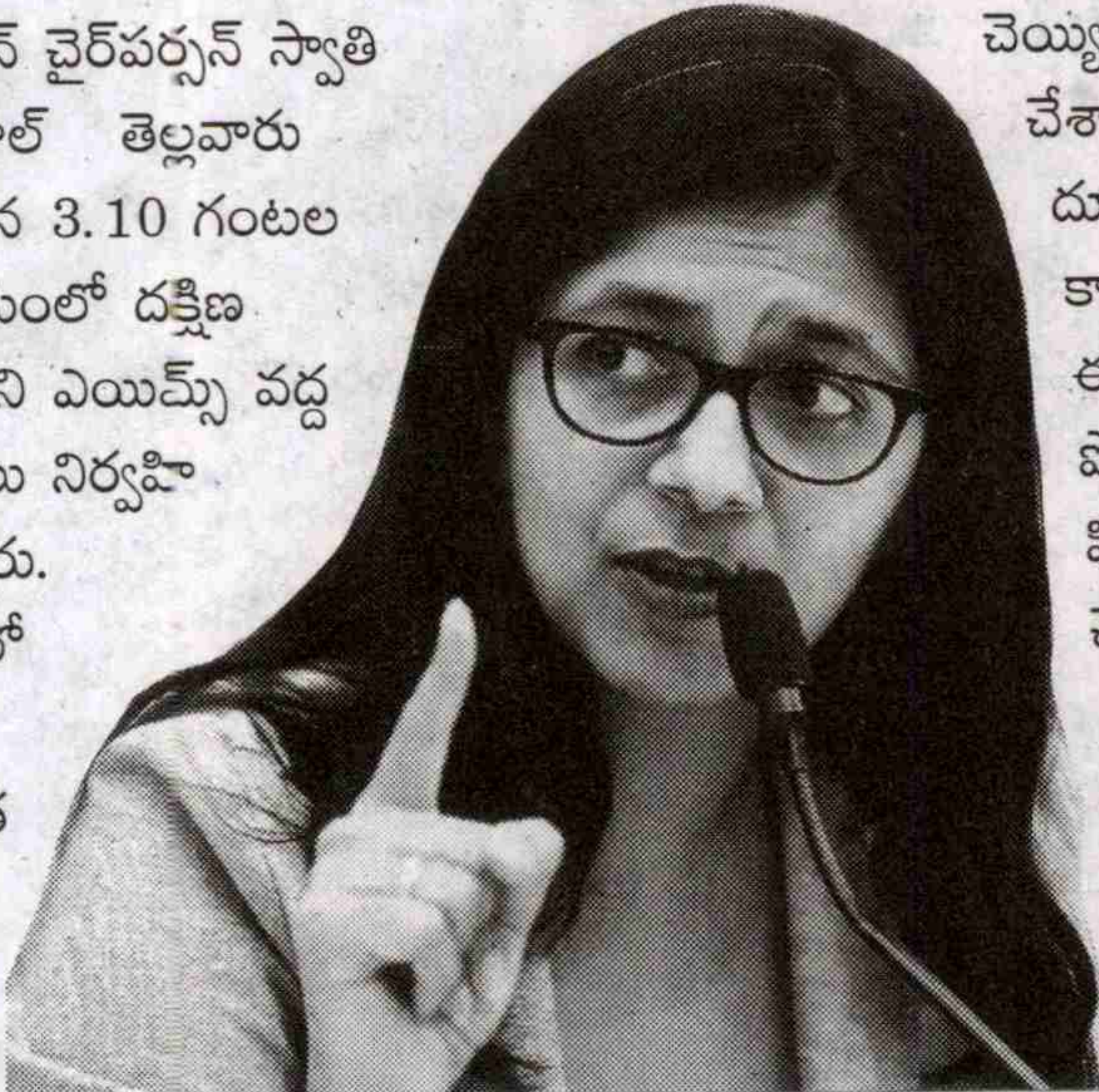
విడాకుల చట్టాలను విడదీసినా ఏ మతం దంపతులు విడిపోవాలి అనుకున్నా ఆ దంపతులు విడిపోవడానికి కారణాలు ఏ మతంలోనైనా దాదాపు ఒకేలా కనిపిస్తున్నాయి. హింసలేని సమాజం వచ్చినప్పుడు ఈ చట్టాలు ఉండవు. ఈ న్యాయస్థానాలుండవు. సమానత, సమాన సంపాదన, ఆస్తులు, పరస్పర గౌరవం వెల్లివిరిసిన రోజున అందరూ సమైక్యంగా జీవిస్తారు. ఆ రోజు కోసం ఆశగా ఓర్పుగా ఎదురు చూద్దాం.

ఆ దిశగా ప్రయత్నాలు మొదలెడదాం. •

మ హిళల భద్రతా చర్యలను పరిశీలించడానికి వెళ్లిన మహిళా కమిషన్ చైర్పర్సన్ స్వాతి మలివాల్ పై అనూహ్యంగా దాడి జరిగింది. ఒక వ్యక్తి ఆమె పట్ల అసభ్యంగా ప్రవర్తించి, కారులోకి లాగడానికి ప్రయత్నించాడు. ఆ చర్యను ప్రతిఘటించడంతో ఆమెను కారుతో పాటు అమాంతం ఈడ్చుకెళ్లాడు. అనూహ్యంగా జరిగిన ఈ ఘటనతో ఆమె తీవ్ర దిగ్భ్రాంతికి గురయ్యారు. జరిగిన ఈ ఘటనతో దేశ రాజధానిలో మహిళల భద్రత అంశం తీవ్ర చర్చనీయాంశమైంది. ఢిల్లీలో మహిళల భద్రత ఎలా ఉందో పరిశీలించేందుకు ఢిల్లీ మహిళా కమిషన్ చైర్పర్సన్ స్వాతి మలివాల్ తెల్లవారు జామున 3.10 గంటల సమయంలో దక్షిణ ఢిల్లీలోని ఎయిమ్స్ వద్ద తనిఖీలు నిర్వహిస్తున్నారు. ఇంతలో ఓ ఆగంత కుడు

స్వాతి మలివాల్ పై దాడి హేయం

మారుతి సుజుకి కారులో వచ్చి స్వాతి మలివాల్ ను కారు ఎక్కాలంటూ ఒత్తిడి చేశాడు. తిరస్కరించడంతో కొద్దిదూరం ముందుకెళ్లి, యుటర్న్ తీసుకుని వెనక్కివచ్చాడు. మళ్లీ ఆమెను కారు ఎక్కాలంటూ ఒత్తిడి చేశాడు. పట్టుకునేందుకు ప్రయత్నించగా, ఆమె చేతిపైకి కారు అడ్డం ఎక్కించి, చెయ్యి ఇరుక్కు పోయేలా చేశాడు. 15 మీటర్ల దూరం అలాగే కారుతో లాక్కెళ్లాడు. ఈ ఘటనపై పోలీసులకు స్వాతి ఫిర్యాదు చేయడంతో పాటు ట్వీట్టర్ లో వివరాలు పోస్ట్ చేశారు. 'దేశ రాజధానిలో మహిళా కమిషన్

చైర్పర్సన్ కే రక్షణ లేదంటే పరిస్థితి ఎలా ఉందో ఊహించుకోండి' అని ఆమె పేర్కొన్నారు. నిందితుడిని అరెస్టు చేశాం : డిసిపి స్వాతి మలివాల్ పట్ల అనుచితంగా ప్రవర్తించిన వ్యక్తిని సంగమ్ విహార్ ప్రాంతానికి చెందిన హరీష్ చంద్ర (47)గా గుర్తించామని ఢిల్లీ డిప్యూటీ పోలీస్ కమిషనర్ (సౌత్) చందన్ చౌదరి తెలిపారు. నిందితుడు తప్పుడు ఆలోచనతో ఆమెను కారు ఎక్కాలంటూ ఒత్తిడి చేశాడని చెప్పారు. 10 నుంచి 15 మీటర్లు ఈడ్చుకెళ్లాడని తెలిపారు. స్పెషల్ పోలీస్ పెట్రోల్ టీమ్ ఎయిమ్స్ రెండో గేటు వద్ద స్వాతి మలివాల్ ను గుర్తించి, వివరాలు తెలుసుకుందని చెప్పారు. బీజేపీ ప్రత్యక్ష పర్యవేక్షణలో ఉన్న ఢిల్లీలో బాధితులపైనే దాడిచేసే సంస్కృతి కొనసాగుతోంది. •

బతుకు తెరువు వేట

కష్టమింట పుట్టామని పొట్ట ఊరుకుంటుందా కట్టలు తెంచుకున్న కన్నీటికి కాలం బదులిస్తుందా నడుం కట్టి నడపకుంటే కదలదు బ్రతుకు రథం బతుకు తెరువు వేటలో కదులుతున్న మాతృత్వం

కొన్ని కష్టాలు అనుభవాలు మనిషిని శక్తివంతంగా మారుస్తాయి పరిస్థితులు ఎంత అణచివేసినా అంతిమ విజయం కొరకు ఆరాటం తప్పదు బందాలు బరువు కాదు బాధ్యతలు ఆకలేసినప్పుడు అన్నం విలువ దూరమైనప్పుడు మనిషి విలువ జాగ్రత్త లేనప్పుడు జీవితం విలువ

తెలుస్తుంది అలుపెరుగని ఆలోచనలతో అనునిత్యం సమస్యలతో మనిషి పోరాటం చేస్తూనే ఉన్నాడు నా దేశం అన్నపూర్ణ అన్నారు నిత్యం పొట్ట కూటి కోసం పరుగులు పెట్టాల్సిందే ఎటుచూసినా ఆకలి చావులే ఎటుపోతోంది బ్రతుకు తెరువు వేట - డాక్టర్ శ్రీదేవి

వైద్య విద్యలోకి మహిళలు

విద్య, వైద్య రంగంలో మహిళల ప్రవేశంపై కొందరి అనుకూలత, మరికొందరి ప్రతికూల భావాలేకాక విద్యార్థుల్లో కూడా వైద్య రంగంలో మహిళా ప్రవేశంపై వ్యతిరేక భావాలు వ్యక్తమయ్యాయి. వైద్య విద్యార్థులు నిరసన కార్యక్రమాలు కూడా నిర్వహించారు.

వైద్య విద్యలో మహిళల ప్రవేశానికి వ్యతిరేకంగా..

1902లో వైద్య విద్యా రంగంలో మహిళల ప్రవేశాన్ని వ్యతిరేకిస్తూ మరింత మంది విద్యార్థులను సంఘటితం చేసి అనేక ప్రసంగాలు చేశారు. ఆ ప్రసంగాల్లో స్త్రీలు వైద్య రంగంలోకి ప్రవేశిస్తే చాలా అనష్టం పరిస్థితులు నెలకొంటాయని, స్త్రీ, పురుషులు కలిసి రోగులను పరీక్షించడం, చికిత్సలు నేర్చుకోవడంలో ఒక విధమైన నిర్లజ్జ వాతావరణం ఏర్పడుతుందని వాదించారు. ఇటువంటి ఉమ్మడి శిక్షణలు ఇబ్బందికరంగా ఉంటాయని, వైద్య విద్యార్థులు శస్త్రచికిత్సలు, పరీక్షలు చాలా కాలంకషంగా తెలుసుకోవాలని, ఉమ్మడి సెక్షన్లలో ఈ విధమైన అవకాశాలుండవని వారు వాదించారు. అంతేకాదు స్త్రీ, పురుషుల మధ్య ఉండాలని నీతినియమాలు, మర్యాదలు కూడా విరుద్ధంగా ఉంటాయని వాదించారు. ఇదంతా వైద్య విద్యార్థుల సంకుచితత్వం, ఓర్వేలేనితనం మాత్రమే. మిగతా దేశాల్లో ఎటువంటి ఇబ్బందులూ లేకుండా సాగుతున్న విద్య ఒక్క జర్మన్‌లో మాత్రమే ఎందుకు ఇబ్బందికి గురవుతుంది. రోగుల శస్త్రచికిత్స సమయంలో నర్సులు పురుష వైద్యులకు సహకరిస్తే లేని ఇబ్బందులు మహిళా వైద్యుల వల్ల మాత్రం ఎందుకు వస్తాయి? గర్భవతుల కాన్పు సమయంలో వైద్య విద్యార్థులు పురుషులు, స్త్రీలు కలిసి శిక్షణ

ప్రయోగ విశ్వవిద్యాలయంలో..

ఈ యూనిర్సిటీలో మహిళలను పురుషులతో సమానస్థాయిలో చేర్చుకోవాలని 1905 ఆగస్టు 8న ఒక శాసనం జారీ అయింది. అప్పటి వరకూ ఆ విశ్వవిద్యాలయంలో మహిళలను కేవలం బోధనా తరగతులకు మాత్రమే హాజరుకానిచ్చేవారు. డిగ్రీ పొందడానికి మహిళలు మత బోధకుని అంగీకారం తీసుకోవాల్సి వచ్చేది. మహిళలు విశ్వవిద్యాలయాల్లో చేరాలంటే ముందుగా దానికి అనుగుణంగా ఉన్నత పాఠశాలల్లో సమూల సంస్కరణలు తీసుకురావాల్సిన అవసరం ఏర్పడింది. 1899 మే 31 నిబంధనల ప్రకారం బాలికొన్నత పాఠశాలల్లో 9 ఏళ్లు విద్య ఉండాలి. పదేళ్ల వరకు విద్య అక్కడక్కడ మాత్రమే ఉండేది. ఈ మారిన పరిస్థితుల్లో పదేళ్ల విద్య అన్ని పాఠశాలల్లోనూ ప్రవేశపెట్టవలసిన అవసరం ఏర్పడింది. అందుకు అనుగుణంగా మార్పులు చేశారు. ఒకటి రెండేళ్ల కోర్సుల్లోనూ వ్యాయామ శాలలు కూడా పాఠశాలల్లో ప్రారంభించారు. ఉన్నత తరగతులకు చెందిన బాలికలకు విద్యనందించడానికి కళాశాలలు స్థాపించారు. ఈ కళాశాలలు ఉన్నత పాఠశాలల యాజమాన్యాల నిర్వహణలోనే కొనసాగుతాయి. 1902 మార్చిలో తను తిరస్కరించిన ప్రయోగాన్ని జాతీయ స్థాయిలో అమలు చేయడానికి విద్యాబోర్డు సిద్ధపడింది. దీనికి కారణం సమాజంపై ఆర్థిక అభివృద్ధి తెచ్చిన ఒత్తిడి.

పొందడం లేదా? అని జర్మన్ విద్యార్థులు వాదనలకు దిగారు. ఈ వాదనలకు సంబంధం లేకుండా వైద్య విద్యలో మహిళా ప్రవేశానికి ప్రభుత్వం అనుకూల నిర్ణయం తీసుకుంది.

అభివృద్ధితో ఎన్నో మార్పులు

మన నాగరికత అతివేగంగా అభివృద్ధి చెందింది. దీని ఫలితంగా సామాజిక, ఆర్థిక, విద్య పరిస్థితుల్లో ఎన్నో మార్పులొచ్చాయి. ప్రత్యేకించి దిగువ,

మధ్య తరగతికి చెందిన చాలా మంది బాలికలకు మేధోపరమైన అవసరాలు తీరడం లేదు. మహిళల శక్తిసామర్థ్యాలు సమాజానికి ఉపయోగపడకుండా వ్యర్థమవుతున్నాయి. స్త్రీల సంఖ్య పెరిగింది. ఎగువ వర్గాల్లో పురుషుల అవివాహితుల సంఖ్య పెరిగింది. దీంతో విద్యావంతులైన మహిళలు తమ సహజ వృత్తి అయిన గృహిణిత్వం,

మాతృత్వాలను వదులుకోవాల్సి వస్తోంది. వారికి విద్యకు తగిన వృత్తుల్లో ప్రవేశించడానికి అవకాశాన్ని కల్పించాల్సిన అవసరం ఏర్పడింది. వారిని కేవలం బోధనకే పరిమితం చేయకుండా విశ్వవిద్యాలయాల ద్వారా చేపట్టి ఇతర వృత్తుల ద్వారాలు కూడా తెరవాలి. ఏదైతేనేం, మహిళలు ఉన్నత విద్యను పొందకుండా ఇక ఎవరూ ఆపలేరు. •

రాజీనామా సరిపోదు.. ఫెడరేషన్ రద్దు చేయాలి

మహిళా రెజలర్లపై లైంగిక వేధింపులకు పాల్పడుతున్న బిజెపి ఎంపి, రెజ్లింగ్ ఫెడరేషన్ ఆఫ్ ఇండియా(డబ్ల్యుఎఫ్ఐ) అధ్యక్షుడు బ్రిజ్ భూషణ్ను ఆ పదవి నుంచి తప్పిస్తే సరిపోవని, ఫెడరేషన్ను రద్దు చేయాలని రెజలర్లు డిమాండ్ చేస్తున్నారు. ఢిల్లీలోని జంతర్ మంతర్ వద్ద రెజలర్లు జనవరిలో ఆందోళన చేశారు. ఈ ఆందోళనలో ఒలింపిక్స్ పతక విజేతలు వినేష్ ఫోగాట్, బజరంగ్ పునియా, సాక్షి మలిక్తోపాటు సంగీత ఫోగాట్ సహా పలువురు రెజలర్లు పాల్గొన్నారు. ఈ సందర్భంగా భజరంగ్ పునియా మాట్లాడుతూ.. దేశం కోసం మేం పోరాడుతున్నప్పుడు.. మా హక్కుల కోసం పోరాడుతాం అన్నాడు. బ్రిజ్ భూషణ్ను అధ్యక్ష పదవి నుంచి తొలగిస్తే.. మళ్లీ అధికారంలోకి రావడం ఖాయమని, ఏకంగా ఫెడరేషన్ను రద్దు చేస్తేనే మహిళా రెజలర్లకు రక్షణ ఉంటుందన్నాడు. తమ వద్దకు ఇప్పటికే ఐదారుగురు మహిళా రెజలర్లు సాక్ష్యాలుతో ముందుకు వచ్చారని, వారికి సరైన న్యాయం

చేయకపోతే

మహిళలెవ్వరూ రెజ్లింగ్ క్రీడపై ఆసక్తి చూపరని తెలిపాడు. ఇక సాక్షి మాలిక్ మాట్లాడుతూ.. తమకు న్యాయం చేస్తామని హామీ మాత్రమే వచ్చిందని, ఆ నిర్ణయంపై ఎవ్వరూ సంతృప్తిగా లేరని, ఏకంగా సమాఖ్యనే రద్దుచేయాలని కోరుకుంటున్నామన్నారు. ఫోగాట్ మాట్లాడుతూ.. స్పోర్ట్స్ అథారిటీ ఆఫ్ ఇండియాను తాము సంప్రదించని మాట వాస్తవమేనని, కోచ్, ఫిజియోలకు లైంగిక వేధింపుల విషయం చెబితే అది మళ్లీ ఫెడరేషన్ దృష్టికి వెళ్తుందని భావించామని, దీంతో తాము మరింత కష్టాల్లో పడతామని చెప్పలేదన్నారు. మధ్యవర్తిగా బబితా ఫోగాట్..

బ్రిజ్ భూషణ్

మాజీ రెజలర్, బిజెపి నేత బబితా ఫోగాట్ ప్రభుత్వం తరపున మధ్యవర్తిగా ధర్నా ప్రాంతానికి వచ్చి రెజలర్లతో మాట్లాడారు. 'అడ్లెట్లకు ప్రభుత్వం మద్దతుగా ఉంది. ఈ సమస్యను పరిష్కరించేందుకు ప్రయత్నిస్తున్నా' అని తెలిపారు. మరోవైపు ఆందోళన చేస్తున్న రెజలర్లకు పలువురు ప్రతిపక్ష రాజకీయ ప్రముఖులు మద్దతు తెలిపారు. కమిటీ ఏర్పాటు

బ్రిజ్ భూషణ్పై లైంగిక వేధింపుల ఆరోపణల నేపథ్యంలో కేంద్ర క్రీడల శాఖ స్పందిస్తూ.. 72 గంటల్లోగా వివరణ ఇవ్వాలని డబ్ల్యుఎఫ్ఐని ఆదేశించింది. వివరణ ఇవ్వకపోతే జాతీయ క్రీడా నియమావళి ప్రకారం సమాఖ్యపై చర్యలు తీసుకుంటామని తేల్చి చెప్పింది. ఈ క్రమంలోనే లైంగిక వేధింపుల ఆరోపణలపై దర్యాప్తు చేపట్టేందుకు ముగ్గురు సభ్యులతో కూడిన ఓ కమిటీని ఏర్పాటు చేస్తున్నట్టు ఇందులో ఇద్దరు మహిళా సభ్యులు తప్పనిసరిగా ఉండాలని పేర్కొంది. •

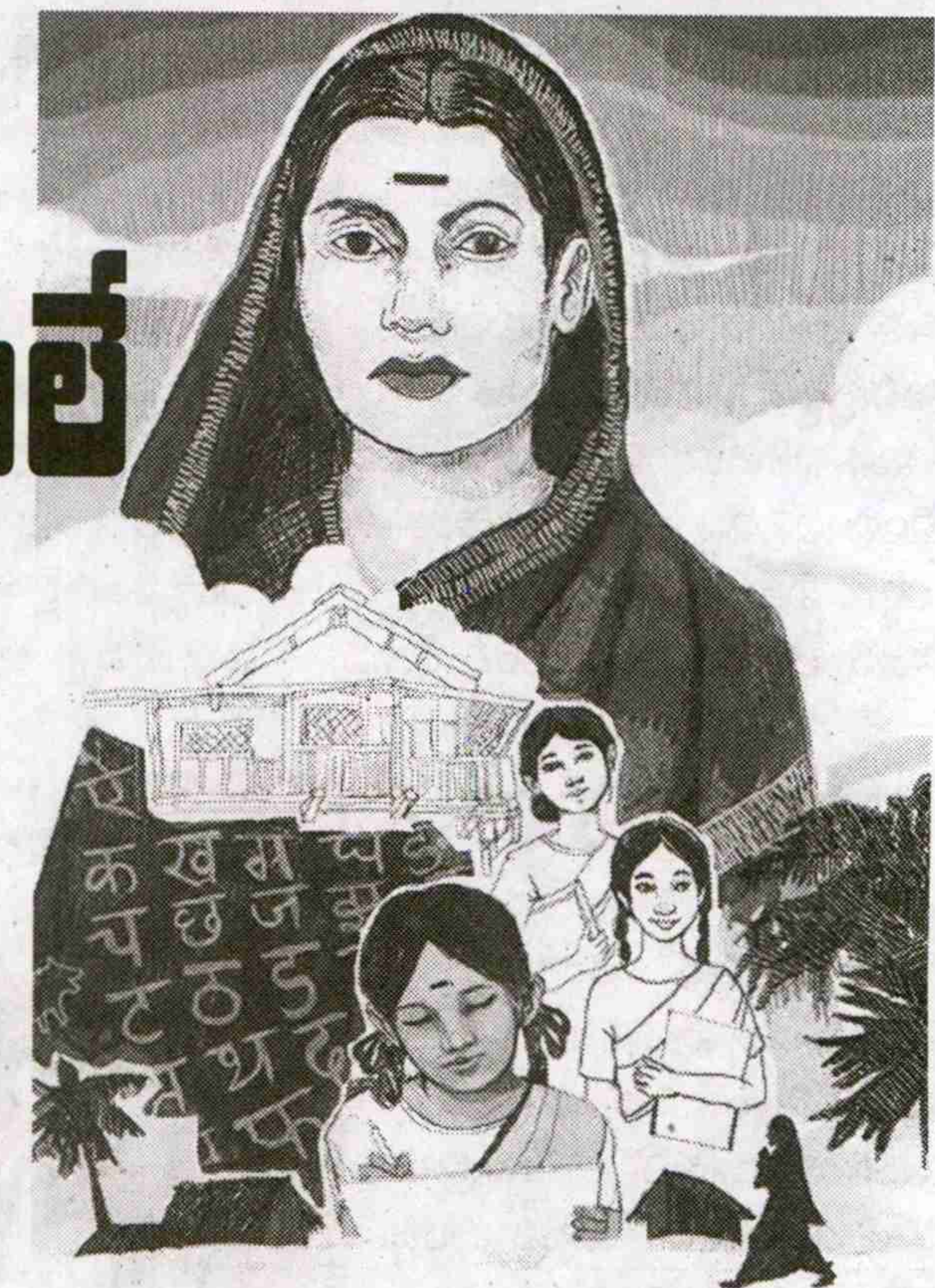
విద్యా విప్లవం సావిత్రిబాయి పూలే

పెళ్లి, పిల్లలు, ఇంటి చాకిరి, భర్త సేవ తప్ప మరొకటి స్త్రీకి లభించని కాలంలో చైతన్యపరిచే రచనలు చేస్తూ, ఉపాధ్యాయునిగా బోధన చేస్తూ, సంఘంలో ఉన్న దురాచారాలను ప్రతిఘటిస్తూ మార్పుకోసం త్రమించిన సంఘసంస్కర్త, నాయకురాలు, సృజనశీలి, సావిత్రిబాయి పూలే. ఎంతో వెనకబాటులో ఉన్న సమాజాన్ని సైతం మార్చడానికి ఇద్దరు వ్యక్తులు చేసిన ప్రయత్నం అమోఘమైనది. వ్యక్తుల కంటే ప్రభుత్వాలు చాలా బలమైనవి. ఆర్థిక వనరులు కలిగి ఉన్నవి. ప్రభుత్వాలకు చిత్తశుద్ధి ఉంటే భారతదేశంలోని ప్రతి ఒక్కరికీ ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యం, మంచి జీవనం, మహిళల అభ్యున్నతి అందించగలదు. కానీ అలాంటి మార్పు రావాలంటే ప్రజల కోసం పరిపాలించే ప్రభుత్వాలు రావాలి. ప్రజల్లో చైతన్యం రావాలి. దానికి మనం ప్రతి ఒక్కరం ప్రయత్నిస్తూ ప్రజల కోసం పని చేసే ప్రభుత్వాలను గెలిపించుకోవడం ద్వారా సమాజాన్ని సమూలంగా మార్చగలం. ఇద్దరు వ్యక్తులు చేసిన పనిని సమాజంలోని ఎక్కువమంది చేయగలిగితే ఈ సమాజం మారడం అసాధ్యమేమీ కాదు. రండి చేయిచేయి కలుపుదాం. మన భవితను నిర్మించుకుందాం

ఆ గ్రంథాల ఆధిపత్యం

సాంస్కృతిక అభివృద్ధికి భారతదేశంలో జరుగుతున్న కృషిని గమనిస్తే అత్యధికంగా పక్షపాత ధోరణి కనిపిస్తుంది. బ్రాహ్మణ ఆధిపత్య వర్గాలకు అందిన జ్ఞాన ఫలాలు సబ్బండ వర్గాలకు అందడం లేదనేది నిర్వివాదాంశం. కొన్ని వందల ఏళ్లుగా ఉన్న ఈ వ్యవస్థను చూసి చలించిపోయిన జ్యోతిరావు పూలే, తన భార్యకు చదువు నేర్పి మొదటి మహిళా ఉపాధ్యాయురాలిగా తీర్చిదిద్దారు.

భారతదేశంలో ఉన్నారు. పుట్టిన ఆడపిల్లలు కూడా మంచి ఆహారాన్ని, విద్యను పురుషులతో సమానంగా పొందలేకపోతున్నారు. పురుషాధిక్య భావజాలంలో ఉన్న తల్లిదండ్రులు బాలురను అధికంగా ప్రైవేటు పాఠశాలల్లో చదివిస్తున్నారు. ప్రభుత్వ పాఠశాలల్లో బాలికలు అధికంగా విద్యను పొందుతున్నారు. సుమారు 120 సంవత్సరాలకు ముందు భార్యకు ప్రోత్సాహం, ధైర్యం అందించిన మహిళానైతుడు పూలే. ఈ రోజుల్లో

ప్రతి 1000 మంది పురుషులకు 940 మంది మహిళలు మాత్రమే

భార్య పట్ల సహకారం, ప్రోత్సాహం ఇచ్చేవారు ఎంతమంది అనేది మనం ప్రశ్నించుకోవాలి.

దుష్ప్రచారాలను తిప్పికొట్టారు

అభ్యుదయవాదులు, విద్యావంతుల్లో కొంతమంది మాత్రమే ఇలా వ్యవహరించగలుగుతున్నారు. అలాంటి సహకారం పొందిన మహిళలు తను సాధించాలనుకునే లక్ష్యాలను చేరుకోగలుగుతున్నారు. స్త్రీలు విద్యావంతులైతే పరాయి వాళ్లకు ఉత్తరాలు రాసే ప్రమాదం ఏర్పడుతుందనీ, చదువుకున్న స్త్రీ పాప ఫలితంగా, ఆమె భర్త తినే అన్నం పురుగులుగా మారిపోతుందనీ, అతను అకాల మరణం పాలవుతాడనీ, ఎన్నో నమ్మకాలు ప్రచారంలో ఉండేవి. అవన్నీ నిరాధారమైనవనీ, అసత్య ప్రచారాలనీ, పేద, తక్కువ కులాల వాళ్ళు చదవకుండా చేసిన

ప్రచారమని తెలియజెప్పి విద్య ప్రాముఖ్యతను వారికి అర్థమయ్యేలా వివరించి చదువును అందించారు సావిత్రిబాయి పూలే.

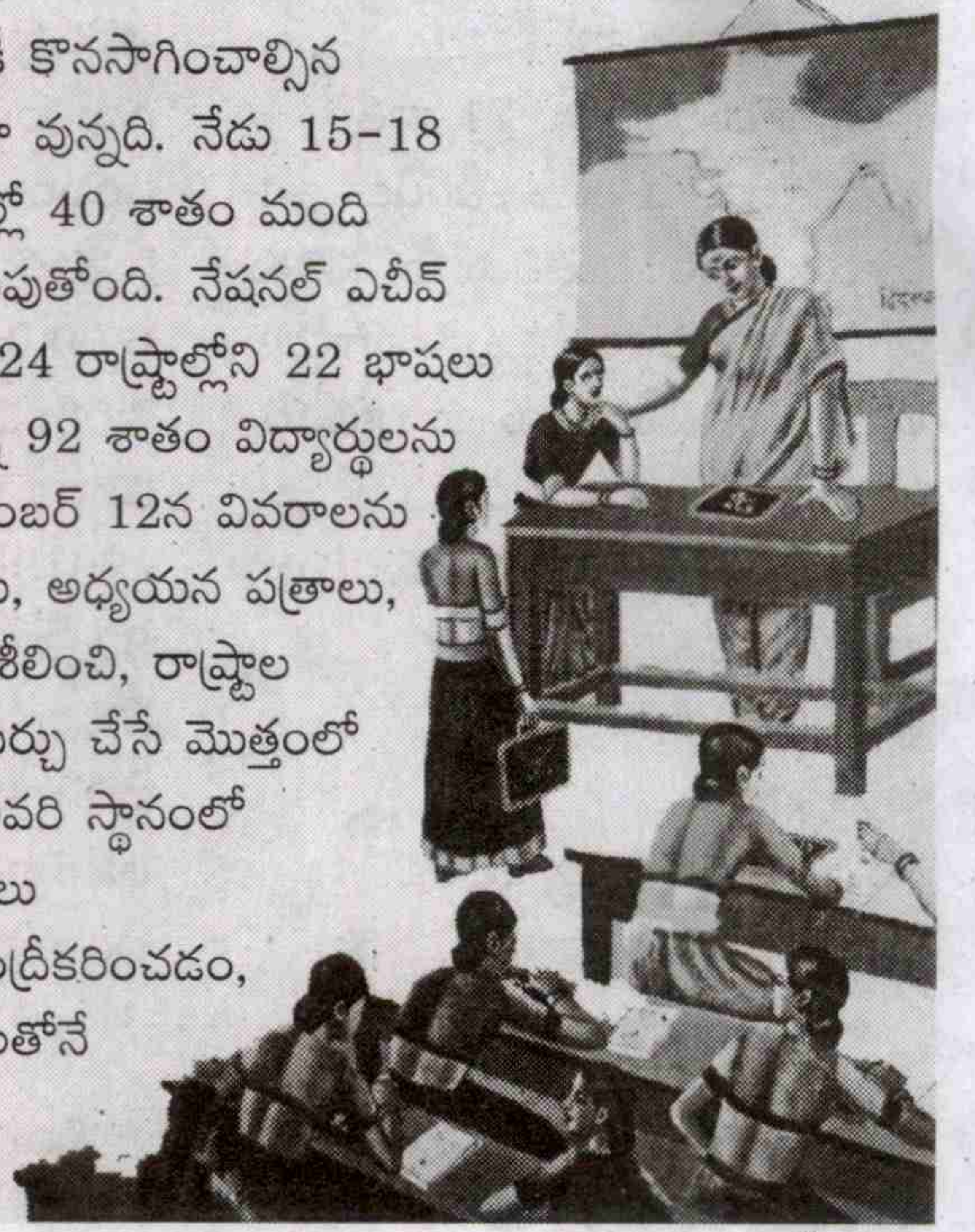
వితంతువులు జీవితాంతం అలాగే ఉండాలి అనే సాంప్రదాయానికి వ్యతిరేకంగా 1873 సెప్టెంబర్ 24న సత్యశోధక్ సమాజ్ అనే సామాజిక, ఆధ్యాత్మిక సంస్థలను ప్రారంభించారు పూలే. ఇందులో వితంతు పునర్వివాహాలు అనేకం చేశారు. 52 పాఠశాలలు స్థాపించారు. ఇవే కాకుండా 1870లో దేశంలో దుర్భిక్షం ఏర్పడినప్పుడు పూలే దంపతులు చేసిన కృషి సాటిలేనిది. కరువు బారిన పడిన కుటుంబాల్లోని అనాథ బాలల కోసం కూడా పాఠశాలను నడిపారు.

అక్షరాస్యత

దేశంలో అక్షరాస్యత శాతం పెరిగినప్పటికీ ఇంకా బాలికల్లో చదువుకున్న వారి శాతం తక్కువగానే ఉంటోంది. 2011 జనాభా లెక్కల ప్రకారం భారతదేశం మొత్తం అక్షరాస్యత 74 శాతం కాగా మహిళల అక్షరాస్యత 65.46 శాతం, పురుషులలో 82 శాతం, 2011 సంవత్సరం వరకూ మహిళల్లో 65 శాతంగా మహిళల అక్షరాస్యత పెరుగుతూ వచ్చింది. అంతే ఇంకా నూటికి 35 శాతం మంది చదువుకు దూరంగానే ఉంటున్నారు. అదే మాదిరిగా పురుషుల అక్షరాస్యత 27 నుంచి 75కి, 2011 నాటికి 82 శాతానికి పెరిగింది. లింగ వివక్ష కొట్టొచ్చినట్లు తెలుస్తోంది. అదే మాదిరిగా 2015 -16 విద్యా సంవత్సరం నుంచి 2019 - 20లో

బాలికా విద్య

అనాటి కృషి నేటికీ కొనసాగించాల్సిన అవశ్యకత ఎంతైనా వున్నది. నేడు 15-18 సంవత్సరాల మధ్య వయసు బాలికల్లో 40 శాతం మంది బడిబయట ఉంటున్నారని సర్వే తెలుపుతోంది. నేషనల్ ఎచీవ్ మెంట్ సర్వే (ఎన్ఎఎస్) దేశంలోని 24 రాష్ట్రాల్లోని 22 భాషలు 96 శాతం పాఠశాలల్లో చదువుతున్న 92 శాతం విద్యార్థులను కలిసి సర్వే నిర్వహించి, 2021 నవంబర్ 12న వివరాలను విడుదల చేసింది. బడిపిల్లల నమోదు, అధ్యయన పత్రాలు, అధ్యయన మద్దతు అంశాల ను పరిశీలించి, రాష్ట్రాల వారీగా ప్రతి విద్యార్థికి ప్రభుత్వం ఖర్చు చేసే మొత్తంలో మొదటి స్థానంలో కేరళ నిలువగా చివరి స్థానంలో బీహార్ ఉంది. విద్యకు బడ్జెట్లో నిధులు కేటాయించడం, బాలికల విద్యపై కేంద్రీకరించడం, వారిని ప్రోత్సహించడం వంటి చర్యలతోనే సఫలీకృతమవుతున్నది.

18 శాతం మహిళల

ఉన్నత విద్యలో అభివృద్ధి కనిపిస్తుంది. 2019-20 రిపోర్ట్ ప్రకారం 2018-19తో పోల్చినప్పుడు బాలికల నమోదు 14.08 లక్షలకుపైగా పెరిగింది. ఈ పెరుగుదల అన్ని స్థాయిల్లో ఉంది. 1912-13తో పోల్చినప్పుడు 2019- 20లో సెకండ్, హయ్యర్ సెకండరీ స్థాయిలో బాలుర కన్నా బాలికల నమోదు పెరిగింది. తెలంగాణలో కూడా 2019-20 సంవత్సరంలో సెకండరీ నుంచి హయ్యర్ సెకండరీకి వెళ్ళిన బాలుర కన్నా బాలికల సంఖ్య ఎక్కువగా ఉంది. ఈ గణాంకాలను చూసి ఆనందించదగ్గ గుణాత్మక మార్పులు అయితే భారతదేశంలో లేవు. అనేక కారణాలతో బాలికలు విద్యకు దూరం చేయబడుతున్నారు.

బాలికా విద్యకు ఆటంకాలు

కుల వ్యవస్థ: కులవివక్ష మూలంగా బాలికల విద్య వెనకకు నెట్టబడింది. ఆ ప్రభావం నేటికీ కొనసాగుతోంది.

బ్రాహ్మణ కుటుంబాలకు మాత్రమే చదువుకునే స్వేచ్ఛను హిందూ మతం కల్పించింది. వర్ణవ్యవస్థతో 50శాతం దళిత పిల్లలు ప్రాథమిక విద్యలో డ్రాపౌట్స్ గా ఉన్నారనీ 1989లోనే వారి చదువు కొనసాగే చట్టాలు తెచ్చినా అమలుకు నోచుకోలేదు.

పేదరికం గ్రామాల అభివృద్ధి లేకపోవడం

నిరక్షరాస్యతతో, గ్రామాల్లో అభివృద్ధి లేని కారణంగా 47శాతం ఆడపిల్లలకు 18 సంవత్సరాలకే పెళ్లిళ్లు అవుతున్నాయి. గర్భవతులు అవుతున్నారు. ఆర్టిఈ 2009 విద్యా హక్కు చట్టాన్ని ప్రభుత్వం తీసుకువచ్చింది. విద్యా హక్కు చట్టం మేరకు 6 నుంచి 14 సంవత్సరాల వయసులోనే బాలబాలికలకు నిర్బంధ ప్రాథమిక విద్యను అందించాలి. అనేక ఆర్థిక పరిస్థితుల మూలంగా ప్రభుత్వ నిర్లక్ష్యం మూలంగా అది అమలు కావడం లేదు.

రుతుక్రమ పరిస్థితులు

బాలికలు నెలసరి సమయంలో

వారికి శానిటరీ నాప్కిన్స్
అందుబాటులో లేవు. 71 శాతం
మంది పిల్లలకు తమ శరీరంలో జరిగే
మార్పుల గురించి తెలియదు. పరిశు
భ్రతను పాటించడం పట్ల అవగాహన
లేదు. ఈ విషయాలను మాట్లాడడం
అవమానకరంగా భావించడం
కారణంగా 23 మిలియన్ల మంది
బాలికలు డ్రాపౌట్స్ గా
మిగిలిపోతున్నారు.

ఆర్థిక భారం

బస్సు చార్జీల ఖర్చు భరించలేక
చదువు మానేసిన వారు బీహార్లో

అనేకమంది ఉన్నారు. దీనిని
గమనించిన ప్రభుత్వం ఉచిత సైకిళ్లను
సరఫరా చేసింది. దీని మూలంగా
పేపర్లలో 1,75,000 మంది నుంచి
6,00,000 వరకు బాలికల నమోదు
పెరిగింది.

మౌలిక సదుపాయాలు:

2019-20 సంవత్సరాల్లో బాలికలకు
92 శాతం పాఠశాలల్లో తాగునీటి
సౌకర్యం ఉంది. 95.6 శాతం
పాఠశాలల్లో మరుగుదొడ్లు
ఉపయోగంలో ఉన్నాయి.
అయినప్పటికీ ప్రభుత్వం వాటిని శు

భ్రం చేసే పారిశుధ్య కార్మికులను
విధుల్లో నుంచి తొలగించింది.
అపరిశుభ్రంగా ఉండి అనారోగ్యం
పాలు అవుతున్నారు.

కంప్యూటర్ పరిజ్ఞానం:

కంప్యూటర్ బేస్డ్ ఫంక్షనల్ లెటరసీ
(సిబిఎఫ్ఎల్) చదువులో బాలురతో
పోల్చుకుంటే 81 శాతం బాలికలకు
కంప్యూటర్ పరిజ్ఞానం అందడం లేదు.
తల్లిదండ్రుల నిరక్షరాస్యత
కారణాలుగా ఉన్నాయి. చదువులు,
ఉద్యోగాలు కేవలం 19 శాతం
మాత్రమే పొందుతున్నారు. ●

దేవుళ్ళు

'రాత'లు కాదు
'చేత'లు కావాలి!

'వ్యాఖ్యానం' కాదు
'మార్పు' తేవాలి!

'గుడి' కాదు
'బడి' కావాలి!

'విభజన' కాదు
'బంధం' కావాలి!

'అమానుషం' కాదు
'ఆత్మీయత' కావాలి!

'మౌఢ్యం' కాదు
'హేతువు' కావాలి!

'పూజారి' కాదు
'సైంటిస్ట్' కావాలి!

'ద్వేషం' కాదు

'ప్రేమ' కావాలి!

'వంచన' కాదు
'నిజాయితీ' కావాలి!

'అబద్ధం' కాదు
నిజం కావాలి!

'పిరికితనం' కాదు
'ధైర్యం' కావాలి!

'పీడన' కాదు
'స్వేచ్ఛ' కావాలి!

'కుట్ర' కాదు
'స్వచ్ఛత' ఉండాలి!

'సంకుచితం' కాదు
'విశాలం' కావాలి!

'స్వార్థం' కాదు
'సేవ' కావాలి!

'యుద్ధం' కాదు
'శాంతి' కావాలి!

'ఆచారం' కాదు
'ఆప్యాయత' కావాలి!

'నేను' కాదు
'మనం' కావాలి!

'సోమరితనం' కాదు
'పనితనం' కావాలి!

'బుద్ధి' మారాలి
'బుద్ధం' శరణం!

'దేవుడు' ఊహ
'మనిషి' మారాలి!

'మార్పు' రావాలి
'తీర్పు' జరగాలి!

ఇన్నాళ్లు 'నరకం'
ఇకనుండి 'స్వర్గం'!

మరిన 'మనుషులే'
మనకు 'దేవుళ్ళు'!!

-తమ్మినేని లక్ష్మీరాజు

రాజకీయాలు-మహిళలు

అమ్మా.. ఆశ.. ఎలా ఉన్నావురా తల్లీ..

ఈ మధ్య ఒక వార్త చూసే

ఉంటావు. మన దేశ జనాభా చైనా

జనాభాను మించిపోయిందట.

అంతేకాదు మన దేశ జనాభాలో పురుషుల

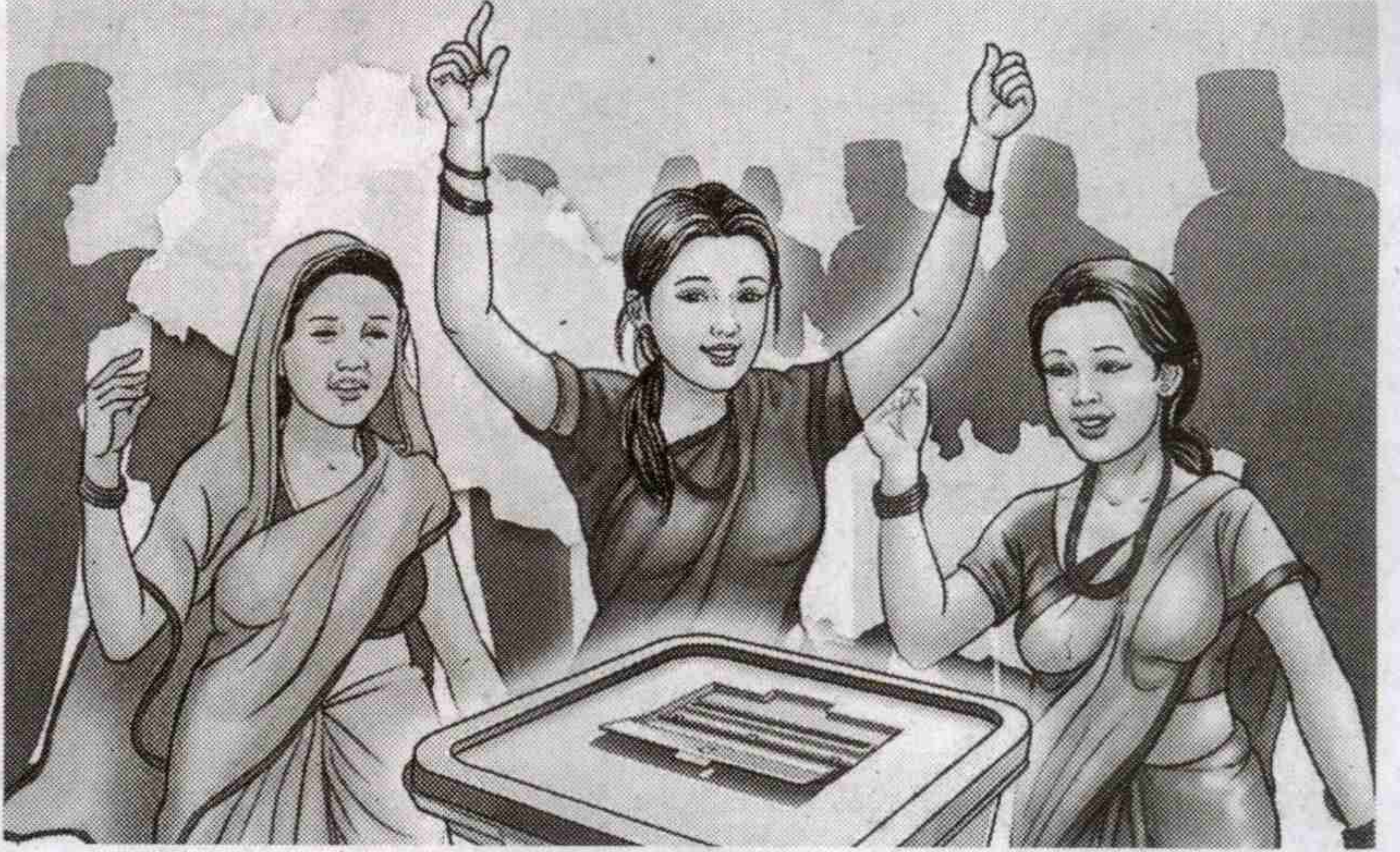
కంటే స్త్రీలు తక్కువగా ఉన్నారట. కానీ

చిత్తంగా రాజకీయ ప్రాతినిధ్యం

దగ్గరకొచ్చేసరికి స్త్రీల భాగస్వామ్యం అతి

స్వల్పంగా ఉంది. ఈ నెల ఈ విషయంపై

నీకు వివరిస్తాను.

మన రాజ్యాంగం స్త్రీలకు, పురుషులకు సమానాధికారాలు ప్రసాదించింది. కానీ అనేక అంశాల్లో స్త్రీ, పురుష సమానత్వం అనేది కాగడాతో వెతికినా మనకు కనబడదు. ఒక రాజకీయ రంగంలోనే కాదు. ఆర్థిక, సామాజిక, విద్యారంగంలోనూ స్త్రీల వెనుకబాటుతనం స్పష్టంగా కనిపిస్తోంది. అనాది నుంచి నేటి వరకు రాజ్యాధికారం పురుషుల చేతుల్లోనే ఉండేసింది. చాలా అరుదుగా స్త్రీలకు పాలించే హక్కు వస్తుంటుంది. ఇది గతంలోనే కాదు.. నేడు కూడా అంతే. తండ్రో, భరో, మామో ఎవరో ఒకరు రాజకీయాల్లో పెత్తనం చెలాయిస్తూ అర్ధాంతరంగా చనిపోతేనే లేక విరమిస్తేనే ఆ స్థానం స్త్రీలకు దక్కుతోంది. కానీ వారంతట వారుగా తమ శక్తి యుక్తులతో రాజకీయాల్లో పైకి వచ్చిన వారిని వేళ్లమీద లెక్కించొచ్చు.

స్త్రీల వెనుకబాటుతనం ఎందుకు? వస్తూత్పత్తి క్రమంలో

సాంఘికాభివృద్ధిలో, కుటుంబ జీవనంలో స్త్రీలు గురుతరమైన బాధ్యత వహిస్తున్నా స్త్రీ శ్రమశక్తికీ, పనిపాటలకూ ఎందుకని తగినంత గుర్తింపు లభించడంలేదు. సమస్తం తన చేతిమీదనే జరిగిపోతోందనే భావన పురుషులకు ఎందుకు కలిగింది? తానే శక్తిమంతుడు, యుక్తిమంతుడు అని అనుకోవడానికి కారణాలేమిటి? చారిత్రక పరిణామ క్రమాన్ని చూసినట్లయితే స్త్రీల వెనుకబాటుతనానికి ఎన్నో కారణాలు కనిపిస్తాయి. ఆచారాలు, ధర్మ శాస్త్రాలు స్త్రీలపై ఎన్నో విధివిధానాలను కట్టుబాట్లను విధించాయి. వీటన్నిటినీ అమలు చేసే బాధ్యత కూడా పురుషులదే. గృహకృత్యాలు నిర్వహించడానికి తప్ప తక్కిన వ్యవహారాల నిర్వహణకు స్త్రీలకు నేర్పు లేదని అన్నారు. తల్లిగా, గృహిణిగా, భార్యగా అమె తన బాధ్యతలు నెరవేర్చి జన్మతరింపజేసుకోవడంలోనే సార్థకత

ఉందని సమాజానికి నూరిపోశారు.

మేల్కొలుపు

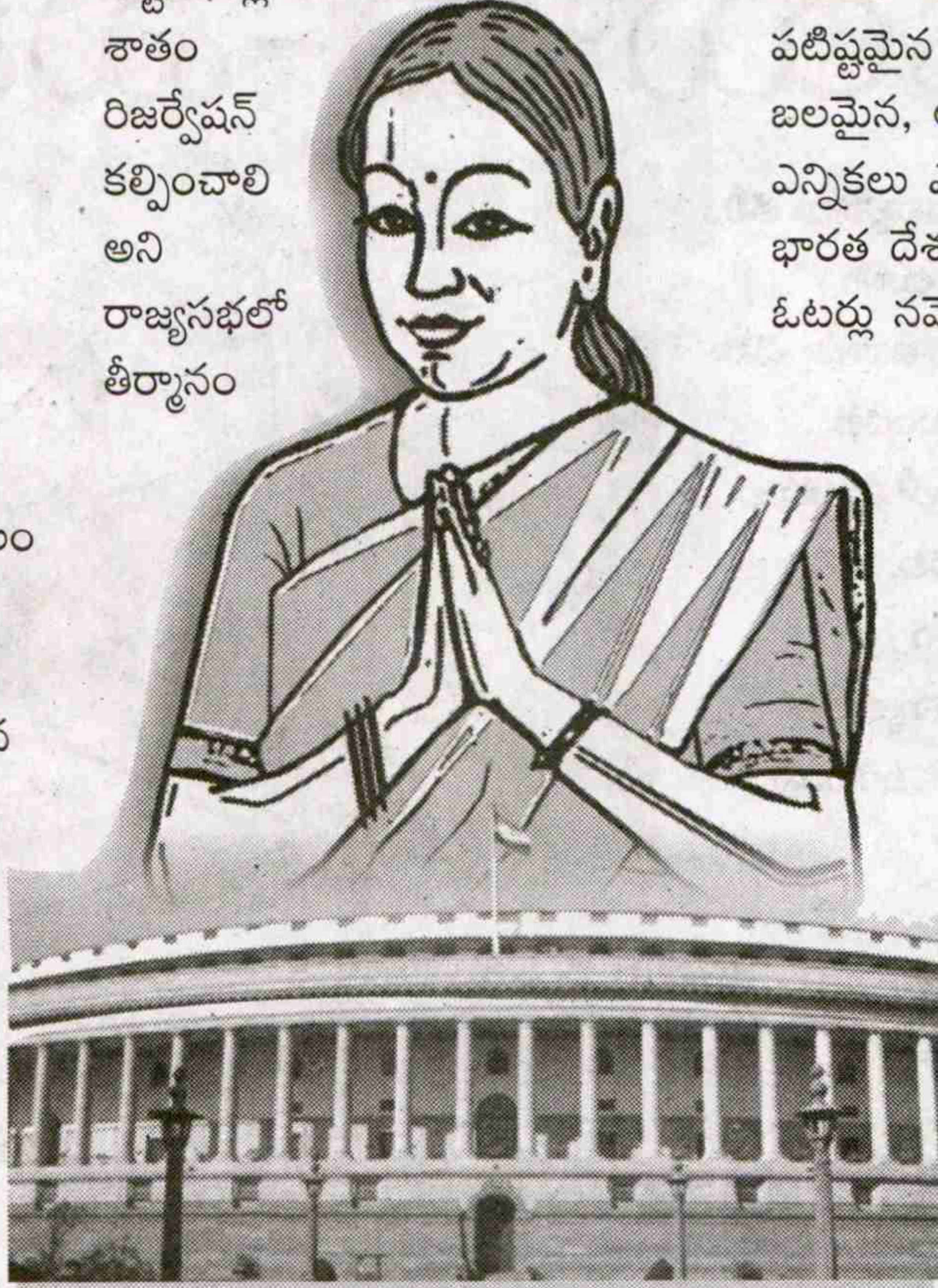
స్త్రీలు నోములు, వ్రతాలు చేసుకుంటూ భర్త అడుగుజాడల్లోనే జీవించాలని సంప్రదాయాలు, కట్టుబాట్లు పేరుతో కట్టడి చేశారు. సహనశీలి, పాతివ్రత్యం అంటూ ఒక చట్రంలో బంధించారు. ఓర్పులో భూదేవి అంతటి దానివన్నారు. జీవితాంతం ఓర్చుకుపోవాలన్నారు. కొన్ని శతాబ్దాలుగా కొనసాగుతున్న ఈ అణచివేతలో ఆమె తనేమిటో, తన ఉనికి ఏమిటో మర్చిపోయేలా చేశారు. 19వ శతాబ్దంలో వచ్చిన పారిశ్రామికీకరణ ఫలితంగా వచ్చిన సంస్కరణోద్యమం, ఎందరో మహానుభావుల కృషి ఫలితంగా విద్యారంగానికి స్త్రీ చేరువైంది. వెల్లువలా వచ్చిన సంఘ సంస్కరణోద్యమాలతో బాల్య వివాహాల నిషేధం, వితంతు పునర్వివాహాలు, స్త్రీ విద్యా వ్యాప్తి తదితరాలు స్త్రీలను మేల్కొల్పాయి. ఎందరో మహామహుల

కృషి వల్ల స్త్రీల హక్కుల గురించిన పోరాటం మొదలైంది. అన్ని రంగాల్లోనూ స్త్రీలు రాణించగలరని లోకం గుర్తించింది. వెలుగు బాటలో..

ఇతర దేశాల్లో స్త్రీల వలే సుదీర్ఘపోరాటం చేయకుండానే భారతీయ స్త్రీలకు ఓటు హక్కు వచ్చింది (1921). అయితే శాసన సభకు పోటీచేయడానికి కొంత కాలం పట్టింది. స్త్రీల పరిస్థితిని మెరుగుపర్చడానికి రాజ్యాంగంలోని 14, 15 ఆర్టికల్స్ లో పొందుపరచిన సమానత్వ సిద్ధాంతానికి పురుషులతోపాటు స్త్రీలకు సమాన హక్కు ఇవ్వబడింది. ప్రజాస్వామ్య దేశంగా అవతరించిన భారతదేశంలో తమ వాణిని వినిపించుకోవడానికి స్త్రీలు చట్టసభల్లో ప్రవేశించాల్సిన అవసరం ఉంది. అయితే జనాభా ప్రాతిపదికన స్త్రీలకు చట్టసభల్లో ప్రాతినిధ్యం లేదు. స్వతంత్ర భారతంలో జరిగిన మొట్టమొదటి సార్వత్రిక ఎన్నికల నుంచి 2019 వరకు జరిగిన జనరల్ ఎన్నికల వరకు ఇదే పద్ధతి. 1952లో జరిగిన ఎన్నికల్లో 1874 మంది మొత్తం అభ్యర్థులు అయితే పురుషులు 1831 మంది, స్త్రీలు 43 మంది ఉన్నారు. అయితే 22 మంది స్త్రీలు విజయం సాధించారు. అప్పటి నుంచి ఇప్పటి వరకూ మహిళలు చట్టసభల్లోకి ప్రవేశించింది అంతంతమాత్రమే. స్థానిక ప్రభుత్వాల్లో 50 శాతం రిజర్వేషన్ పద్ధతి కొనసాగుతున్న చట్టసభల్లో తగినంత ప్రాతినిధ్యం

స్త్రీలకు లేదు. 1996లో స్త్రీలకు చట్టసభల్లో 33 శాతం రిజర్వేషన్ కల్పించాలి అని రాజ్యసభలో తీర్మానం

భర్తల పెత్తనం

స్థానిక ప్రభుత్వంలో స్త్రీలు గెలిచినా వారిని కేవలం ఉత్సవ విగ్రహాల్లా కూర్చోబెట్టి భర్తలు, తండ్రులు అధికారం చెలాయిస్తున్నారనే విమర్శలు కూడా ఉన్నాయి. ఎక్కడో ఒకరిద్దరు స్వతంత్రంగా నిర్ణయాలు తీసుకునేవారున్నారు. స్వతంత్రం వచ్చిన కొత్తలో రాజకీయ రంగ ప్రవేశం చేసిన పురుషులు కూడా రాజకీయాలకు కొత్తే. క్రమంగా వాళ్లు తమ శక్తి సామర్థ్యాలను నిరూపించుకోగలిగారు. అదే విధంగా స్త్రీలు తమ మేధో సంపత్తితో గొప్ప రాజకీయవేత్తలు అనిపించుకోగలరు. 'ప్రతి వంట గత్తె ఒక రాజకీయ వేత్త కావాలి' అనే లెనిన్ మాట నిజం కావాలంటే మహిళలు మరింత ఎక్కువ సంఖ్యలో రాజకీయ ప్రవేశం చేయాలి. తమ సమస్యలను ధైర్యంగా తామే వినిపించాలి. వందకు 33 మంది మహిళలు చట్టసభల్లో ప్రవేశించాలి ఆశ. మరి ఈ కల ఎప్పుడు నిజం అవుతుందో..

చేశారు. చిత్రమేమంటే 26 ఏళ్లు గడిచినా ఆ బిల్లు చట్టం కాలేదు. పటిష్టమైన ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వానికి బలమైన, అందరికీ భాగస్వామ్యమున్న ఎన్నికలు ఎంతో కీలకమైనవి. మన భారత దేశంలో 94 కోట్లకుపైగా ఓటర్లు నమోదయ్యారు. వీరిలో సగం మంది స్త్రీలు. కానీ ఎన్నికలు స్వేచ్ఛగా, నిష్పాక్షికంగా జరుగుతున్నాయా? ప్రజలు తమ ఇష్టప్రకారం ఓటు వేస్తున్నారా? ఏదో ఒక భయానికి లొంగి అమాయకంగా ఓటు వేస్తున్నారా? అనేది మన ముందున్న ప్రశ్న. మాకు ఇన్ని సీట్లు కావాలి. మేము ఎన్నికల్లో తలపడతాం అని మహిళలు అనలేకపోతున్నారు. ఎందుకంటే అదొక రొచ్చు గుంట. ఆర్థిక స్వంతత తక్కువ. రాడీలు, నేరస్థులే రాజకీయాల్లో చెల్లుబాటు అవుతారనేది ప్రజల ఉద్దేశం. 175 సీట్లున్న ఆంధ్ర ప్రదేశ్ అసెంబ్లీలోకి 192 స్త్రీలు పోటీ చేయగా 15 మంది మాత్రమే గెలిచారు. స్త్రీలకు ఇచ్చే మంత్రి పదవులు కూడా ముఖ్యమైనవిగా ఉండవు. ఒకవేళ కీలకమైన పదవి ఇచ్చినా అధికారం పురుషులదే. ●

పల్లె వెలుగు

చల్లని సాయంకాలం అప్పుడప్పుడే సూర్యుడు అస్తమిస్తున్నాడు. తాడిపత్రి బస్టేషన్ నుండి బస్ కదిలింది. తక్కువ దూరమే అయితే ప్యాసింజర్ రైలులోనో.. బస్లోనో ప్రయాణం చేయటం నాకు భలే ఇష్టం. ఎంచక్కా ప్రతి స్టాపింగ్లోనూ ఆగుతుంటాయి. ఎక్కిడిగే అమాయక పల్లె ప్రజల హడావుడి, సందడి చూడముచ్చటగా ఉంటుంది. ముందర పెట్టుకున్న పుస్తకంలోకి అప్పుడప్పుడు తొంగిచూస్తూ, వీళ్లందరినీ గమనించడం గొప్ప సరదాగా ఉంటుంది. ఈ పక్కన ఆ పక్కన వాళ్ళతో మాటలు కలిపామనుకోండి. ఓ 'మంచి' కథకు వస్తువు దొరికినా దొరకవచ్చు. అందుకే 'పల్లెవెలుగు' బస్సును ఎంచుకున్నాను. తాడిపత్రి నుండి అనంతపురం వెళ్ళి, అక్కడి నుండి రాయదుర్గం బస్సు పట్టుకోవాలి. బస్ మెల్లగా వెళుతోంది. కండక్టర్లు టిక్కెట్లు కొడుతున్నాడు. డ్రైవరుకు వెనుకనున్న శ్రీ సీటర్లో నాతోపాటు నాకంటే వయసు మళ్ళిన ఇద్దరు ఆడవాళ్ళు కూర్చున్నారు. కాస్త భారీ కాయలేమో, ముగ్గురికీ ఇరుకనిపించింది. నా పక్కనే ఇనుప స్తంభం ఉంది కాబట్టి బతికిపోయాను. లేకపోతే బస్ కుదుపులకు జారి కింద పడేదాన్ని. "టికెట్ టికెట్" మా దగ్గరకు వచ్చాడు కండక్టర్. "అనంతపురం రెండు" నా పక్కన కూర్చున్న ఆమె అంది. నాకు ఎగిరి గంతులేయాలన్నంత సంబరం అయింది. అంటే, అనంతపురం వరకు మంచి కంపెనీ అన్నమాట. బోలెడన్ని కబుర్లు చెప్పుకోవచ్చును. లోలోనే మురిసిపోయాను. నేను కూడా టిక్కెట్టు

తీసుకున్నాను. టిక్కెట్టు మిగిలిన చిల్లర చిన్ని పర్సులో జాగ్రత్తగా సర్దుకుని, ఆ చిన్నపర్సుని నా హ్యాండ్ బ్యాగ్లో భద్రపరచుకొని, ఆ తర్వాత ఇటుతిరిగాను వాళ్ళతో మాట్లాడదామని. చెప్పొద్దూ నా ఉత్సాహం అంతా నీరు కారిపోయింది. ఆ ఇద్దరు ఆడవాళ్ళు అర్థంతుగా నిద్రలోకి జారిపోయి, చిన్నగా... గురక కూడా పెడుతున్నారు. ఇక అనంతపురం వరకు నిద్రలేచే ఛాన్స్ ఉన్నట్లు లేదు. ఏం మనుషులో ఏమిటో, బస్సు, రైలు ఎక్కగానే ఇట్టే నిద్రపోతుంటారు. అసలు ఎక్కడంటే అక్కడ ఎప్పుడంటే అప్పుడు నిద్ర ఎలా వస్తుందబ్బా? తలుపు దగ్గర నిలబడి ఉన్న గుంపులో నుండి "నీకే సెబుతుండా.. ఓ పెద్దాయనా, మీద మీద పడమాకు" కసురుకుంటోంది ఒక ఆడకూతురు. బస్సు కిటికీలో

నుండి వచ్చిపోయే పల్లెల్ని చూడాలని ఆశ. మెడ సారించి, ఇటుఅటు చూశాను. ఊహు, ఏమీ కనిపించడం లేదు. సరేనని మెడ వెనక్కితిప్పా, వెనుక తలుపు వరకూ ఒకటే రద్దీ, సీట్లు లేక నిలబడి ఉన్నారు చాలామంది. మొత్తానికి బస్సులో ఆడవాళ్లకంటే మగవాళ్ళే ఎక్కువగా ఉన్నారు. అయినా సరే ఒక్క సిగరెట్టుకాని, బీడీకాని కాల్చడంలేదంటే నమ్మండి. వెయ్యి అగరొత్తులు వెలిగించి, ఇంత చిన్నముక్క బీడీనో, సిగరెట్టో కాల్చినా, వాసనను ఇట్టే పసికట్టేస్తుంది నా ముక్కు. పల్లె ప్రజలకూ ఆరోగ్యం పట్ల అవగాహన పెరిగింది. ప్రజలు ఇంత డిసిప్లెన్డ్గా మారినప్పుడు "పొగతాగరాదు, శిక్షిస్తాం, భిక్షిస్తాం" అని రాతలెందుకు చెప్పండి? అంతేకాదు, ఈ చోద్యం చూడండి,

‘ఈ బస్సు మనందరిదీ, దీనిని పరిశుభ్రంగా ఉంచడం మన బాధ్యత’నట. ఎంత అమాయకులైతే మాత్రం, పల్లె ప్రజలకు ఈ బస్సు ఎవరిదో, ఏమిటో ఆ మాత్రం తెలియనిదా? కల్లాపి చల్లి ముగ్గుపెట్టి, ఎంత చూడముచ్చటగా ఉంచుకుంటారు వాళ్ళ లోగిళ్ళు. శనక్కాయ పొట్టు, బిస్కెట్ రేపర్లు, తినిపడేసిన మిరపకాయ బజ్జీ తొడిమెలు, పొట్లాలు... బస్ అంతా ఇంత గలీజుగా ఉంది అంటే ఏమిటి అర్థం? మీరైనా చెప్పండి. ఈ స్లోగన్లు రాసే వాళ్ళకు అస్సలు బుర్రవుండదండీ. కాకపోతే ఏమిటి? ‘స్త్రీలను గౌరవించడం మన సాంప్రదాయం, వారికి కేటాయించిన సీట్లలో వారినే కూర్చోనిద్దాం’.

చూశారా, అంటే ఏమిటి? ఎవరో కూర్చోనిస్తేగాని, ఆడవాళ్ళు కూర్చోడానికి లేదన్నమాట. అంతా ‘వాళ్ళ’ దయాదాక్షిణ్యమే. ఇంక సమానహక్కులూ ప్రజాస్వామ్యమూ, నా ముఖమూను.’ “ఏందప్పా, నీక్కాదూ సెబుతుంటా, ఆయాల్నినుండీ” గట్టిగా అరుస్తోంది. ఇందాకటి ఆమె. నేను ఉలిక్కిపడి ఆరుపు వచ్చిన వైపు చూశాను. గమనించనే లేదు. బాగానే చీకటి పడింది. చీకటిగా ఉండటం వల్ల ఎవరో ఏమిటో? “ఏందప్పా, మిందమింద పడతాండావు?” ఈసారి తారాస్థాయిలో వినిపించింది ఆమె కంఠం. నేనిక ఉండలేక పోయాను. “ఏమయింది? కండక్టర్ లైటు వేయండి” బిగ్గరగా అరిచాను. లైటు వెలిగింది.

“ఏమైంది” అక్కడ గుంపును ఉద్దేశించి అడిగాను. వాళ్ళు తమకేమి పట్టనట్లు ముఖాలు తిప్పుకున్నారు. నేను రాడ్ పట్టుకుని, లేచినిలబడి “ఎక్కడమ్మా

నువ్వు” అని పిలిచాను. తలుపు దగ్గర నిలబడిన గుంపులో నుండి అతికష్టం మీద దారి చేసుకుని వచ్చింది ఆమె. ఓ ఇరవై సంవత్సరాలు ఉండవచ్చు. కొత్తగా పెండ్లి అయినట్టు మెడలో పసుపుతాడు, జడలో మల్లెపూలతో ముచ్చటగా ఉంది. బాగా బెదిరినట్టుంది. “ఇటు రామ్మా, ఇదో, ఈ స్తంభాన్ని పట్టుకుని నిలబడు” నేను కూర్చుంటూ అన్నాను. ఆమె తన చేతిలో ఉన్న చిన్న సంచిని కిందపెట్టి రాడ్ పట్టుకుని నిల్చింది. “నేను యాడికిపోతే ఆడికి వస్తండాడక్కా మిందమింద పడతాండాడు” అంది నాతో ఫిర్యాదుగా. ఆశ్చర్యంగా అనిపించింది. అదేమిటి? ఈమె ఇంత మొత్తుకుంటున్నా ఒక్కరూ మాట్లాడటం లేదు, తమకు సంబంధం లేని విషయం అన్నట్టు ఎక్కడో చూస్తున్నారు, నాకు మండింది. “ఇంక రాదులే భయపడకు. వస్తేకాలి చెప్పుతీసి రెండు వాయింఛు. ఆ తర్వాత చూద్దాం” అన్నాను గట్టిగా. అందరికీ వినిపించేటట్టు. ఆమె నా పక్కనే నన్ను ఆనుకుని నిలబడింది. బస్ లో లైట్ ఆఫ్ అయింది. స్పీడు అందుకుంది బస్సు. అప్పటి వరకు చల్లగా స్పర్తిస్తున్న గాలి ఏమయిపోయిందో, ఒకటే ఉక్క బస్సు రద్దీగా ఉంది. అదోలాంటి కమురు వాసనతో ముక్కు అదరగొడుతోంది. ఖర్చీఫ్ తీసి ముక్కుకు అడ్డం పెట్టుకున్నాను. పది నిమిషాలు గడిచాయో లేదో, ‘టప్’మన్న శబ్దం. నేను తేరుకునేలోపే. మళ్ళీ రెండుసార్లు ‘రపీ, రపీ’ మని శబ్దం. ఆ వెంటనే నా పక్కన నిలబడిన ఆమె బండబూతులు తిట్టడం వినిపించింది. నాకు విషయం బోధపడింది. “కండక్టర్ బస్సు ఆపండి, ఆపాలి” బిగ్గరగా అన్నాను.

కండక్టర్ విజిల్ వేయడంతో బస్సు ఆగింది, లైట్లు వెలిగాయి. నా పక్కన నిలబడిన ఆమె చెప్పు పట్టుకొని కోపంతో ఊగిపోతోంది. “ఎన్నిమార్లు చెప్పాలిరా నీకు..” అప్పుడు చూశాను ఇక్కడికి ఎప్పుడు వచ్చి చేరాడో ఆ “పెద్దాయన”, యాభై సంవత్సరాల దరిదాపుల్లో ఉండవచ్చు. నెరిసిన జుట్టు, మాసిన అడ్డపంచె, బనీనుతో కంపుకొడుతున్నాడు. “ఏమప్పా ఎన్నిసార్లు చెప్పాలి నీకు, బుద్ధిలేదూ” గదమాయించాను “నీకేంటికి?” అన్నాడు నిర్లక్ష్యంగా. చిర్రెత్తుకొచ్చింది. నీకేంటికా, కండక్టర్ ముందు ఇతడ్ని దింపు” అన్నాను కోపంగా. నాకు బిపి ఏమీలేదు కాని, గొంతు ఎందుకో వణికినట్టుగా అనిపించింది. కండక్టర్ అయోమయంగా చూస్తున్నాడు, ఏం చేయాలో తెలియక. దింపకుంటే పోలీస్ స్టేషన్ కు పోనీయ్ డ్రైవర్, పోలీస్ స్టేషన్ కు పోనీవ్వప్పా” అన్నాను. “ఎందుకు మేడం...” ఏదో చెప్పబోయాడు కండక్టర్.

“ఏం కండక్టరు వయ్యా నువ్వు? అంత సేపటి నుండి ఆమె గగ్గోలు పెడుతుంటే తెలియలేదా నీకు? చూసుకోవద్దా, అది నీ బాధ్యతకాదా? రిపోర్టు చేస్తానుండు” డిపో మేనేజరుకు బ్యాగ్ జిప్ తీశాను. అంతా నిశ్శబ్దం. “వద్దు మేడం, వద్దు..” బతిమిలాడుతున్నాడు. “అయితే ముందాయప్పను దింపేయ్.. లేదంటే పోలీసుస్టేషన్ కు పోనీయ్” పట్టుదలగా అన్నాను. ఎప్పుడు నిద్రలేచారో నా పక్కన కూర్చున్న ఇద్దరు ఆడవాళ్ళు. “దింపాలప్పా, దింపేయ్యాలి” అని అరుస్తున్నారు. వాళ్ళకు మద్దతుగా ఇంకొందరి ఆడవాళ్ళు గొంతుకలు కలిశాయి.

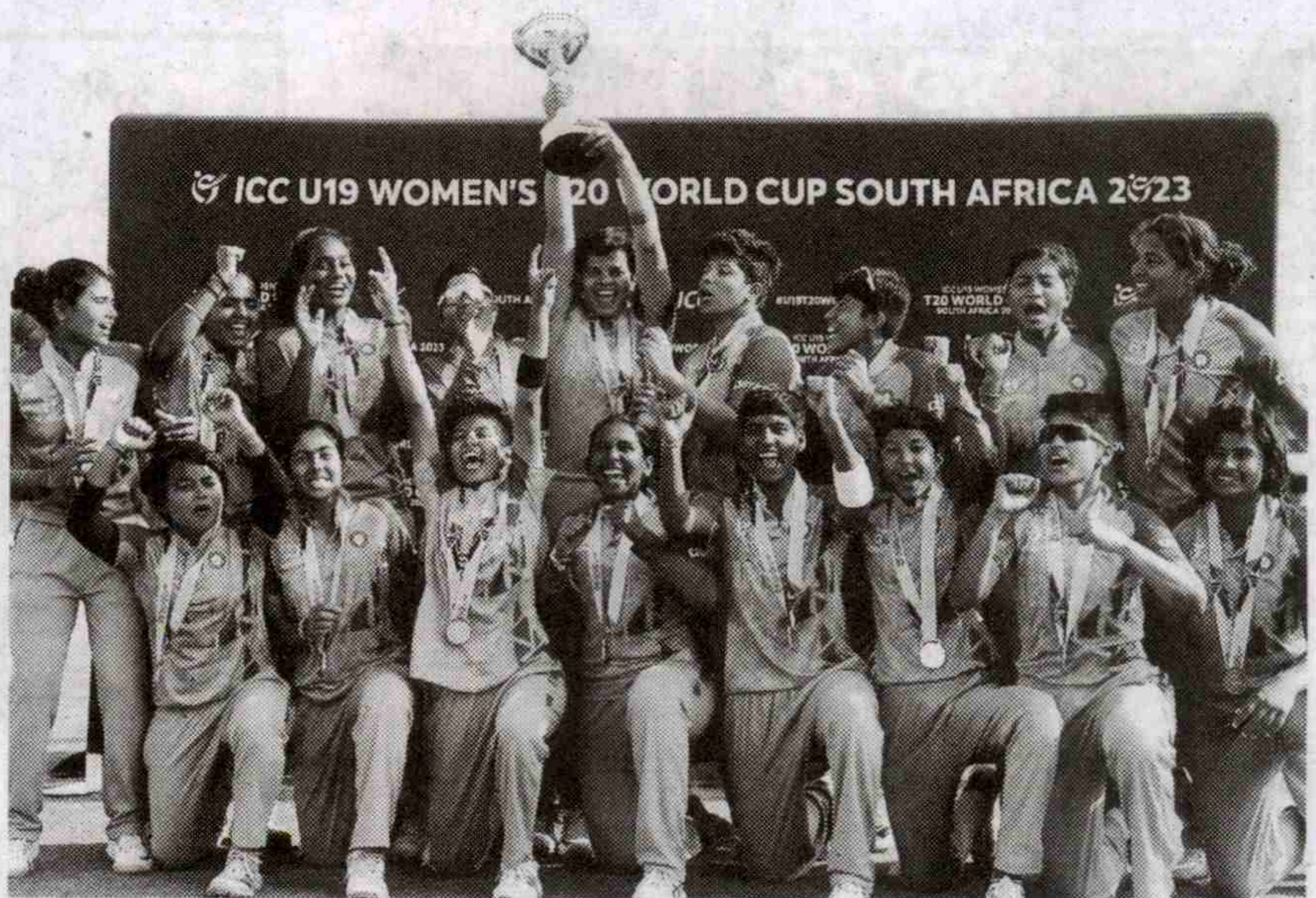
నాకు ప్రాణవాయువు అందినట్లయింది. ఒక్కక్షణం గుండె నిండుగా గాలిపీల్చుకున్నాను. చేసేదేమిలేక, ఆ పెద్దాయన్ని బస్ దింపేశాడు కండక్టర్. చీకటిని ఛేదించుకుంటూ ముందుకు కదిలింది బస్సు. లైట్లు ఆఫ్ అయ్యాయి. “తాగి ఉన్నాడేలే తల్లీ..” అని ఎవరో సర్దిచెప్పబోయారు. “పాపం వయస్సు మీద పడిందమ్మయ్యా” ఎవరో అన్నారు. నాకు తిక్కరేగింది. “ఇప్పుడు మాట్లాడుతున్నారా.. మీరు? కాస్త బుద్ధిచెప్పి, ఎడంగా ఉండమని ఒక్కరైనా చెప్పారా? తాగి ఉన్నాడు. వయస్సు మళ్ళిచోడని వెధవ పనులు చేస్తూంటే చూస్తూ ఊరికే ఉంటారా? ఆమె ఎప్పటి నుండి మొత్తుకుంటుంది. పట్టదా మీకు. మీ బిడ్డనో, చెల్లినో అయితే ఇట్లనే గమ్ముగుంటారా?”

దులిపి పడేశాను. నాకు ఆ పెద్దాయన మీదకంటే, వీళ్లమీదనే కోపంగా ఉంది. వీళ్ళంతా మౌనంగా వుండబట్టేగా అతను అంతగా రెచ్చిపోయాడు? “బుద్ధి రావల్లక్కా ఇటుమంటోళ్ళకి, బాగా చేసినావు” నా పక్కన కూర్చున్న ఆడవాళ్ళ మెచ్చికోలు. “రోజూ వుండేదేలే అక్కా” నచ్చచెబుతున్నారు. “నువ్వు అడగబట్టి సరిపోయింది లేకుంటే?” నా మనసంతా అలజడిగా, చేదుగా అయిపోయింది. పల్లె ప్రజలు అమాయకులని, ఆకతాయితనం తెలియని వారని విన్నాను. ఎన్నెన్ని చదివాను. మనుషులు ఇంతగా మారిపోయారా? గాలి, నీరూ అన్నీ కలుషితం అయినట్లు మనుషులూ, మనసులూ...? పల్లె అని లేదు, పట్నము అని లేదు. వయసులో

ఉన్నాడా, ముసలివాడా... తేడానే లేదు. పల్లె వెలుగులోనూ చీకట్లే. పైగా రోజూ ఉండేవేనట. ఎంత యాంత్రికమయిపోయింది. రోజూ ఇంత నిస్సహాయంగా బతికేస్తూన్నారా? ఈమె కనీసం అరచి గొడవ చేసింది. మౌనంగా నలిగిపోతున్న అబలలు ఎంత మందో? ఎదురుతిరిగే చైతన్యం ఎలా వస్తుంది? ఎప్పుడు వస్తుంది? ఎవరూ ముందుకు రారా? ఇదేమిటి అని అడిగే వాళ్ళే లేరా? ఛ, ఛ, ఎంత అన్యాయం! ఆలోచనల్లో ఉండగానే బస్సు అనంతపురం బస్స్టాండ్ లోపలకు ప్రవేశించింది. నేను ఎక్కవలసిన బస్సు రెడీగా ఉంది. పల్లె వెలుగు కాదు. సూపర్ఫాస్ట్ ఎక్స్ప్రెస్ అడుగు అడుగుకు ప్రశ్నించాల్సింది ఉన్నప్పుడు ఏదైనా ఒక్కటేకదా. •

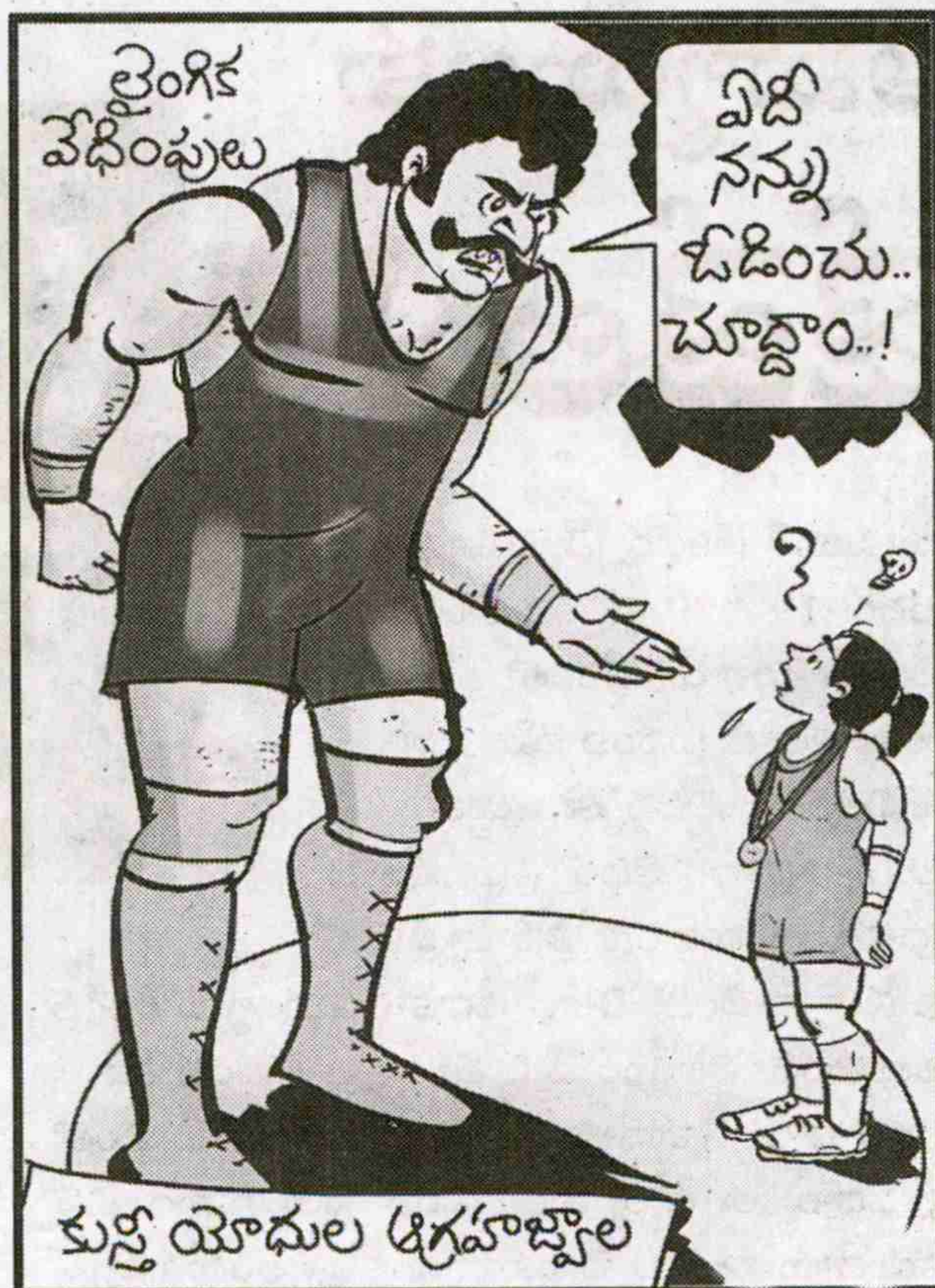
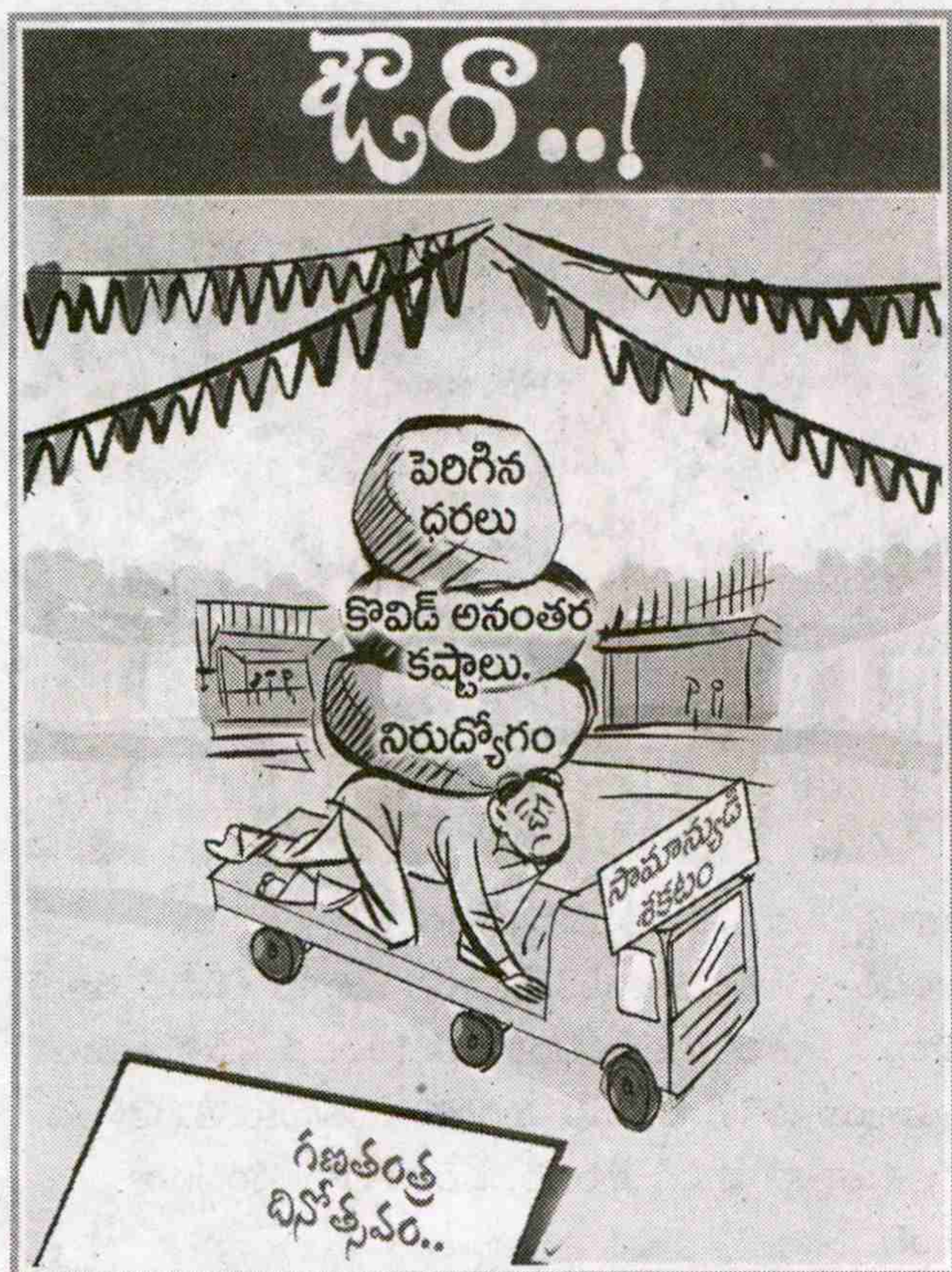
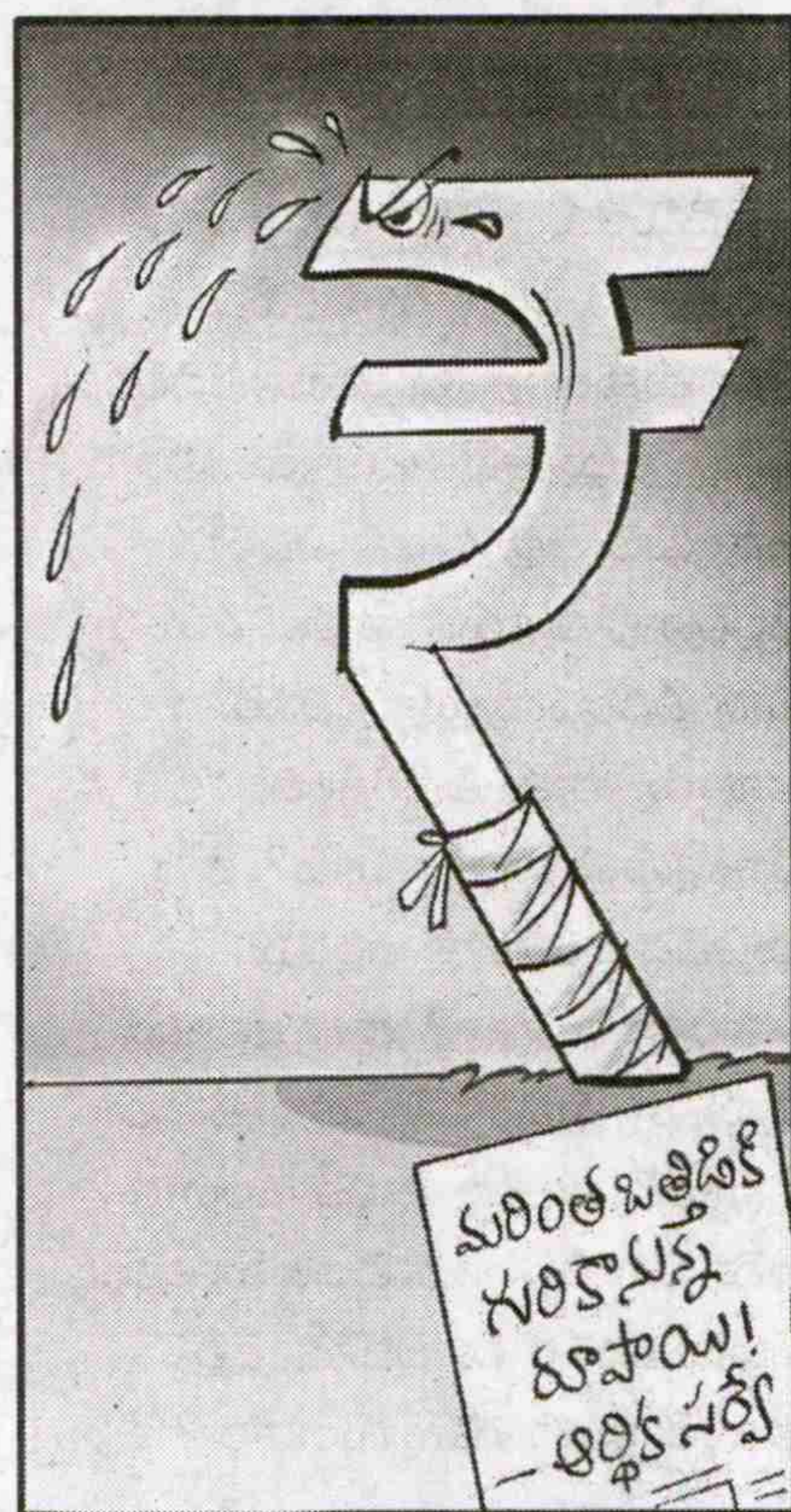
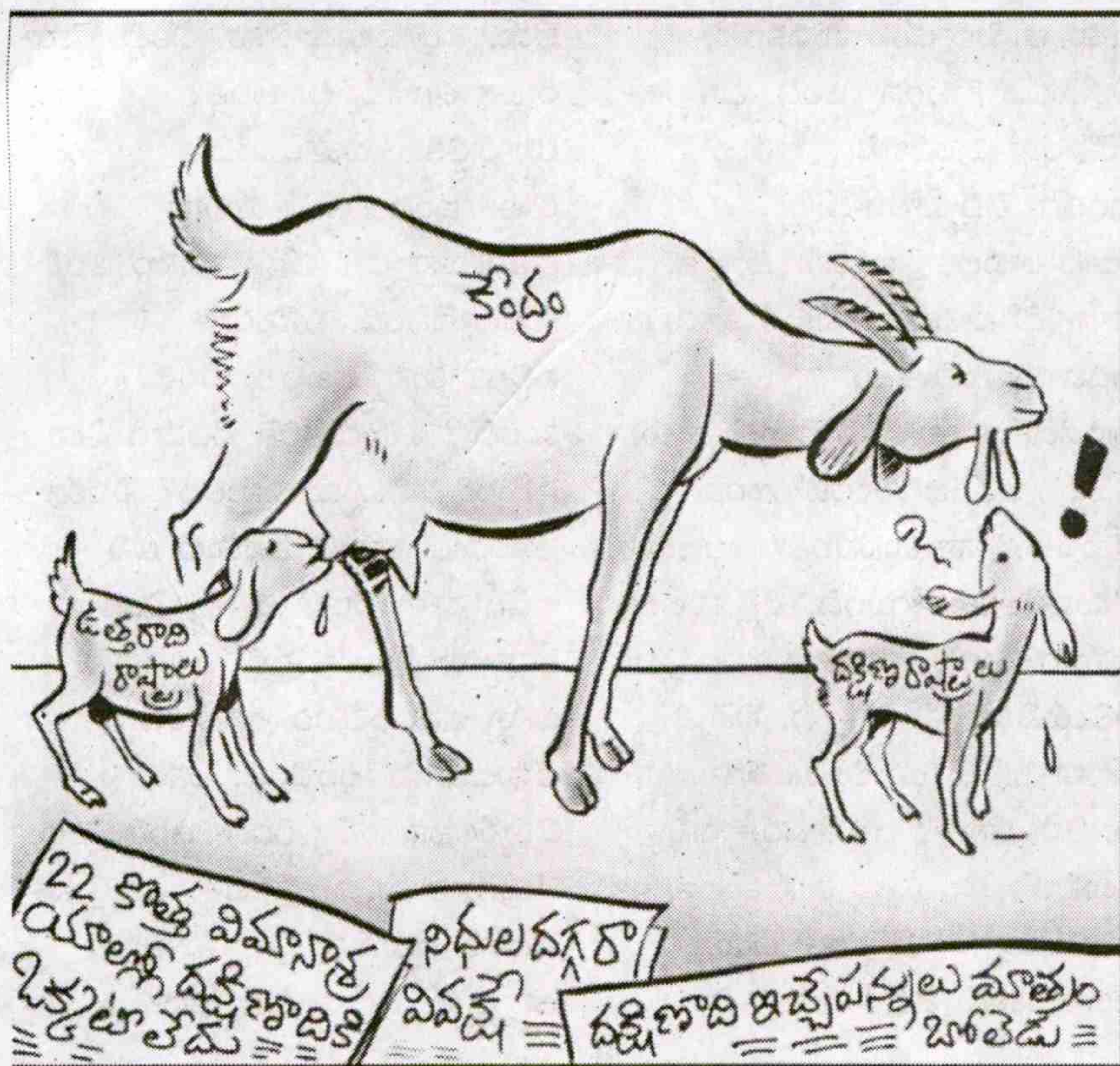
అమ్మాయిలకు జేజేలు!

జూనియర్ క్రికెటర్లు మొట్టమొదటి అండర్-19 టీ20 ప్రపంచ కప్ గెలిచి చరిత్ర సృష్టించారు. దేశంలో ఇదే తొలి మహిళా క్రికెట్ ప్రపంచ కప్. విశ్వవిజేతగా నిలిచిన ఈ జట్టులో తెలుగు రాష్ట్రాల క్రికెటర్లు త్రిష, షబ్నమ్. భద్రాచలం క్రీడాకారిణి త్రిష బ్యాటింగ్లో తన సత్తా చాటింది. విశాఖ క్రీడాకారిణి షబ్నా బౌలింగ్తో ఆకట్టుకుంది. విజయం వారి మాటల్లో.. ప్రపంచ కప్ నెగ్గడం చాలా గొప్పగా అనిపిస్తోంది. దీని కోసమే ఎంతో కష్ట పడ్డాం. ఈ టోర్నీ నుంచి ఎంతో నేర్చుకున్నాం. ఎన్నో అనుభవాలు సొంతం చేసుకున్నాం. కప్పు అందుకున్న

క్షణాన్ని మేం ఎప్పటికీ మర్చిపోలేం' అన్నారు వీరు. అండర్-19 మహిళా క్రికెట్ భారత జట్టుకు బీసీసీఐ రూ.5 కోట్లు నజరానా ప్రకటించింది. ఈ ప్రపంచ కప్ విజయం అమ్మాయి క్రికెట్ స్థాయిని మరింత ముందుకు తీసుకెళ్లింది. ఈ నజరానా వారికి అందించడం చాలా ఆనందంగా ఉంది.

మేం సీఎం రక్షకులమే!

'చుట్టూ కోట్లమంది అభిమానులు.. వాళ్లు పంచే ప్రేమ' ప్రజానాయకులు ఎదురైనప్పుడు ఇదే చూస్తాం. గమనిస్తాం. ఆ అభిమానం మాటున పొంచి ఉన్న ప్రమాదాన్ని పసికట్టే దేగకళ్లు కూడా ఉంటాయి. అదే భద్రతావలయం. సాధారణంగా ఈ విధుల్లో మగవాళ్లే కనిపిస్తారు. కానీ 'మేమూ వాళ్లతో సమానమే' అని నిరూపించుకున్నారు తమిళనాడు ముఖ్యమంత్రి స్టాలిన్ భద్రతా సిబ్బందిలో ఉన్న మహిళా అధికారిణులు..

చ ముఖ్యమంత్రికి వ్యక్తిగత భద్రత అంటే సాధారణ విషయం కాదు. చూపులు.. బుల్లెట్ కన్నా వేగంగా దూసుకుపోవాలి. ఆపదలను స్కానర్ల కన్నా ముందే పసిగట్టాలి. రెప్పపాటులో అప్రమత్తం కావాలి. ప్రాణాలివ్వడానికైనా సిద్ధపడాలి. అంతటి తెగువ, సాహసం, గుండె ధైర్యం ఉన్న వాళ్లే ఈ పనికి అర్హులు. 'ఇవన్నీ ఆడవాళ్లు చేయగలరా?' అని అంతా సంశయించిన సమయంలోనే వాళ్ల అనుమానాల్ని పటాపంచలు చేస్తూ విజయవంతంగా రాణిస్తున్నారీ మహిళలు. వారే.. ఎస్ఐ ధనుష్ కన్నగి, హెడ్ కానిస్టేబుల్ దిల్షాన్ బేగం, కానిస్టేబుళ్లు పవిత్ర, మోనిషా, విద్య, కాశీశ్వరి, సుమతి, కౌసల్య, రామి. 10 నెలలుగా

ముఖ్యమంత్రి భద్రతా విధులు నిర్వర్తిస్తూ శభాష్ అనిపించుకున్నారు. సామాన్యులకు చోటు.. ముఖ్యమంత్రి భద్రతలోనూ మహిళలకు స్థానం కల్పించాలనే

ఉద్దేశంతో ఈ ఏడాది తమిళనాడు ప్రభుత్వం.. మహిళా పోలీసుల నుంచి దరఖాస్తుల్ని ఆహ్వానించింది. రాష్ట్రవ్యాప్తంగా 80 మంది దరఖాస్తు చేసుకున్నారు. ముఖ్యమంత్రికి రక్షణ కల్పించే సత్తా తమలో ఉందని,

అందుకు మానసికంగా సిద్ధంగా ఉన్నామని, ఎలాంటి పరిస్థితులకైనా తట్టుకుంటామని ధ్రువపత్రాలు సమర్పించారు. అనేక వడపోతలు, కఠిన శిక్షణ తర్వాత వీరిలో తొమ్మిది మందిని ఎంపిక చేశారు. ఈ ఏడాది మహిళా దినోత్సవం రోజు నుంచీ వారికి సీఎం భద్రతా బృందంలో స్థానం కల్పించారు. 'ఏ స్థాయి భద్రతా విధులైనా నిర్వహించగలమని బలంగా నమ్మాం. సీఎం కోర్

అన్ని రకాలుగా శిక్షణ పొందాం

తెల్లవారుజాము నుంచే మైదానంలో పరుగులు పెడుతూ, వేగంగా పుషప్స్ చేస్తూ దినచర్యను మొదలు పెట్టే వాళ్లం. అత్యాధునిక ఆయుధాల వాడకంలో తర్ఫీదు పొందాం. ఆటోమేటిక్, సెమీ ఆటోమేటిక్ ఇలా.. పలు రకాల తుపాకుల ఫైరింగ్లో ప్రతిభ కనబరిచాం. బాంబుల్ని గుర్తించడం, రద్దీని చాకచక్యంగా నియంత్రించడం, కారు, మోటారుబైక్ ల్ని వేగంగా నడపడం, చేతిలో ఆయుధం లేకున్నా ఏకకాలంలో కనీసం అయిదుగురితో పోరాడటం వంటివి మా శిక్షణలో కొన్ని ముఖ్యమైన అంశాలు. మార్షల్ ఆర్ట్స్ కూడా నేర్చుకున్నాం. అన్నింటికీ మించి ఒత్తిడిని జయించడం, ప్రమాదాల్ని అత్యంత వేగంగా గుర్తించడంలోనూ శిక్షణ ఇచ్చారు'

- రక్షక బృంద సభ్యులు

ప్రాటెక్షన్ టీంలో అవకాశం
రావడం మాకో పెద్ద సవాల్.
పనితీరుతో

నిరూపించుకుంటున్నాం' అని
చెప్పారు ఈ బృందానికి నేతృత్వం
వహిస్తున్న ధనుష్ కన్నగి. సీఎం
కాన్వాయ్ లో వీరికి ప్రత్యేక
వాహనాన్నీ కేటాయించారు.
చెన్నైలోని తమిళనాడు కమాండో
ఫోర్స్ ట్రైనింగ్ స్కూల్ లో కఠినమైన
శిక్షణ తీసుకున్న తర్వాతే వీరంతా
ఈ స్థాయికి చేరుకున్నారు. •

చేతుల్లో ఎక్స్-95 సబ్ మెషిన్

ముఖ్యమంత్రి స్టాలిన్ ప్రస్తుతం.. జెడ్ ఫ్లస్ కేటగిరీ భద్రతలో ఉన్నారు. ఆయనకు
దగ్గరగా ఉండే కీలక బృంద సభ్యులే వీరంతా. సీఎంను ఎవరు కలవాలన్నా వీరి
అనుమతి పొందాల్సిందే. నిమిషానికి 750 నుంచి 950 రౌండ్లు కాల్చే ఎక్స్-95
సబ్ మెషిన్ గన్ను వీరి చేతుల్లో ఉంటాయి. ఏకే-47, 9ఎంఎం పిస్టల్ లాంటి
ప్రత్యేక ఆయుధాలూ ధరిస్తారు. సీఎం పర్యటనల్లో ఉన్నప్పుడు సఫారీ దుస్తుల్లో
ఉంటూ రద్దీని చాకచక్యంగా నియంత్రిస్తారు. వీరి పని తీరుకు మెచ్చిన
ముఖ్యమంత్రి అన్ని సిట్టల్లోనూ, అన్ని రకాల పర్యటన లోనూ వీరికి అవకాశం
కల్పిస్తున్నారు. 'మహిళలమైనా ఈ విధులు మాకేమీ ఇబ్బందిగా అనిపించడంలేదు.
మా స్పూర్తిని అందుకుని మరికొంతమంది యువతులు పోలీసు, రక్షణ రంగాల్లో
సంక్లిష్ట బాధ్యతల్లోకి వస్తారని ఆశిస్తున్నాం' అంటున్నారీ మహిళలు.

మహిళలే కష్టజీవులు

తేల్చి చెప్పిన
తాజా
అధ్యయనం

పురుషులు బలమైన వారనీ, మహిళలు
అబలలనీ భావించే తప్పుడు ఆలోచన
నేటికీ అమలులో ఉంది. స్త్రీ,
పురుషుల్లో ఎక్కువగా కష్టపడి
పనిచేసేవారు ఎవరు? అన్న సందేహం
తలెత్తినప్పుడు చాలామంది ఇంకెవరు
పురుషులే అంటుంటారు. కానీ ఇది
నిజం కాదని తాజా అధ్యయనం తేల్చి
చెప్పింది. చైనాలోని గ్రామీణ
ప్రాంతాలు, టిబెట్ సరిహద్దులోని పలు
సమూహాలపై చేసిన అధ్యయనం ఈ
వాస్తవాన్ని నిర్ధారించింది. ఇల్లు,
వ్యవసాయం, పోషణ పరిశ్రమల్లో
కష్టపడే పని మహిళలదే! శ్రమైక్య
జీవన సౌందర్యానికి ప్రతీకలు వారే
అని సదరు అధ్యయనం స్పష్టం
చేసింది. ప్రపంచ జనాభాలో
మహిళలు, బాలికలు సగానికిపైగా
ఉన్నారని ఐక్యరాజ్యసమితి అంచనా
వేసింది. కష్టపడటం, సామర్థ్యం,
నైపుణ్యంలో కూడా మహిళలు

ముందుంటున్నారు. పురుషులతో
సమానంగా రాణిస్తున్నారు.
అయినాసరే చాలా దేశాల్లో ఇప్పటికీ
లింగ అసమానత కొనసాగుతూనే
ఉంది. పనికి తగిన వేతనం
చెల్లించడంలోనూ వివక్ష
ఎదురవుతూనే ఉంది. అయితే పెళ్లి
తర్వాత మహిళలు మరింత
పనిభారాన్ని ఎదుర్కొంటున్నారని,
పురుషులతో పోల్చినప్పుడు కుటుంబ
నిర్వహణ పనుల్లో వీరి శ్రమే
అధికంగా ఉంటోందని అధ్యయనంలో
తేలింది. మహిళలు పితృస్వామ్య
భావజాలం కారణంగా ఇంకా లింగ
సమానత్వాన్ని పొందలేకపోతున్నారు.
ప్రయాణంలో.. నడకలో ముందంజ..
ఒక సర్వే ప్రకారం పురుషుల కంటే
మహిళలే ఎక్కువ దూరం ప్రయాణం
చేయడం కొనసాగిస్తున్నారు.
పురుషులు ఒక రోజుకు సగటున 9
వేల అడుగులు ప్రయాణిస్తుంటే..

స్త్రీలు 12 వేల అడుగులు
ప్రయాణిస్తున్నారు. పురుషుల కంటే
మరిన్ని ఎక్కువ గంటలు పనిచేసే
ఓపిక, సహనం, శక్తి సామర్థ్యాలు
కలిగి ఉన్నారని తేలింది. •

స్వేచ్ఛకు సంకెళ్ళొడ్డు

‘అమ్మాయిలు తల్లిదండ్రులు చెప్పినట్లు వినడం.. వారు చూసిన సంబంధాలనే చేసుకోవడం వల్ల ఎలాంటి ఇబ్బందులూ ఉండవు. కానీ అలాంటి విషయాల్లో స్వేచ్ఛ కోరుకుంటే తప్పకుండా సమస్యలు ఎదురవుతాయి. పరిస్థితి పరువు హత్యల వరకూ వెళ్తుంది’

- ఇది చాలా మంది అభిప్రాయం

ఆడపిల్లగా పుట్టినందుకు చిన్నప్పటి నుంచే వివక్షను ఎదుర్కొంటుంటారు. సంప్రదాయంలో ఇది మరీ ఎక్కువ. మగ పిల్లాడిని ఒకలాగా, ఆడపిల్లను మరోలాగా పెంచుతున్న పరిస్థితి ఇంకా ఉంది. చాలా వరకు తల్లిదండ్రులు తమ కూతుళ్లను స్వేచ్ఛగా పెరగనివ్వరు. ఆడపిల్ల కాబట్టి సంప్రదాయబద్ధంగా ఉండాలని, తలదించుకొని నవడవాలని, అణకువగా మెలగాలని రకరకాల షరతులు బాల్యదశ నుంచే విధిస్తూ వస్తుంటారు. ఒకవేళ సమానపు ప్రమాణాలకు అనుగుణంగా ఆడపిల్ల నడుచుకోకపోతే.. పిల్లను పెంచిన విధానంపై కుటుంబాన్ని తిట్టిపోస్తుంటారు. మొత్తానికి ఆడపిల్లను కుటుంబ గౌరవాన్ని మోసే వ్యక్తిగా చావిస్తారు. ఇంతేకాదు మన దేశంలో మహిళలపై పెరుగుతున్న

నేరాలు కుమార్తెలను గురించి చదివిన తల్లిదండ్రులు తమ పిల్లలను ఇలాంటి పరిస్థితుల నుంచి కాపాడుకోవాలనే భయాన్ని కలిగి ఉంటారు. కాబట్టి ఆడపిల్లలను కాపాడుకోవడానికి కఠినమైన తల్లిదండ్రులుగా ఉండటమే ఉత్తమ మార్గం అనే భావన తరతరాలుగా ఉంది. పూర్తిగా స్వేచ్ఛ ఇచ్చి కుమార్తెలను పెంచే తల్లిదండ్రులు చివరగా విమర్శలు ఎదుర్కొన్న సందర్భాలు అనేకం ఉన్నాయి. ఇలాంటి పరిస్థితులు మద్దతు ఇచ్చే తల్లిదండ్రులను కూడా కష్టతరమైన స్థితిలో ఉంచుతాయి. తమ కుమార్తె ఆనందానికి

సింగిల్ పేరెంట్ అయిన మహిళ కఠినంగా ఉంటేనే, ఆంక్షల నడుమ పెంచితేనే తన కూతురు సేఫ్గా ఉంటుందని నమ్ముతుంది. కానీ అదే తల్లీకూతుళ్ళ బంధానికి బీటలు వేస్తుంది. ప్రమాదకర పరిస్థితులకు దారితీస్తుంది. నేడు సమాజంలో జరుగుతున్న వాస్తవం కూడా ఇదే. కూతురి స్వేచ్ఛ.. టర్స్ అండ్ కండిషన్స్ తో ఎందుకు ముడిపడిందనే విషయంపై చర్చిద్దాం.

ఇంపార్టెన్స్ ఇవ్వాలా? సమానం అనే అభిప్రాయానికి ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలా? అనే విషయంలో నలిగిపోతున్నారు. ‘పథంధీ’ సిరీస్ లో తల్లి కఠినమైన వ్యవహారం ఆమెకు, కుమార్తెకు మధ్య చీలికకు కారణమవుతుంది. కుమార్తె తిరుగుబాటుకు దారితీస్తుంది. వారికి దూరంగా ఉంటారు. అందుకే చాలా కుటుంబాల్లో రుతుప్రావం, సెక్స్, సంబంధాలు, పురుషులు, లైంగికత మొదలైన వాటి గురించి కుమార్తెలు తమ తల్లిదండ్రులతో బహిరంగంగా నిజాయితీగా మాట్లాడలేరు.

పేరెంట్స్ నిరంకుశత్వం

పిల్లలకు హానికరం..

పేరెంట్స్ నుంచి ఎప్పుడూ

కఠినత్వాన్ని అనుభవించే పిల్లలు..

తప్పుడు వ్యక్తుల నుంచి ఆప్యాయత కోరుకునే అవకాశం ఉంది.

తప్పుడు →

మూలాల నుంచి మార్గదర్శకత్వం కోరుకుంటారు. ప్రతికూలంగా ప్రభావితమవుతారు. అనురక్షిత పనులను చేస్తారు. తద్వారా ఇబ్బందులకు గురవుతారు. అయితే తప్పు అని తెలిసి రియలైజ్ అయినవారు.. తల్లిదండ్రులకు చెప్పాలనుకున్నా నిందిస్తారని, అవమానిస్తారని సమస్యను స్వయంగా పరిష్కరించుకునే క్రమంలో తీవ్రమైన నిర్ణయాలు తీసుకుంటారు. దీంతో మరిన్ని చెడు సావాసాలు చేస్తూ డిప్రెషన్ కు వెళ్లిపోతారు. ఇలాంటి

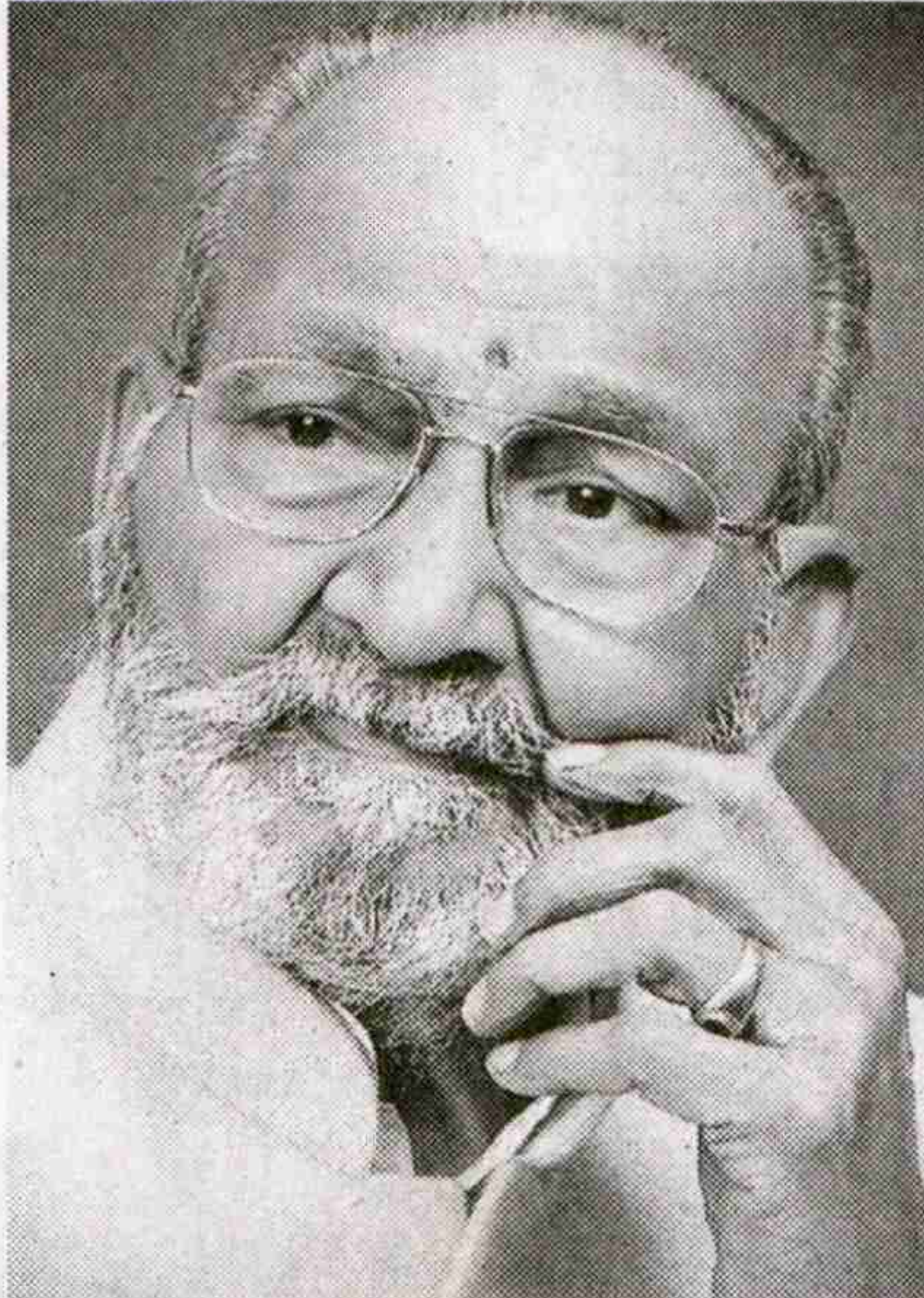
సందర్భాలు ప్రాణాంతకం కూడా కావచ్చు. అందుకే మహిళలకు భద్రత లేని సమాజంలో ఆడపిల్లలు కష్టకాలంలో తల్లిదండ్రుల వద్దకు వెళ్లగలరనే భరోసాతో పెంచాలి. పితృస్వామ్య సమాజం తమ ఆడపిల్లలను సంప్రదాయ ప్రమాణాలకు విరుద్ధంగా పెంచాలని ఎంచుకుంటే వారిని విమర్శిస్తూనే ఉంటారని తల్లిదండ్రులు గ్రహించాలి. ఈ తీర్పులను విస్మరించి, ధైర్యంగా, ఆత్మవిశ్వాసంలో కుమార్తెలను పెంచడంపై దృష్టి పెట్టడం ఉత్తమం.

ఒక్కసారి ఆలోచించండి

తల్లిదండ్రులు ప్రోగ్రెసివ్, ఓపెన్ మైండ్ డ్రెండ్లీగా ఉండాలి. ఇది కుమార్తెలపై విశ్వాసాన్ని పెంపొందించేందుకు వారి జీవితంలోని ప్రతి విషయం గురించి బహిరంగంగా ప్రందించుకోవడాన్ని ప్రోత్సహిస్తుంది. కూతుళ్లు తమ తల్లిదండ్రులతో సురక్షితమైన, అవగాహన కలిగి ఉన్నప్పుడు వారు ఆ కంఫర్ట్ జోన్ నుంచి ఎందుకు దూరం అవుతారు? ఒక్కసారి ఆలోచించండి. ●

సామాజికవాది విశ్వనాథ్

సమాజంలో వేళ్లానుకుపోయిన ఆచారాలను, సమస్యలను ఎత్తిచూపి వాటికి పరిష్కారాలను కూడా సూచించే విధంగా ఉండే చిత్రాలకు దర్శకుడు, నిర్మాత కె.విశ్వనాథ్. ఆచార వ్యవహారాల కన్నా మానవత్వమే గొప్పదని, పునర్నివాహాలు, వితంతు వివాహాలు తప్పుకాదని, చేసే వృత్తిలో నిబద్ధత ఉంటే ఏ కుల వృత్తిలోనైనా ఎదిగి చూపించవచ్చునని, అసూయ, ద్వేషాలు ఉన్నతమైన మనిషిని కూడా పాతాళానికి తోక్కేస్తాయని, అవినీతిని ఎదుర్కోవడానికి అహింసా మార్గం కూడా ఒక ఆయుధమని, వరకట్న సమస్యను రూపుమాపకపోతే ఆడపిల్లల జీవితాలు అన్యాయం అవుతాయని ఇలా ఎన్నో సమస్యలను అతిశక్తివంతమైన మీడియా ద్వారా పండిత పామరులకు కూడా తెలియజేస్తూ మనసును

ఆహ్లాదపరిచేలా తన చిత్రాలలో అందమైన సంగీతాన్ని అందించి తెలుగు చిత్ర రంగానికి ఉన్నతస్థాయి అందించిన వ్యక్తి విశ్వనాథ్. సినిమాతో కాసులు పండించుకోవాలని కాకుండా తన ఆలోచనల ద్వారా సమాజంలో మార్పు తీసుకురావాలనే ఆలోచన విశ్వనాథ్ ది. నంది అవార్డు, పద్మశ్రీ,

రఘుపతి వెంకయ్య అవార్డు, దాదాసాహెబ్ ఫాల్కే అవార్డులు ఆశించకుండానే వరించాయి. భారతీయ కళలకు సంస్కృతి, సంప్రదాయాలకు ఆయన చిత్రాలు చిరునామాగా నిలిచిపోతాయి. ప్రేమ కథాంశాలైనా, అత్యాచారానికి గురైన యువతి కథ అయినా, కథానాయిక మూగదైనా, లేక విద్యావంతురాలైనా కథాంశం ఎటువంటిదైనా ఎక్కడా స్త్రీని అసభ్యంగా, అశ్లీలంగా చూపి డబ్బు సంపాదనకు సినిమాను వ్యాపారంగా వాడుకోలేదు. వీలైనంత వరకు స్త్రీ గౌరవాన్ని ఉన్నతంగా చూపిన వ్యక్తి విశ్వనాథ్. పాటకు ఎనలేని విలువలు తెచ్చిన వ్యక్తి. అందుకే ఆయన ఒక కళా తపస్వీ. నేను నష్టపోయినా పర్వాలేదని అనుకుని తను నమ్మిన సిద్ధాంతాలను సూటిగా తన చిత్రాల ద్వారా తెలిపారు. చిత్ర రంగానికి ఎనలేని సేవలు అందించి చక్కటి సంగీతాన్ని, సాహిత్యాన్ని మనకు అందించి ఇక సెలవంటూ గత నెలలో తనువు చాలించిన ఈ కళాతపస్వికి నివాళి. ●

హాస్యంతో తిరుగుబాటు!

కం దుకూరి వీరేశలింగం రాసిన 'హాస్య సంజీవని' పుస్తకం ఒక సామాజిక విప్లవం. విజ్ఞాన పుట. భావవాదంపై ఎక్కువెట్టిన తూటా. మెదడంతా మూఢత్వంతో నిండిపోయిన వ్యక్తికీ, ఆచరణవాదికీ మధ్య నడిచే సంవాదం. దీన్ని పుస్తకం అనేకన్నా మన జీవితం అంటే సముచితమేమో. ఎందుకంటే మనకు తెలియకుండా మనలో తిప్టవేసుకున్న గుడ్డి భావాలతో మనకు తెలియందానే మనం మూఢత్వంలో ఎలా కూరుకుపోయామో చెబుతూ.. ఆ భావాలను సమూలంగా ప్రక్షాళన చేసే ఒక మిషన్ ఈ హాస్య సంజీవని. ప్రజాశక్తి బుక్ హౌస్ వారు 1179వ ముద్రణ చేపడుతున్నారు. వీరేశలింగం పంతులు 1848-1919 మధ్య జీవించారు. ఆ కాలంలో ఈ పుస్తకం రాశారు. ఇప్పుడు మతోన్మాదులు పరిపాలిస్తున్న తరుణంలో ఈ పుస్తకం గురించి చర్చించడం చాలా అవసరమనిపించింది. ముందుకు వెళుతున్న కాలాన్ని పట్టి ఆపి మళ్ళీ వెనక్కి తీసుకెళ్లాలి అని ఇప్పటి పాలకులు భావిస్తుంటే వెనుకబడిన వారిని ముందుకు తీసుకెళ్లాలి అని వీరేశలింగం గారు తపనపడ్డారు. తన రచనల్లో వ్యక్తమయ్యే ఆ ఆలోచనలు తెలుసుకుందాం.

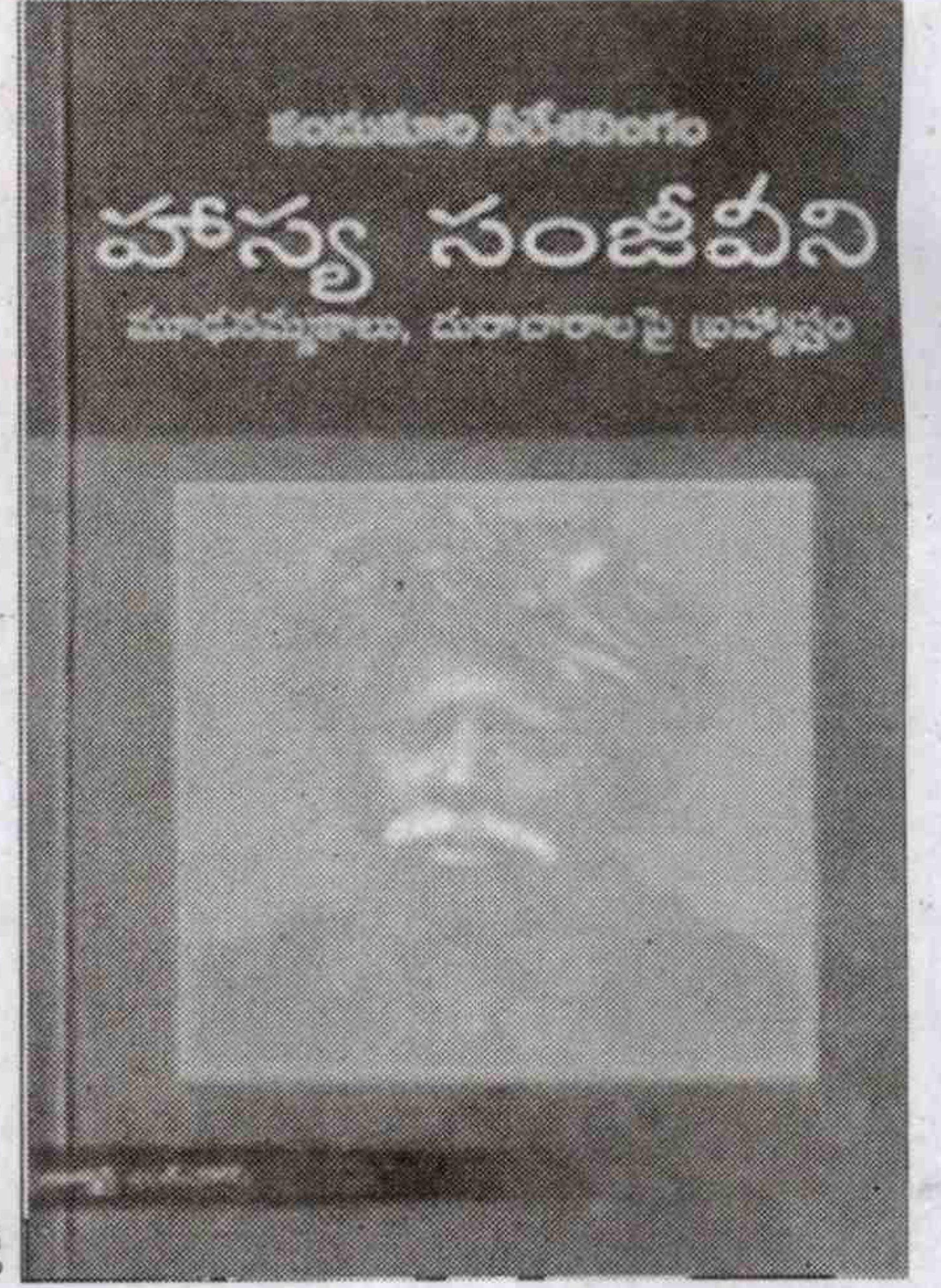
హాస్య సంజీవనిలో మొత్తం 40 నాటికా రూప సంభాషణలున్నాయి.

ప్రతి నాటికలోనూ సనాతనవాదులు - ఆధునిక వాదుల మధ్య సంభాషణలు చాలా స్పష్టంగా వ్యక్తపరిచారు. మూర్ఖులను ఎలా మార్చాలి అనే దానిమీద పంతులుగారు చాలా కసరత్తు చేసి ఈ పుస్తకం రాశారు అనిపిస్తుంది. ఆచారములో..

మొదటి నాటిక 'ఆచారము'లో ఇద్దరు సనాతన ధర్మాచార మహిళలు తాము రోజుకు ఎన్ని ఎక్కువసార్లు స్నానం చేస్తే వారు అంత గొప్ప సదాచార పరాయణులుగా గుర్తించబడతారని చెప్పుకునే సంభాషణలు ఉంటాయి. రెండవ నాటిక 'అపాత్రదానము'లో ఓ అనామకుడు అయిన మోసగాడు గొప్పవారి ఇళ్ళకు వెళ్ళి తాము తెలియకపోయినా, తెలిసిన వాళ్ళలాగా చెప్పి వాళ్ళ దగ్గర దక్షిణ అడిగి తీసుకువెళ్ళడంలో అపరిచితుల పొగడ్తలకు లొంగకూడదని చెప్తారు.

మూడవ నాటిక 'గురుశుశ్రూష'లో అన్నివర్గాలవారూ కులమత బేధం లేకుండా ఇంగ్లీషు బడులకు వెళ్ళడం ప్రారంభించారని, ఏదో ఒక కులానికే పరిమితమైన గురుకులాలు తగ్గుముఖం పట్టాయని చెబుతారు. బాల్య వివాహాలు, విధవ వివాహాలపై ఆలోచనాత్మక చర్చ

'పెళ్ళి వెళ్ళిన తరువాత పెద్దపెళ్ళి'లో

ముసలివాళ్ళకు బాలికలను ఆ రోజుల్లో ఎలా పెళ్ళి చేసేవారని, ఒకవేళ ఆ వృద్ధుడు మరణిస్తే అది ఆ పసిపిల్ల అడుగుపెట్టిన వేళ అని, అమ్మగారి ప్రవేశం - అయ్యగారి శ్మశానం అని ఆపిల్లను ఎంతగా దూషించేవారో చెప్పారు. తరువాత నాటిక 'ఉన్నత్త ప్రేలాపన'లో విధవా వివాహాలను సమర్థించే వారి మధ్య, ముసలి వాడైనా పురుషుడు ఎన్ని వివాహాలైన చేసుకోవచ్చుని, ఆడపిల్లకు రజస్వల కాకుండా వివాహం చేస్తే ఆమె తల్లిదండ్రులు స్వర్గానికి వెళతారని శాస్త్రాలు చెబుతున్నాయని వాదించేవారి మధ్య సంభాషణలు జరుగుతాయి. గ్రాహణాలపై సనాతన వాదులతో సంభాషణ

'గ్రహణములు' నాటికలో సైన్సు గురించి అవగాహన కలిగినవారు గ్రహణాలు అంటే భూమి, సూర్యుడు, చంద్రుడు వాటి నీడలు అని చెబుతుండగా సనాతనవాదులు కాదు అది అబద్ధమంటూ రాహువు కేతువుల ప్రభావం అని వాదించేవారి మధ్య సంభాషణలు ఉంటాయి. తరువాత

నాటిక 'యోగ్యయోగ్య విచారములు'లో స్వకుల ధర్మాలు పాటించేవాడు వెధవ పనులు చేసినా గొప్పవాడిగానే భావించబడతాడని సనాతనవాది వాదిస్తుండగా, విద్యాబుద్ధులు నేర్చిన ఆధునికవ్యక్తి 'ఇతర కులస్తులతో కలిసి తిరగడం తప్పు కాదు, అది సమాజ అభివృద్ధికి దారితీస్తుంది, మనకు అదే కావాలి' అని వాదిస్తారు.

వర్షాలు ఎందుకొస్తాయంటూ..

తరువాత నాటిక 'వర్షము'లో చదువుకున్న వ్యక్తి సముద్రంలో నీరు ఆవిరై వర్షం వస్తుంది అని చెప్పగా, అదేమీ కాదు ఇంద్రుడు వల్ల, యజ్ఞాల వల్ల వర్షం వస్తుందని, సనాతనవాది వాదిస్తుంటాడు.

ఎవరు గొప్ప

తరువాతి నాటిక 'హిందూ మహాజనుల మతసభ'లో అప్పటికే చాలామంది హిందువులు మత మార్పిడి చేసుకుంటున్నారని అందునా బ్రాహ్మణులు కూడా ఉన్నారని ఆందోళన చెందిన బ్రాహ్మణుల్లోని వైష్ణవులు, శైవులు, మధులు, స్మార్తులు సమావేశమై ఆ సభలో ఎవరు ముందు ప్రసంగించాలి అనేదానిపై తమ శాఖ గొప్పది తాము ముందు మాట్లాడాలని కాదు తమ శాఖే గొప్పది తామే ముందు మాట్లాడాలని వారిలో వారు పోట్లాడుకుని ఆ సభ నిర్వహించకుండానే వెళ్లిపోతారు. తరువాతి నాటిక 'శకునములు'లో ఒక ఉద్యోగి తిథులు, వారాలు, వర్షాలు, శకునాలు చూసుకుని ఆఫీసుకు వెళ్ళే సరికి ఆ ఉద్యోగం పోయింది అని బాధ పడుతున్న సంప్రదాయవాదితో 'శకునాలు కన్నా క్రమ శిక్షణ, చిత్తశుద్ధి ప్రధానం' అని ఆధునిక వ్యక్తి సూచిస్తాడు. దాని తరువాత నాటిక 'దురాచార

దూషణము'లో అన్ని కులాలవారు కలిసి పోతున్నారని, ఇదంతా ఇంగ్లీషు చదువుల ప్రభావం అని, వర్ణ సంకరం జరుగుతున్నదని వాపోయే వారి మధ్య సంభాషణలు నడుస్తాయి. తరువాత నాటిక 'నవ నాగరికులు' నాటికలో అప్పటి కాలంలో ఉన్న దురాచారాలు, బాల్య వివాహాలను విమర్శిస్తూ విధవా వివాహాలను సమర్థిస్తూ తన చెల్లెలు రజస్వల అయిన తరువాతనే పెళ్లి చేస్తాను అని కరాఖండిగా చెప్పే అన్నయ సంభాషణలు ఉంటాయి.

కన్యాశుల్క బేరాలపై

తరువాత నాటిక 'లోకోత్తర వివాహం'లో అప్పటికే అయిదు బాల్య వివాహాలు చేసుకుని ఆ భార్యల్లో కొందరు చనిపోయి, కొందరు ఇంట్లోంచి వెళ్లిపోయి చివరకు అయిదో భార్య మంచంలో ఉండగానే మరో ముక్కుపచ్చలారని చిన్న పిల్లని తనకు ఇప్పించమని ఆ పిల్ల తండ్రితో కన్యాశుల్క బేరాలు ఆడుతుండగా, ఆ దారి గుండా వెళ్ళే విద్యావంతుడు వారి సంభాషణలు విని 'మాంసం వ్యాపారి చనిపోయిన జంతువు మాంసం

అమ్ముతాడు కానీ మీరు మాత్రం బతికుండగానే ఆడపిల్లల నరమాంస బేరం చేస్తున్నారు' అని పసి పిల్లలు అయిన ఆడపిల్లల దుస్థితికి ఆవేదన చెందుతాడు. తరువాతి నాటిక 'ముసలయ్య గారి గది' నాటికలో సనాతనవాది స్త్రీల గురించి అత్యంత నీచంగా మాట్లాడతాడు. విధవా వివాహాలను తీవ్రంగా విమర్శిస్తాడు. చావుకు కాళ్ళుచాపే వయసున్న తాను ఎక్కువ కన్యాశుల్కం ఆశ చూపి చిన్నపిల్ల తండ్రితో చెప్పి తనకు ఇచ్చి వివాహం జరిపించమని మధ్యవర్తితో చెప్పే సంభాషణలుంటాయి.

భూతవైద్యానికీ,

ఆధునిక వైద్యానికీ వైరంపై

తరువాతి నాటిక 'రోగచికిత్'లో మూఢనమ్మకాలతో అనగా మంత్రగాళ్ళు భూతవైద్యాలతో కూడిన వైద్య విధానం వదులుకోవడానికి ఇష్టపడనివారితో ఇంగ్లీషు వైద్యం ఉపయోగించి తొందరగా రోగం నుండి బయటపడండి అని చెప్పే సంభాషణలు ఉంటాయి. తరువాతి నాటిక 'మూఢ భార్య మంచి మొగుడు' లో భర్త త్వరగా తనకు వంట చేసి క్యారేజీ ఇమ్మని,

ఆఫీసుకు లేటు అవుతుందని ప్రాధేయ పడుతుండగా, భార్య మాత్రం స్నానాలు, పూజలు, పునస్కారాలు అవ్వనిదే ఇవ్వను అని స్నానాలపై స్నానాలు చేస్తూ అవన్నీ అయితే కానీ వంట చేయను' అని చెప్పగా క్యారేజీ లేకుండానే భర్త ఆఫీసుకు వెళ్లిపోయే సంభాషణలు ఉంటాయి. తరువాత నాటిక 'శిశు పోషణము'లో పసి పిల్లలను ఎలా చూసుకోవాలి అని చెబుతారు. •

(మిగతా వచ్చే సంచికలో)

పిల్లల పెంపకంపై చక్కటి ఉదాహరణలతో..

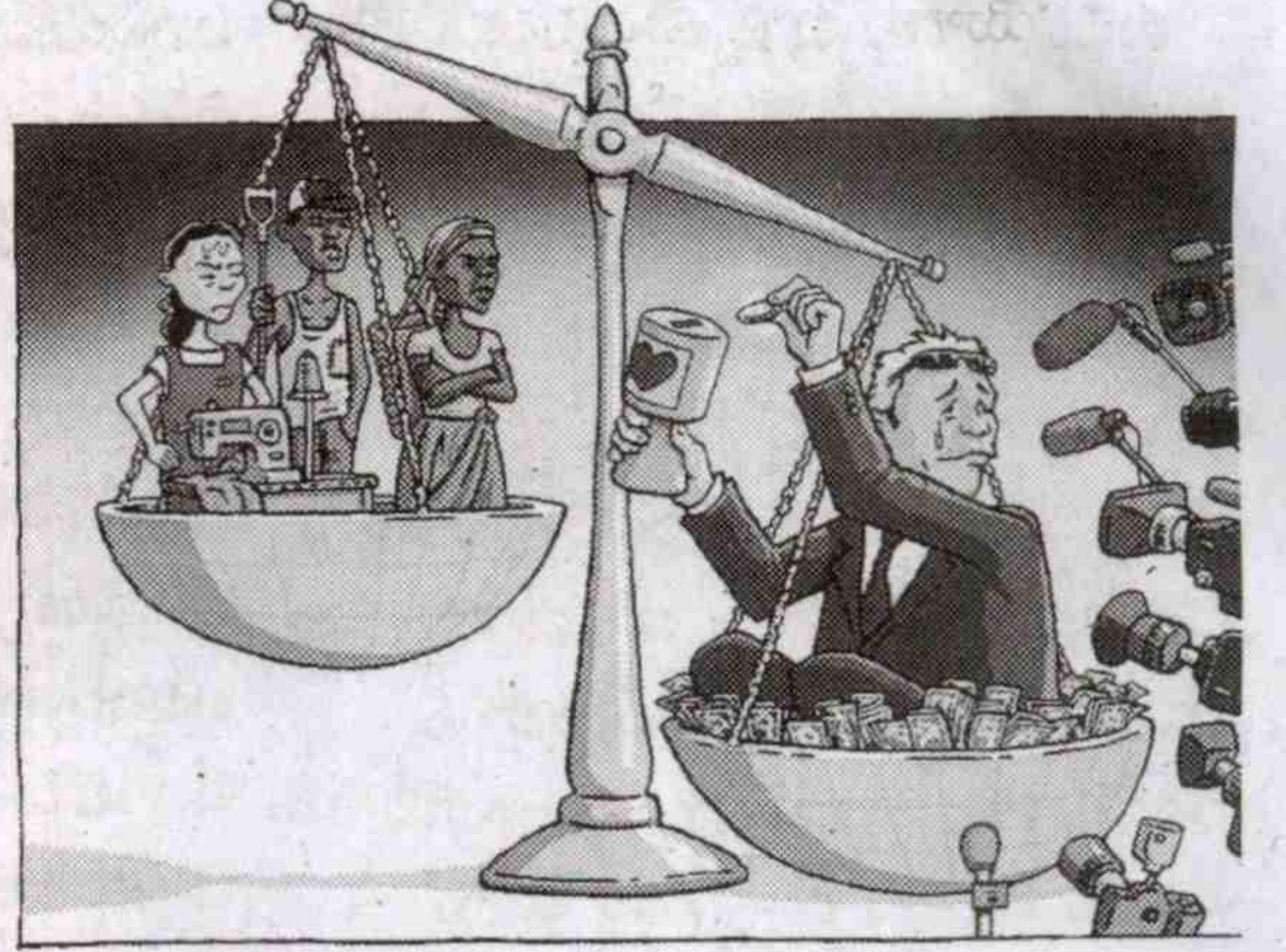
మూఢనమ్మకాలతో కూడిన పద్ధతుల్లో పిల్లలను పెంచకూడదని పిల్లలకు మసిలిపోయే వేడి నీళ్ళతో స్నానం చేయించకూడదు అని, ఆహారం ఎప్పుడు పడితే అప్పుడు పెట్టకుండా ఒక సరైన సమయంలో సరైన ఆహారం పెట్టాలి అని పిల్లలతో బూచోడు వస్తున్నాడు అనే భయం గొలిపే మాటలు అనవద్దని, అబద్ధాలు చెప్పమని నేర్పకూడదనే సూచనలు చేస్తూ చెబుతారు. తరువాతి నాటిక 'వసూళ్లు'లో భాగవతుల, మేజువాణీల ఆటాపాటా వినోదాలకు ఎంతెంత డబ్బు ఎలా ఖర్చు చేస్తారు అనే విషయాలు తెలియజేసే సంభాషణలు ఉంటాయి.

పొంచివున్న ఆర్థిక హింస

■

ఆక్స్ ఫామ్ నివేదిక వెల్లడి

‘భారతదేశం సుసంపన్నమైనది. భారతీయులు మాత్రం దరిద్రులు’

- వలస పాలన కాలంలో వెల్లడైన ఈ అభిప్రాయం అంతకంతకూ రుజువు అవుతున్నే ఉంది. తిండి, బట్ట, వసతి వంటి కనీస అవసరాలకు నోచుకోనివారు, విద, వైద్యం అందక ఆకలిదప్పులతో అల్లాడేవారికి కొదవ లేదు. వీరు మనదేశంలో ముఖ్య శాతానికిపైగానే ఉన్నారని అంచనా. అంటే దాదాపు 42 కోట్ల మంది.

ప్రపంచీకరణ - సరళీకరణ - ప్రయివేటీకరణ విధానాలు గత ముఖ్య మూడు విజ్ఞానా మమ్యరంగా అమలవుతున్న నేపథ్యంలో అన్ని రంగాలూ అతలాకుతలం అవుతున్నాయి. ప్రజల కష్టార్థితమైన ప్రభుత్వ సంస్థలన్నీ కార్పొరేట్ పరం అయిపో తున్నాయి. అడవులు, గనులు, నదులు, సహజవనరుల ఆక్రమణలకు అంతులే కుండాపోతోంది. ఆర్థిక అక్రమాల అవినీతి తారాస్థాయికి చేరింది. ఫలితంగా ప్రజలు బికారులై రోడ్డున పడుతున్నారు. రోజురోజుకు నిరుద్యోగం తీవ్రమవుతోంది. ముంచుకొచ్చే ఈ ముప్పును ఆక్స్ ఫామ్ నివేదిక వెల్లడి చేసింది.

నూ తన ఆర్థిక విధానాలు అమలులోకి వచ్చాక శతకోటిశ్వరుల ఆదాయం అంతకంతకూ రెట్టింపు అవుతున్నదే తప్ప ఆగటం లేదు. ప్రపంచాన్ని గడగడలాడించిన కరోనా విపత్తు సమయంలో సైతం ఈ కోటిశ్వరుల ఆదాయం మందగించలేదు సరికదా ఇంకా పెరిగింది. ఈ ఒక్కశాతం ఉన్న కోటిశ్వరుల సంపద ఇరవై రెట్లు పెరిగినట్లు ఆక్స్ ఫామ్ నివేదిక తెలిపింది.

కష్టజీవులు అహోరాత్రులు కష్టపడి సృష్టించే సంపద ఈ పెట్టుబడిదారీ దోపిడీ వ్యవస్థలో కోటిశ్వరులకు ఎగబాకిన కొలదీ విలోమంలో పేదల బతుకులు అగాధంలోకి దిగజారి పోతున్నాయని ప్రత్యేకంగా చెప్పకల్లేదు. ఇది ఆర్థిక సూత్రం. నేడు ఈ నివేదిక ప్రపంచంలో ప్రతి నిమిషానికి పదకొండు మంది ఆకలితో మరణిస్తున్నట్లు పేర్కొన్నది. ఎంత విషాదం? కుల, మత, లింగ వివక్షలకన్నా ఈ ఆర్థిక వివక్ష భయంకర రాకాసిలా ప్రపంచాన్ని తరమ బోతోందని హెచ్చరించింది. అయితే ఇది ప్రకృతి వైపరీత్యం కాదు. మానవ కల్పిత వైపరీత్యం. కమ్యూనిస్టున్న ఈ ఆర్థిక వైపరీత్యాన్ని నివారించలేక ఎక్కడికక్కడ

పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థ చేతులెత్తేసింది. ఒక దేశం రెండు పార్శ్వాలు

ఈ వైపరీత్యం ఒకే దేశంలో రెండు ప్రపంచాలను సృష్టిస్తోంది. కేవలం ఆర్థిక సంపాదన కోసం అరులు చాచే ప్రపంచం ఒకటైతే, అస్థిత్వాన్ని కాపాడుకుంటూ మనుగడ కోసం పోరాడే ప్రపంచం మరొకటి. ప్రభుత్వాలు సకాలంలో మేల్కొని సరైన చర్యలు తీసుకోకపోతే ఈ రెండు ప్రపంచాలు ఎదురెదురుగా నిలిచి ఘర్షణకు సన్నద్ధమయ్యే రోజు ఎంతో దూరంలో లేదు. దేశ ప్రజల సమైక్యత బద్దలవుతుంది. ప్రజల మధ్య వైషమ్యాలు చాలా సులువుగా చెలరేగుతాయి.

కుబేరులు సంఖ్య పెరుగుదల

అమెరికా, చైనాల తర్వాత ఎక్కువ మంది కుబేరులు ఉన్న దేశం మనదే. 2020లో 120 మంది ఉన్న ఈ కుబేరుల సంఖ్య (శతకోటిశ్వరులు) 2021 నాటికి 142కు పెరిగింది. 2022 నాటికి 166కు చేరింది. 40 శాతానికిపైగా దేశ ప్రజల సంపద ఈ ఒక్క శాతం కుబేరుల చేతిలో కేంద్రీకృతమైనట్లు నివేదిక వెల్లడించింది. దేశంలో కేవలం వందమంది కుబేరుల సంపదను లెక్కిస్తే అది 54 లక్షల కోట్ల రూపాయిలట.

కుబేర అదానీ పన్నుల్లో ముందు లేరే

గత ఏడాది (2021-2022) మన భారత బడ్జెట్ రూ.39 లక్షల కోట్లు కాగా, దానికి మించి రూ.15 లక్షల కోట్లకుపైగా సంపద వారి వద్దనే ఉంది. దేశం డొల్లవుతుందనే భయం వెంటాడుతున్నది కదా. ఆసియాలో మొదటి కుబేరుడు, ప్రపంచంలో రెండవవాడు అయిన గౌతమ్ అదాని సంపద రోజుకు రూ.1612 కోట్లు. పన్నులు ఎగవేతలోనూ ఆయనే ఉన్నారు. అత్యధిక పన్నులు కట్టే టాప్ 15 మందిలో ఆయన లేకపోవడం గమనార్హం. మట్టి పనిచేసే రోజువారి సగటు కూలి రూ.150. రైతుకు వచ్చే దినసరి సగటు ఆదాయం రూ.340. ఇంత భయంకర వ్యత్యాసాలతో మన 'ప్రజాస్వామ్య' పాలన సాగుతోంది. అందుకే ఈ పాలనా పద్ధతుల్ని 'దోపిడీ - లూటీ' అన్నా సరితూగుతాయో లేదో... మన భారత కుబేరుల సంపద 2020-22 మధ్య కాలంలో 121 శాతం పెరిగినట్లు (రోజుకు 368కోట్లు) నివేదిక పేర్కొన్నది. ఈ పాలనా క్రమం అనివార్యంగా సంపన్నులను మరింత సంపన్నులుగానూ, దరిద్రులను మరింత దరిద్రులుగానూ మారుస్తుందని ఆక్స్ ఫామ్ ఇండియా చీఫ్ ఎగ్జిక్యూటివ్ ఆఫీసర్ అమితాబ్ బెహర్ కూడా అభిప్రాయపడటం గమనార్హం.

సరళీకృత ఆర్థిక విధనాలే వినాశకరం

స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన తొలి నాళ్ళలో పంచవర్ష ప్రణాళికలతో మనం ప్రభుత్వరంగ సంస్థలకు పెద్దపీట వేశాం. ప్రయివేటు రంగాన్ని నియంత్రించ గలిగాం. ఆర్థిక అంతరాలు తగ్గించేందుకు పన్నుల వ్యవస్థను క్రమబద్ధీకరించాం.

ఇప్పుడవేమీ లేవు. సరళీకృత ఆర్థిక విధానాలతో అన్ని గేట్లు ఎత్తేశాం. అన్ని రంగాల్లో ప్రభుత్వ పాత్రను నామకా ఉంచుతూ ప్రయివేటుకు ఎర్ర తివాచీ పరుస్తున్నాం. కడకు సంక్షేమ భావన నుండే పాలకులు తప్పుకుంటున్న దశ ఇది. సబ్సిడీలు ఎత్తేసి ప్రజల నుండి బలవంతాన పన్నులు వసూలు చేయడమే ప్రధాన ఆదాయ వనరుగా పాలకులు భావిస్తున్నారు. తత్ ఫలితమే ఆర్థిక అసమానతల తీవ్రత అని నివేదిక వివరించింది.

పేదల పన్ను ఎక్కువ..

సంపన్నుల పన్ను తక్కువ

2021-22లో వసూలైన రూ.14.83 లక్షల కోట్ల జీఎస్ టీ (వస్తు సేవల పన్ను)లో 62 శాతం పేద వర్గాల నుండి వచ్చిందే. సంపన్న వర్గాల నుండి వచ్చింది కేవలం మూడు శాతం మాత్రమే. ఈ పన్నుల పీడనను ప్రధాన మోడీ ఇక దాచలేరు. భారత్ లో పేదలు ఎక్కువ పన్ను చెల్లించడం, సంపన్నులు తక్కువ పన్ను చెల్లించడం ఒక వైపరీత్యంగానే భావించాలి మరి. పేదలకు

ఇస్తున్న ఉచితాల వలన (రేషన్, విద్య, వైద్యం, వగైరా) సంపన్నులైన పన్ను చెల్లింపుదార్లు తెగ బాధ పడిపోతున్నట్లు బీజేపీ పాలకులు వాపోవటం ఇటీవల ఒక ప్యాషన్ అయిపోయింది. కానీ వాస్తవంగా పన్ను చెల్లింపుదారుల్లో పేదలే ఎక్కువ ఉన్నట్లు ఈ నివేదిక స్పష్టం చేసింది.కరోనా కాలం కూడా కుబేరులకు వరం అయింది. ఆర్థిక వ్యవస్థలు ఒకపక్క కుదేలయితే, కుబేరుల ఆస్తులు మాత్రం రెట్టింపు అయ్యాయి.

కరోనాలో తగ్గని సంపన్నుల ఆదాయం

కరోనా రెండేండ్ల సమయాన 84 శాతం ప్రజల కుటుంబ ఆదాయం పడిపోయింది. ఆ నిరుద్యోగం కాటు నుండి ప్రజానీకం ఇప్పటికీ విడివడ లేదు. కానీ కార్పొరేట్ టాక్స్ తగ్గింపుతో సహా అనేక రాయితీలు కుబేరులకు సాఫీగా దక్కాయి. ఒక్కటే మార్గం. అపర కుబేరుల సంపదను పన్నుల వసూళ్ళ రూపంలో వెనక్కి తీసుకు వచ్చి పేదల సంక్షేమానికి వినియోగిస్తే తప్ప ఆర్థిక సమతుల్యతను సాధించలేమని సాక్షాత్తూ ఆక్స్ ఫామ్ ఎగ్జిక్యూటివ్ డైరెక్టర్ గాబ్రియల్ బుచర్ అభిప్రాయ పడుతున్నారు.

భారతదేశాన్ని రానున్న కాలంలో అగ్రదేశంగా నిలపాలంటే మౌలిక సదుపాయాల కల్పన

(ఇన్ ఫ్రాస్ట్రక్చర్) పెట్టుబడి (ఇన్ వెస్టుమెంట్) కొత్తగా కనుగొనడం (ఇన్నోవేషన్) సమీకృతాల (ఇన్ క్లూజివ్)తో పాటు ఆర్థిక అసమానతల తగ్గుదల (ఇన్ ఈక్వాలిటీ రిడక్షన్)లపై పాలకులు దృష్టి పెడితే తప్ప నవభారత నిర్మాణం సాధ్యం కాదని ఆ నివేదిక స్పష్టం చేసింది. మరి మనమేం చేయాలి? •

ఇది విన్నారా..

- భారతదేశంలో అత్యున్నత కుబేరుల సంపదపై ఐదు శాతం పన్ను వేసి వసూలు చేస్తే చాలు. ఆ డబ్బుతో (1.37లక్షల కోట్లు) బడికి రాని, బడి మానేసిన బాలలు అందరికీ ఉచిత పాఠశాల విద్యను అందించవచ్చు.

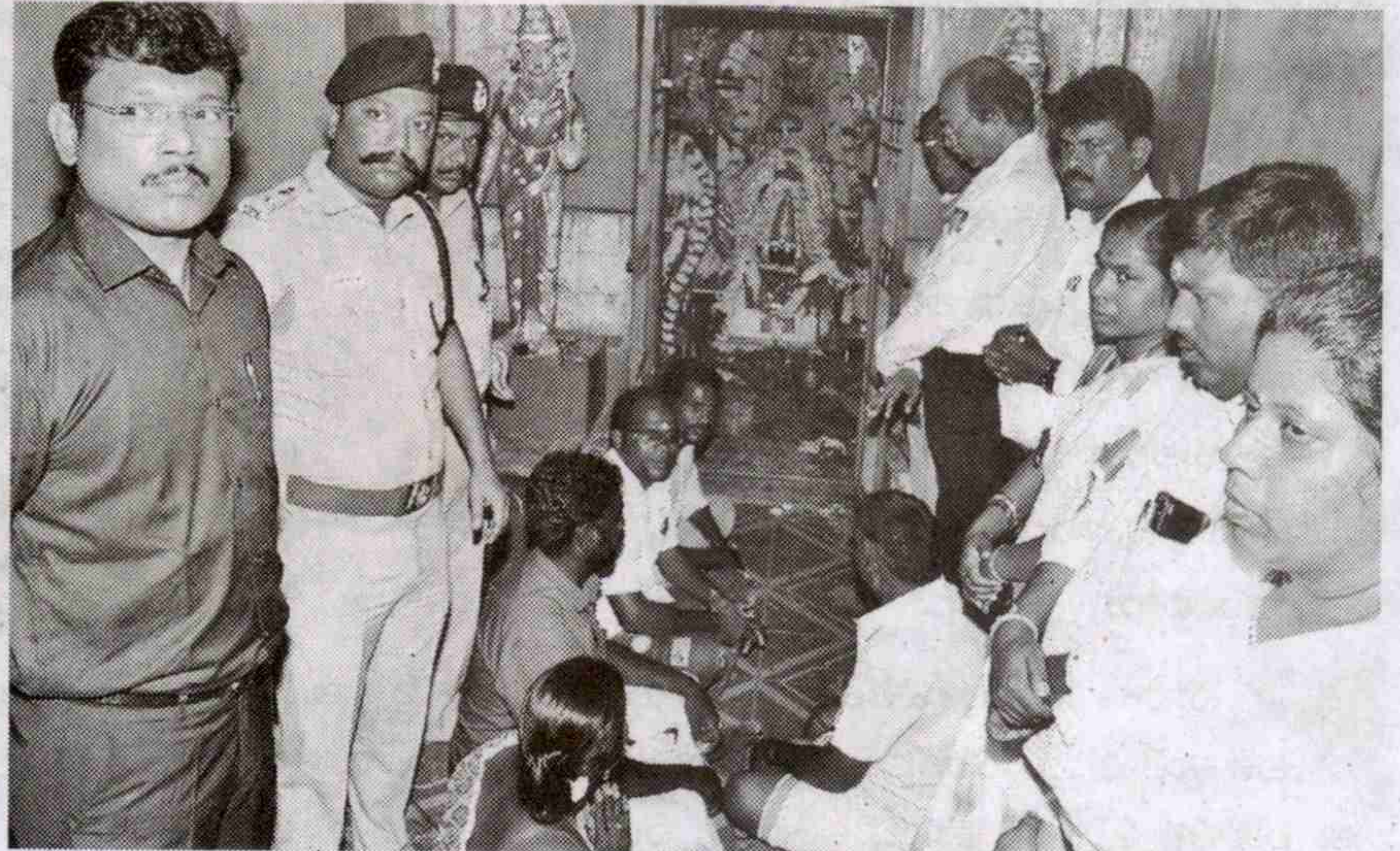
- 2017-21 ఈ నాలుగేండ్లలో ఆదాని ఆర్జించిన ఆస్తులపై ఐదు శాతం పన్ను వేసి వసూలు చేస్తే, ఆ డబ్బుతో (1.79లక్షల కోట్లు) 50 లక్షల మంది ఉపాధ్యాయులను నియమించి ఏడాది కాలం జీతాలు ఇవ్వచ్చుట.

దేశం అన్నింటా ముందుకు సాగుతున్నా.. కులాల కట్టుబాట్లను ఇంకా చాలా గ్రామాలు అనుసరిస్తున్నాయి. పెత్తందార్లు, అగ్రవర్ణాల ఆధిపత్యానికి నిమ్మ వర్గాలు వాటికి కట్టుబడి ఉంటున్నాయి. బావిలో నీరు తాగవద్దని, వీధిలో ఉండే మాట్లాడాలని, గుడిలోకి అనుమతి లేదన్న ఆంక్షల వలయంలో ఇంకా నిమ్మ వర్గాలు బతుకీడుస్తున్నాయి. కాదని గీత దాటితే..

వెలివేయడాలు, గ్రామ బహిష్కరణలు, కఠినమైన ఆంక్షలు ఉన్నాయి. దీంతో వారు కూడా మిన్నకుండిపోతున్నారు. కానీ ఆ గ్రామంలోని దళితులు 80 ఏళ్ల కట్టుబాట్ల సంకెళ్లు తెంచి.. గుడిలోకి ప్రవేశించి.. వార్తల్లో నిలిచారు.

80 ఏళ్ల తర్వాత గుడిలోకి దళితులు

ఆ గ్రామమే తమిళనాడులోని తిరువణ్ణామలై జిల్లాలోని తెన్నుడియనుర్ గ్రామం. ఆ గ్రామానికి కూత వేటు దూరంలోనే ముత్తుమరియమ్మన్ దేవాలయం ఉంది. ఈ దేవాలయాన్ని 80 ఏళ్ల క్రితం నిర్మించారు. అప్పటి నుండి ఆ ఊరి దళితులకు గుడిలోకి అనుమతించలేదు. ప్రతి ఏడాది పొంగల్ సందర్భంగా అక్కడ 12 రోజుల పాటు పండుగను నిర్వహిస్తారు. అయితే ఒక్కరోజు ఉత్సవాల్లో పాల్గొని, ఒక్కరోజు గుడిలో ప్రవేశించేందుకు అనుమతినివ్వాలని గ్రామ పెద్దను వారు వేడుకున్నారు. గ్రామ పెద్ద నిరాకరించడంతో తిరుమణ్ణామలైలోని హిందూ మత, ధర్మాదాయ శాఖ (హెచ్ఆర్ అండ్

సిఇ) అధికారులను దళితులు ఆశ్రయించారు.

విచారణ చేపట్టిన అధికారులు..

దళితులను గుడిలోకి అనుమతించడం లేదని నిర్ధారణకు వచ్చారు. దేవాలయాలు అందరివనీ, తక్షణమే వారిని గుడిలోకి ప్రవేశం కల్పించాలని ఆదేశించారు. దీంతో 80 సంవత్సరాల కల ఆ దళితులకు ఈ ఏడాది నెరవేరింది. అగ్రవర్ణాలకు సంబంధించిన వెయ్యి మందికి పైగా మహిళలంతా ఈ నిర్ణయానికి వ్యతిరేకంగా గుడి బయట నిరసన తెలపడంతో ఉద్రిక్త వాతావరణం నెలకొంది. అయితే జిల్లా కలెక్టర్, ఎస్పీ సహకారంతో.. భారీ భద్రత నడుమ ఆలయాన్ని

సందర్శించుకున్నారు ఆ ఊరి దళితులు.

పెద్ద మొత్తంలో పిండి వంటలు, పూలు, పళ్లు సిద్ధం చేసుకుని గుడిలోకి ప్రవేశించి దేవుణ్ణి దర్శించుకున్నారు.

కాగా, ఆ గుడిలోకి ప్రవేశించిన దళితులంతా సంతోషాన్ని వ్యక్తం చేశారు. సుమారు 300 మంది దళితులు గుడిలోకి ప్రవేశం కల్పించారు. హెచ్ఆర్ అండ్ సిఇ అధికారులు దళితులను గుడిలోకి ప్రవేశించేందుకు అనుమతి కల్పించిన ఘటనల్లో ఇటీవల కాలంలో ఇది మూడవది. అగ్రకుల ఆధిపత్యానికి, హిందూ వర్ణ వ్యవస్థ సంకుచితత్వానికి నిరద్యనం. •

మెలిపెట్టే మోనోపాజ్

బాల్య వ్యవస్థ నుండి శరీరంలోనూ, జీవితంలోనూ ఎన్నెన్నో ఒడుదుడుకులు అనుభవించాక రెండింటిలోనూ వచ్చే స్వాభావిక మార్పుకు సంకేతం రజోనివృత్తి. అంటే నెలసరి వచ్చే ఋతుస్రావం శాశ్వతంగా ఆగిపోవడం. ఇది హఠాత్తుగా జరగదు. స్త్రీకి నలభై అయిదేళ్ళు దాటాక యాభై అయిదేళ్ళలోపు ఎప్పుడైనా జరగవచ్చు. అదీ క్రమక్రమంగా ఆగిపోతుంది. దీన్ని మోనోపాజ్ అని ఆధునికులు అంటారు. ఈ మానసం ఈ వ్యాధి గురించి, దీని నివారణకు వైద్యం గురించి తెలుసుకుందాం.

మో నోపాజ్ అనేది జీవితంలో ఒక ప్రత్యేక సమయం. నిజానికి ఈ రజోనివృత్తి అవస్థ స్త్రీ జీవితంలో పిల్లలను కనే సామర్థ్యాన్ని పూర్తిగా కోల్పోయే ప్రత్యేక సహజ పరిస్థితి. ఈ అవస్థ ఆరంభంలో శారీరకంగానూ, మానసికంగానూ కొద్ది మార్పులు తీసుకొస్తుంది. ఎందుకంటే సుమారు నాలుగు దశాబ్దాలు తన వెంట ఉండి రమ్యమైన, రసమయమైన ఓలినాన్ని ఇచ్చిన ఋతువుతో చిహ్నాలు శాశ్వతంగా ఆగిపోయినప్పుడు వచ్చిన హార్మోన్ల హెచ్చుతగ్గుల వల్ల కొన్ని మార్పులు సంభవిస్తాయి. అవి ఒక్కొక్కప్పుడు గుర్తించకుండా ఉంటాయి. మరొకప్పుడు చాలా బాధపెడతాయి. ఇది ఒక తెలియని సంఘర్షణ కాలం. ఈ మోనోపాజ్ అన్నది స్త్రీ జననేంద్రియాలలోనూ, వాటిని నిర్వహించే హార్మోన్లలోనూ వచ్చే చివరి మార్పు కనుక “మారిన జీవనగతి”గా పేర్కొంటారు. ఇది ఒక

స్వాభావిక మార్పు. ఇది స్త్రీ శరీరంలోని అండాలు శైథిల్యం చెందటం అన్నమాట. ఇది మూడు రకాలుగా వస్తుంది. 1. నెలసరి కనిపించే రుతురక్తం క్రమంగా తగ్గుతూ చివరికి పూర్తిగా ఆగిపోవడం 2. నెలసరి రాకుండా ఐదారు నెలలకొకసారి కనిపించి చివరకు పూర్తిగా ఆగిపోవడం, 3. ఏ సూచికా లేకుండా పూర్తిగా ఆగిపోవడం.

దీనివల్ల కలిగే కొన్ని సమస్యలు

పద మూడు నుండి యాభై సంవత్సరాల మధ్య ఆగిపోతే దాన్ని మోనోపాజ్ అనుకోకూడదు. మరెన్నో కారణాల వల్ల రావచ్చు. సహజమైన ఈ ప్రక్రియలో చాలామంది స్త్రీలు తమకు తెలికుండానే ఈ స్థితిని దాటేస్తారు. మరి కొంతమంది చిన్నచిన్న హెచ్చుతగ్గులు వచ్చినా గమనించకుండానే ఈ స్థితిని అనుభవిస్తారు. సాధారణంగా కాస్త ఒళ్ళు పెరగడం, బరువు పెరగడం,

కీళ్ళ నొప్పులు, సంభోగేచ్ఛ పెరగడం వంటివి సంభవిస్తాయి. ఇవి అంతగా బాధపెట్టేవి కాకపోవడం వల్ల ఈ అవస్థని సగటు స్త్రీ గడిపేస్తుంది.

దీని లక్షణాలు

కొంతమందిలో ఇవి కొంచెం బాధపెట్టి స్త్రీని ఇరుకున పెడతాయి. నరాల ఉద్రిక్తత జరిగి అనేక లక్షణాలను కలుగజేస్తాయి. ఇవి ఆరునెలల నుండి రెండేళ్ళదాకా ఉండవచ్చు. సాధారణంగా 25 శాతం మంది స్త్రీలలో ఈ లక్షణాలు కలుగుతున్నాయని పరిశోధనలు సూచించాయి. ముఖ్యంగా చిన్న వయస్సులోనే స్వభావసిద్ధంగా కాకుండా ఆపరేషన్ల వల్ల, ఓవరీసు గర్భాశయం తీయించుకోవడం వల్ల వచ్చే అవస్థలో ఈ లక్షణాలు ఎక్కువగా వస్తున్నాయని పరిశోధనలో తేలింది. స్వభావసిద్ధంగా వచ్చే మోనోపాజ్ తగ్గుతున్న హార్మోన్ల ప్రభావానికి శరీరం క్రమంగా

అలవాటుపడుతుంది. అప్పుడు బాధలు ఉండవు.

ఎదుర్కొనే ముఖ్య సమస్యలివీ..

నెలసరి రుతుస్రావం పూర్తిగా ఆగిపోతుంది. వేడిగా ఒణుకు వస్తుంది. ఇది వసోడలేషన్ వల్ల వస్తుంది. మెడ నుంచి కింద దాకా వేడిగా కదులుతున్నట్టు అనిపించి చెమట పడుతుంది. తలనొప్పి, నిద్ర వస్తున్నట్లుండటం, భ్రమ, అలసట,

నిర్లిప్తతగా ఉండటం సమస్యగా అనిపిస్తాయి. తొందరగా కోపం వస్తూ ఉంటుంది. గుండెదడగా ఉంటుంది. ఆకలి తగ్గుతుంది. కాల్షియం నిలవలు తగ్గి కీళ్ళనొప్పులు ఆరంభమవుతాయి. ఓవరీసు కుంచించుకుపోయి చిన్నవై వివిధ లక్షణాలని కలుగజేస్తుంది. గర్భాశయం బీజ వాహికలు చిన్నవై కుంచించుకుపోతాయి. స్తనాలు జారి కావలసిన స్పర్శని కోల్పోతూ ఉంటాయి. ఒళ్ళు పెరుగుతుంది.

చర్మం ముడతలు పడుతుంది.

గడ్డంపైనా, పైపెదవుపైనా వెంట్రుకలు రావచ్చు. తొడలు, సీటు లావెక్కి ఉంటాయి. కొంతమందిలో బీపీ పెరుగుతుంది.

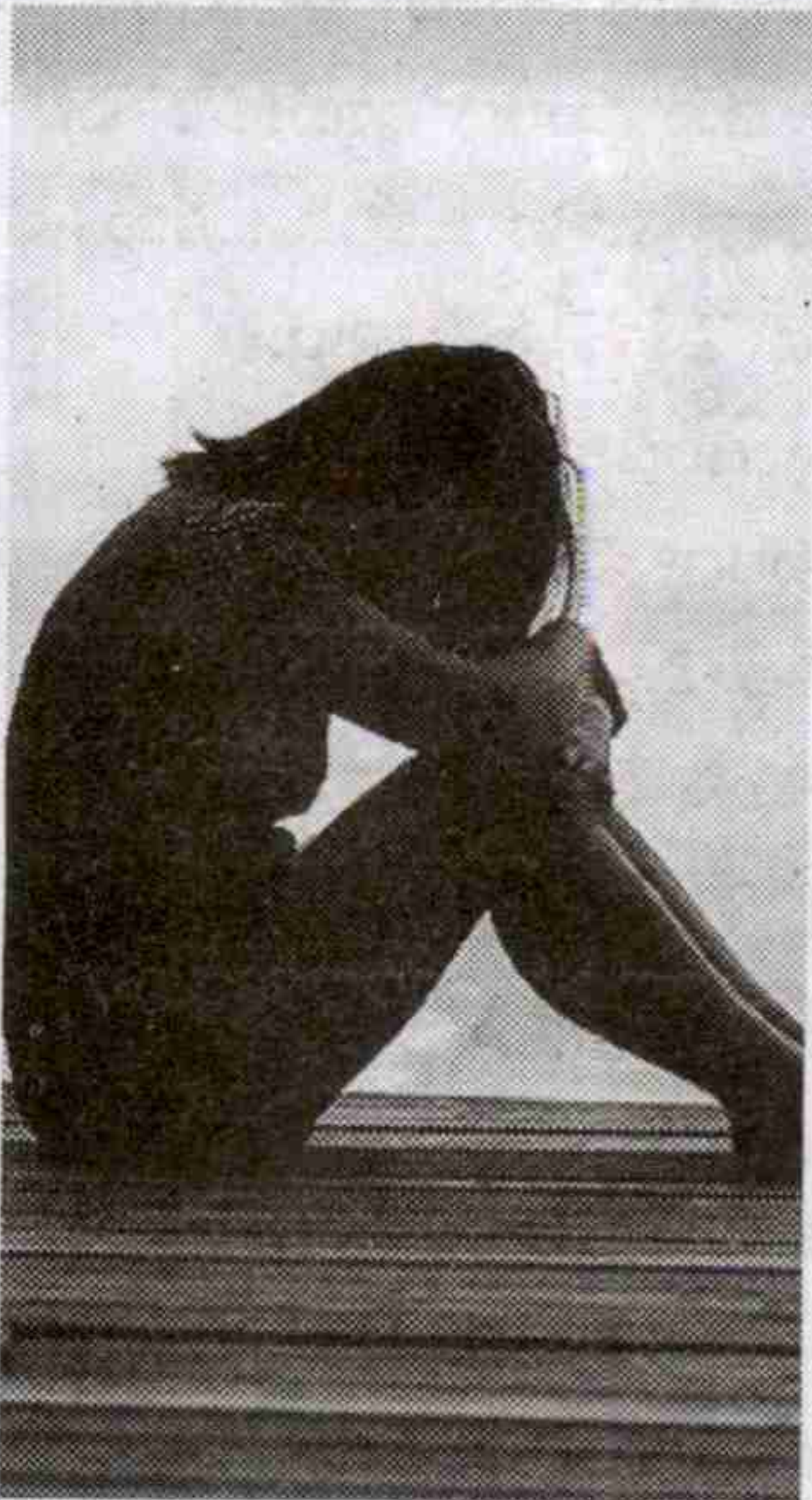
చాలామందిలో మానసిక ఉద్రిక్తత, సంభోగేచ్ఛ పెరుగుతాయి. ఈ సమయంలో స్త్రీ తమ జీవితపు మరో అవస్థలోకి ప్రవేశిస్తున్నామని గుర్తించి ముందు సంయమనాన్ని అలవరుచుకోవాలి. •

నివారణకు ఏం చేయాలి

వ్యాయామం అవసరం. దీనివల్ల ఒళ్ళు పెరగదు. రాత్రి పరుండేముందు రాగిచెంబులో నిల్వవుంచిన నీళ్ళు తాగడం అవసరం. దీనివల్ల మలబద్ధకం ఉండదు. ఈ అవస్థలో ఇంట్లో వంటలు నువ్వుల నూనెతో చేసుకోవడం చాలా మంచిది. నువ్వులనూనె నరాల ఉద్రిక్తతని తగ్గిస్తుంది. కీళ్ళనొప్పులను రానీయదు. ఆహారంలో ధనియాలు, శొంఠి, పసుపు చేర్చండి. మొదట ముద్దగా శొంఠిపొడి వేసుకొని తినడం హితకరం, శతావరీ చూర్ణం ఉదయం. సాయంత్రం పాలలో తీసుకుంటే హార్మోన్ల ప్రభావం మనపైన ఉండదు. కైశోరగుర్గులు కాని, కాంచనార గుర్గులు కాని తీసుకోవడం మంచిది. అర్జునారిష్టతో అశోకాష్టకం కలిపి తీసుకుంటే గుండె పదిలంగా ఉంటుంది. అన్నం మొదటిముద్దలో రాత్రిపూట ధనియాల పొడి తీసుకోవడం మంచిది.

యువతిని దేవదాసిగా మార్చి..

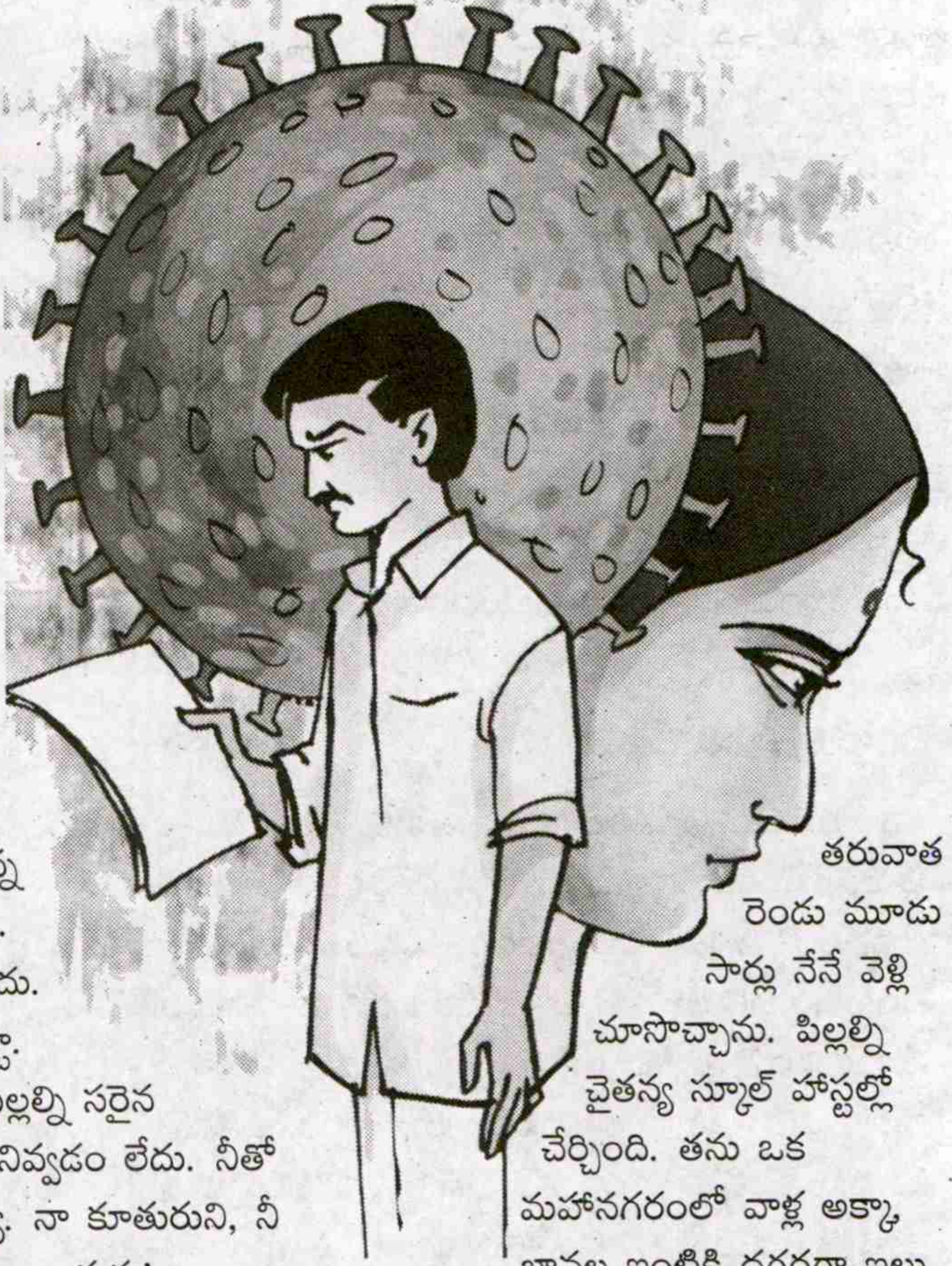

ఉత్తర కర్ణాటకలోని పలు జిల్లాల్లో దేవదాసి పద్ధతి ఇంకా కొనసాగుతోంది. తాజాగా కర్ణాటక రాష్ట్రం కొప్పళ జిల్లాలో చలవాడి గ్రామంలో ఒక యువతిని ఆమె కుటుంబ సభ్యులు దేవదాసిగా మార్చిన విషయం ఆలస్యంగా వెలుగులోకి వచ్చింది. ఈ కేసులో నలుగురిని పోలీసులు అరెస్ట్ చేశారు. 8 నెలల క్రితం గ్రామానికి చెందిన ఒక యువతిని హులిగిలోని హులిగమ్మ ఆలయంలో కాలుకు చైను,

చేతికి గాజులు తొడిగి, మెడలో తాళి కట్టించి దేవదాసిగా మార్చారు. ఈ పద్ధతిని రూపుమాపేందుకు ప్రభుత్వం గట్టి చర్యలు తీసుకుంటున్నా సంప్రదాయాల పేరుతో కుటుంబ సభ్యులే ఈ రకంగా చేయడంపై సంబంధిత స్త్రీ, శిశు సంక్షేమ శాఖ అధికారులకు తెలియడంతో వారు పోలీసులకు ఫిర్యాదు చేశారు. పోలీసులు రంగప్రవేశం చేసి నిందితులపై కేసు నమోదు చేసి అరెస్ట్ చేశారు.

ఈతరం దాంపత్యం

దయం ఏడు గంటలైంది. అమ్మో ఈ రోజు ఏంటి ఇంతసేపు పడుకున్నా. ఎన్నో ఆలోచనలు, అభద్రత వల్ల కొన్నాళ్లుగా నిద్ర రావడం లేదని సరిపెట్టుకున్నా. అఖిలా అని పిలిచా. సమాధానం లేదు. పెద్దోడా అన్నా అలికిడి లేదు. చిన్నా అనబోయి ఆగా. ఏంటందరూ

ఎక్కడికెళ్లారనుకుంటూ హాల్లోకొచ్చా. వీధి తలుపులు బార్లా ఉన్నాయి. వంటింట్లో అలికిడి ఏమీ లేదు. అంటే వీళ్లు ఇంట్లో లేరా అనే అనుమానం అప్పుడొచ్చింది. అఖిలకు ఫోన్ కలిపా. స్విచ్చాఫ్. 9 గంటల వరకూ ఎదురుచూశా. ఎవరి జాడా లేదు. మళ్లీ అఖిలకు ఫోన్ చేశా. స్విచ్చాఫ్. ఆగలేక మామయ్య గారికి ఫోన్ చేశా. 'ఏంటీ...' అంటూ వెటకారం గొంతులో. అఖిల ఫోన్ కలవడం లేదు మీకేమైనా తెలుసా? అని అడిగాను. 'తెలుసులే. ఇక్కడికే వస్తున్నారు. కారులో ఉన్నారు' అని చెప్పారు. కారు అమ్మేశాగా అన్నా. 'నాదుందిదా' అన్నాడు. ఎందుకింత హఠాత్తుగా ప్రయాణం. నాకు తెలీదే అన్నా. 'నాకు తెలుసు. నా కూతురు, మనవళ్లు ఇక నుంచి ఇక్కడే ఉంటారు. అక్కడికి రారు' అన్నారు. ఇదేంటి ఉదయాన్నే పిడుగులాంటి వార్త అనుకున్నా. ఎందుకలా అంటున్నారు అన్నాను. 'లేకపోతే ఏంటయ్యా వారిని బతకనియ్యవా. కోవిడ్ వంకతో కారు అమ్మావు. ఇల్లు అమ్మావు. అద్దె ఇంట్లోకి

వెళ్లావు. రెండో ఇల్లు నీ సొంతమేకదా అంటే వినలేదు. అది అద్దెకిచ్చి చిన్న ఇంట్లోకి మారావు. నీకు ఉద్యోగం లేదు. పిల్లల చదువులెట్టా. నా కూతురుని, పిల్లల్ని సరైన తిండి కూడా తిననివ్వడం లేదు. నీతో చాలా కష్టమయ్యా. నా కూతురుని, నీ బిడ్డల్ని మరిచిపోయి బతుకు' అన్నాడాయన.

ఇదేమిటి? వాళ్లకు నేనేమి తక్కువ చేశాను. ఉద్యోగం లేదు. జీతం రాదు. ఉన్నదాన్నో గడుపుకోవాలి గనుక ఖర్చులు తగ్గించుకోమన్నా. కొవిడ్ వాతావరణం ఇంకా తగ్గలేదు. బయట తిళ్లు వద్దన్నాను. బయట తిరగొద్దని చెప్పాను. అయినా నేనూ వాళ్లతోనే ఉన్నాను. ఈ విపరీత ప్రవర్తనకు కారణమేంటో అర్థం కాలేదు. ఒక వారం ఊరుకున్నా. మళ్లీ నా భార్యకు ఫోన్ చేశా. నేను రాను అనే సమాధానం. ఒక నెల గడిచింది. పిల్లల చదువులు పోతున్నాయి. ఇక్కడి స్కూల్లో చేర్చిస్తాను. నేను దగ్గరుండి చదివించుకుంటానన్నాను. వాళ్లను పంపలేదు. తను రాలేదు. ఇల్లంతా వెతికి చూశాక నాకు తరువాత తెలిసింది. తన బంగారం, పిల్లల వస్తువులు, తన వస్తువులు అన్నీ తీసుకుపోయిందని.

తరువాత రెండు మూడు సార్లు నేనే వెళ్లి చూసొచ్చాను. పిల్లల్ని చైతన్య స్కూల్ హాస్టల్లో చేర్చింది. తను ఒక మహానగరంలో వాళ్ల అక్కా బావల ఇంటికి దగ్గరగా ఇల్లు

తీసుకుని బ్యూటీపార్లర్ నడుపుతోంది. నీకింత అవసరం ఏముంది? నేను సంపాదించిన డబ్బు ఉంది కదా. సంసారం నేను నడుపుకుంటాను. వచ్చేయమని అడిగాను. ఏం ప్రయోజనం లేకపోయింది. ఇంటికి వచ్చి ఆలోచనలో పడ్డాను. నా తప్పేముంది ఇందులో. పెళ్లి చూపుల్లో కూడా మాకు ఒకరికి ఒకరు నచ్చి ఇష్టపడే పెళ్లి చేసుకున్నాం. అరమరికలు ఉండకూడదని దాపరికాల్లేకుండా మేమిద్దరం వేరొకరిని ప్రేమించి అది పెళ్లిదాకా రాకపోవడంతో ఇలా కలిశామని తెలుసుకున్నాం. నేను ఆరోజే చెప్పాను. ఇంక ఈ టాపిక్ మన మధ్య రాకూడదని. ఆ అవసరం ఉండకూడదని. దాదాపు పదేళ్లు మా సంసారం బానే నడిచిందిగా. ఇప్పుడేంటి ఇలా అయింది అని బాధ పడ్డా అంటూ తన మేనమామతో కలిసి ఐదా పెద్దలను

కలిసిన వ్యక్తి చెప్పాడు.

కబడ్డీ కోచ్ కథ ఇలా..

అతను ఒక కబడ్డీ కోచ్. చాలా స్కూళ్లలో పరిచయం ఉంది. రాబడి కూడా బాగానే ఉంటుంది. ఆస్తి సంపాదించాడు. అయినా కోవిడ్ కష్టకాలంలో ఆర్థికంగా కొంత ఇబ్బంది పడ్డాడుకానీ నెమ్మదిగా తిరిగి తన సంపాదనకు చేరువయ్యాడు. కానీ భార్య బిడ్డలు దూరమయ్యారు. ఐదా పెద్దలు ఆమెకు ఫోన్ చేశారు. మొదట అసలు ఆమె మాట్లాడలేదు. రెండు మూడు సార్లు చేశాక ఆమె మాట్లాడింది. 'నాకు ఇక్కడే బాగుంది. కోవిడ్ వచ్చాక నా భర్త నన్ను టార్చర్ పెట్టాడు.

అన్నిటికీ ఆంక్షలు పెట్టాడు. ఆ ఇబ్బందులు నేను రెండేళ్లు భరించాను. ఇక నావల్ల కాదు. డబ్బుంటే తినడం.. లేదంటే వద్దనడం, ఇంట్లోనే తిందామనడం.. నా స్వేచ్ఛకు అడ్డుపడటం నాకు నచ్చలేదు. నా తండ్రి నన్ను, నా బిడ్డలను చూసుకుంటాడు.

మా అక్క బావ నేను ఎదగడానికి అన్నీ అవకాశాలు ఇస్తున్నారు. ఆ జీవితం నాకు వద్దు. నన్ను దయచేసి అక్కడకు రమ్మనొద్దు' అని చెప్పింది. అయితే విడుదలైనా తీసుకోండమ్మ. నీ భర్త తన తల్లిదండ్రులను చూసుకోవడానికి తనకు తోడు ఎవరూ లేరని మా దగ్గరకు వచ్చి చెప్పాడు. అది అతని బాధ్యత కదా. నువ్వు అదైనా ఆలోచించు అని చెప్పారు. ఆమె నుంచి ఎటువంటి స్పందనా లేదు.

ఎవరికి వారే యమునా తీరే..

తమ స్వాతంత్ర్యాన్ని కోల్పోయి భర్త అధికారాన్ని భరిస్తూ ఒకచోటే ఉండటం ఎందుకు? అని భార్య ఆలోచన. 'ఎదుగుతున్న పిల్లల్ని కంట్రోల్ చేయాలి. వాళ్లు దారితప్పకుండా తండ్రిగా నేను చూడవలసి బాధ్యత ఎంతో ఉంది. నేను లేకపోతే నా బిడ్డలు జాగ్రత్తగా పెరగగలరా?' అని భర్త వాదన. తల్లిదండ్రులు కూడా వారికి భరోసా ఇచ్చి విడాకులు తీసేసుకో అంటారేగానీ మరొక ఆలోచన చేయడం లేదు. వీరు

ఈ తరం దంపతులు. ఎవరూ ఎవరినీ అర్థం చేసుకోలేకపోతున్నారు. ఇద్దరిలో సున్నితమైన భావాలను పోగొట్టేసుకున్నారు. బిడ్డలకు తల్లి, తండ్రి.. ఇద్దరి అండ ఉండాలనే ఆలోచనే మర్చిపోయారు.

ఆమెదేమైనా మంచి చదువు, పెద్ద ఉద్యోగమూ కాదు. ఆమె తండ్రి ఎంత ఆస్తిపరుడైనా ఎంత కాలం ఉంటాడు. ఉన్నంతలో ఒద్దిగ్గా ఉండి తమ ఇద్దరు పిల్లల్ని చూసుకోవాలన్న ఆలోచన ఆమెకు ఎంత మాత్రమూ లేదు. ఆమె ఇష్టం ఆమెది. కనీసం నా పిల్లల్ని అయినా నాకు ఇచ్చేయమనండి. నేను పెంచుకుంటాను అని అడుగుతున్నాడు ఆ తండ్రి. అదే ఆమెను అడిగితే అతడినే నా వద్దకు రమ్మనండి. నేను సంపాదించింది తినమనండి అన్న సమాధానం ఆమె నుంచి వచ్చింది. ఎట్టిపరిస్థితుల్లోనూ నేను వెళ్లను. నా సంపాదన నేను సంపాదించుకోగలను అంటూ వెళ్లిపోయాడు ఆ వ్యక్తి. •

అవును.. అవసరమే!

కేరళ విశ్వవిద్యాలయంలో విద్యార్థినులకు నెలసరి

ఈ ఉత్తర్వులతో వివిధ శాఖల్లో చదువుతున్న, పీహెచ్డీ చేస్తున్న విద్యార్థినులు సుమారుగా 4,000 మంది లబ్ధిపొందనున్నారు. సాధారణంగా సెమిస్టర్ చివరి పరీక్షలు రాయడానికి కనీసం 75 శాతం హాజరు ఉండాలి. తగ్గిన పక్షంలో ఉపకులపతికి దరఖాస్తు చేసుకోవడంతోపాటు మెడికల్ సర్టిఫికేట్ జతపరచాలి. తాజా ఉత్తర్వులతో అదనంగా 2 శాతం సెలవులను మినహాయింపుగా పొందవచ్చు. గత ఏడాది కేరళలోని మహాత్మా గాంధీ విశ్వవిద్యాలయం దేశంలోనే తొలిసారి తన డిగ్రీ, పీజీ విద్యార్థులకు 60 రోజుల ప్రసూతి సెలవులను ఇస్తూ ఉత్తర్వులు జారీ చేసింది.

దేశంలోనే మొదటిసారిగా కేరళలోని ఓ విశ్వవిద్యాలయం విద్యార్థినులు నెలసరి సెలవులను వాడుకోవచ్చంటూ ఉత్తర్వులు జారీ చేసింది. అఖిల భారత విద్యార్థి ఫెడరేషన్ (ఎస్ఎఫ్ఎస్ఐ) విజ్ఞప్తి మేరకు కొచ్చిన్ యూనివర్సిటీ ఆఫ్ సైన్స్ అండ్ టెక్నాలజీ (కుశాట్) ఆ మేరకు ఉత్తర్వులు జారీ చేసింది.

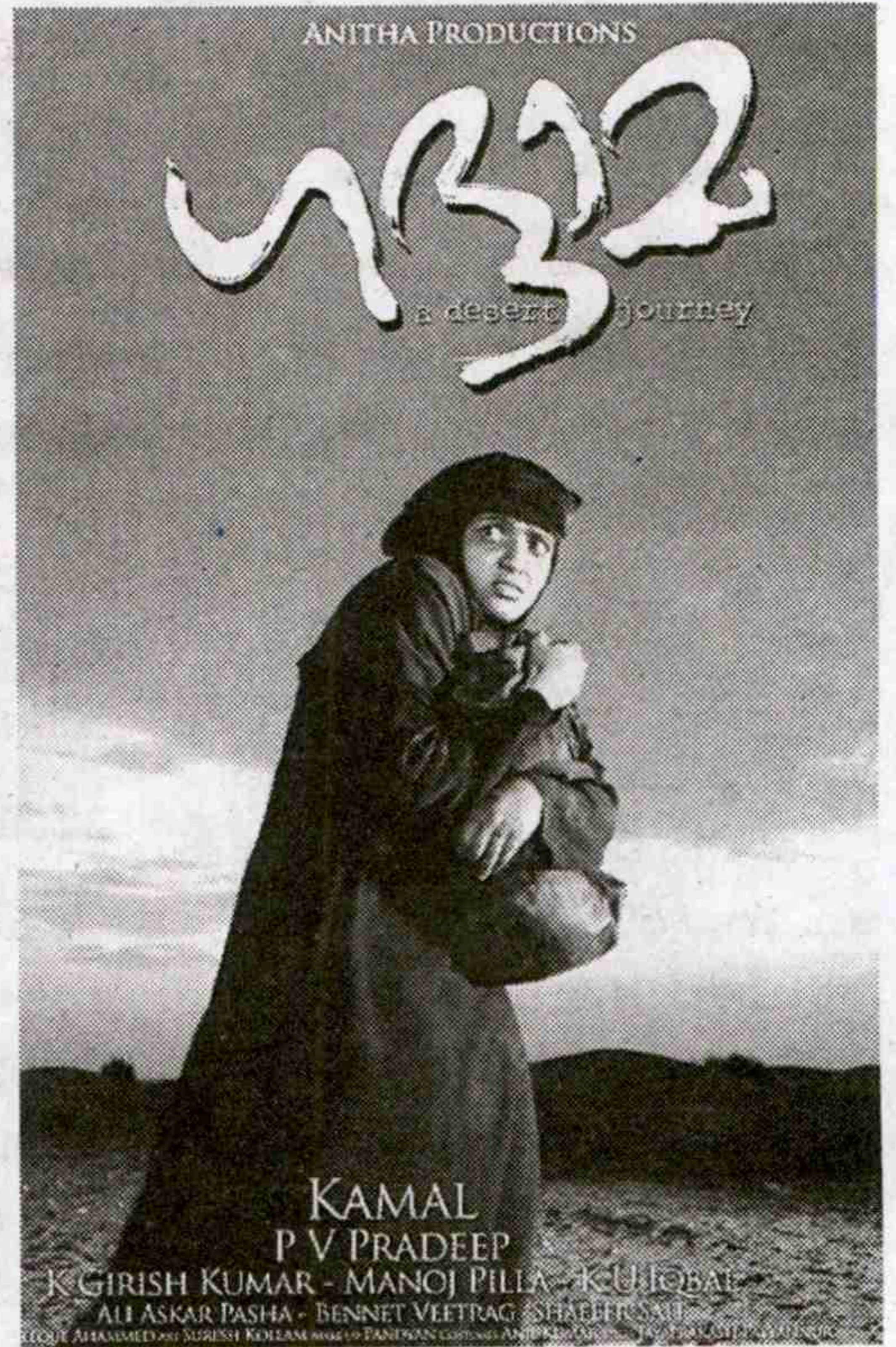

దేశంలోనే తొలిసారి తన డిగ్రీ, పీజీ విద్యార్థులకు 60 రోజుల ప్రసూతి సెలవులను ఇస్తూ ఉత్తర్వులు జారీ చేసింది.

పంజరంలో స్త్రీ

కుటుంబాన్ని బతికించుకోవడానికి ఇప్పుడు స్త్రీ కూడా ఉద్యోగం చేస్తుంది. కొన్ని సందర్భాలలో ఆమె మాత్రమే కుటుంబానికి ఆధారం అవుతుంది. తాను తప్ప కుటుంబ బాధ్యత మరెవ్వరూ తీసుకోలేని పరిస్థితులలో ఆమె కుటుంబం కోసం ఎంత దూరమైనా వెళ్ళి ఉద్యోగం చేయడానికి సిద్ధపడుతుంది. మన దేశంలో కష్టానికి తగిన ప్రతిఫలం రాని పరిస్థితులున్నప్పుడు కొంచెం ఎక్కువ జీతం వస్తుందంటే దేశాన్ని వదిలి పరదేశానికి ఉద్యోగానికి వెళ్ళడం ఉన్నత చదువు చూపిన మార్గం. ఉన్నత ఉద్యోగాల వేటలో దూర దేశం వెళ్ళిన నిపుణల పరిస్థితి ఆర్థికంగా గొప్పగా ఉండవచ్చు. కాని తక్కువ చదువుతో శారీరక శ్రమతో కూడిన ఉద్యోగాల వేటలో గల్ఫ్ దేశాలకు వెళ్ళిన వారి కడగండ్లు ఎంత ఘోరంగా ఉంటాయో కొన్ని సంఘటనలు అప్పుడప్పుడు స్పష్టపరుస్తూ ఉంటాయి. పురుషుడికి ఎదురయిన పరిస్థితుల కన్నా అలా గల్ఫ్ దేశాలలో పనికి వెళ్ళిన స్త్రీల పరిస్థితి మరింత ఘోరంగా ఉంటుంది. ముఖ్యంగా కేరళ ప్రాంతం నుండి గల్ఫ్ ప్రాంతాలకు వెళ్ళే స్త్రీల సంఖ్య ఎక్కువ. అటువంటి ఒక స్త్రీ కథ ఈ మళయాళ సినిమా “ఖద్దామా”. దీన్ని తెలుగులో పంజరం పేరుతో డబ్ చేశారు.

కొడతారు. ఉస్మాన్ ను ఇంటి నుండి వెళ్ళగొడతారు.

సహాయపడితే..

అస్వధి ఫత్మా ఆ ఇంటి నుంచి తప్పించుకోవడానికి సహాయపడుతుంది. ఫత్మా కు ఉస్మాన్ మరో చోట పని చూపిస్తాడు. అయితే ఆమె ఫత్మా పారిపోవడానికి సహాయం చేసిందని అనుమానించి ఇంటి యాజమాని అస్వధి ని కూడా విపరీతంగా కొడతాడు. రకరకాల హింసలు పెడతాడు. ఆ హింస భరించలేక ఆమె ఉస్మాన్ ను సహాయమడుగుతుంది. ఉస్మాన్ ఆమెను కూడా పారిపోయి తన స్నేహితుని వద్దకు వెళ్ళమని చెబుతాడు. అయితే అస్వధి ఆ ఇంటి నుండి బైటపడినా సరి అయిన సమయంలో ఉస్మాన్ స్నేహితున్ని చేరుకోలేకపోతుంది. అర్ధరాత్రి ఒంటరిగా మిగిలిపోతుంది. అక్కడి నుండి ఆమె కష్టాలు మరింత ఘోరంగా ఉంటాయి. ఎడారిలో ప్రయాణం, ఎవరికీ

ఖద్దామా అంటే అరబిక్ భాషలో పనిమనిషి అట. ఒక దిగువ మధ్యతరగతి స్త్రీ అస్వధి. భర్త ఒక ప్రమాదంలో చనిపోతాడు. అంతకు ముందు కూడా అతను పెద్ద సంపాదన పరుడు కాదు.

కుటుంబానికి ఆమె దిక్కు

కుటుంబాన్ని ఆదుకునే వారెవ్వరూ ఉండరు. ఆమె ఊరి వాడైన ఉస్మాన్ అనే వ్యక్తి గల్ఫ్ లో ఒక పెద్ద అరబ్ షేక్ వద్ద డ్రైవరుగా పని చేస్తుంటాడు. అతని సహాయంతో ఆ యజమాని స్పాన్సర్ చేయగా అస్వధి పని మనిషిగా సౌది అరేబియా వెళుతుంది. అక్కడి ఆచారాలను బట్టి బురఖా ధరించడం తప్పని సరి అవుతుంది. సిటికి దూరంగా ఉన్న ఒక పెద్ద ఇంట్లోకి చేరిన తరువాత మొట్టమొదట ఆమె స్పాన్సర్ చేసే పని ఆమె పాస్పోర్ట్ తీసి పెట్టుకోవడం. తరువాత ఆమెకు ఆ ఇల్లు తప్ప మరో ప్రపంచం తెలియకుండా

పోతుంది.

బానిస బతుకు

ఆ ఇంట్లో ఒక బానిస బ్రతుకు ఆమెది. ఎవ్వరు ఏం చేసినా పెదవి విప్పకూడదు. ఉస్మాన్ పరిస్థితి కూడా ఇంచుమించు అలాంటిదే. కాని మగవాడిగా అతనికి కొన్ని వెసులుబాట్లు ఉంటాయి. సునామీ లో అందర్ని కోల్పోయి అనాథ అయిన ఫత్మా అనే ఒక ఇండోనేషిన్ అమ్మాయి కూడా ఆ ఇంట్లో పని చేస్తూ ఉంటుంది. ఉస్మాన్ ఫత్మా మధ్య శారీరక సంబంధం ఉంటుంది. అతనికి ముందే వివాహం అయ్యిందని అస్వధికి తెలుసు. అందుకని ఇది తప్పని అతని భార్యకు, ఫత్మాకు కూడా అన్యాయం చేయడమే అని ఆమె ఉస్మాన్ కి చెప్పే ప్రయత్నం చేస్తుంది. కాని అతను దాన్ని పట్టించుకోకుండా తనకు దొరికిన ఆనందాన్ని అనుభవిస్తూ ఉంటాడు. అయితే ఒకరోజు వారి మధ్య సంబంధం ఇంటి యజమానికి తెలుస్తుంది. ఫత్మా ను విపరీతంగా

తెలియకుండా పారిపోవడం, ఎవరి కంట పడకుండా ఉండడం, ఎక్కడికి వెళ్ళాలో అర్థం కాని స్థితి. సౌదీ లో రజాక్ అనే మరో వ్యక్తి పని చేస్తూ ఉంటాడు. అనాధలుగా మరణించిన మళయాళీల, భారతీయుల శవాలను గుర్తు పట్టి వాటిని దేశానికి తిరిగి పంపించడానికి శ్రమ పడుతూ ఉంటాడు. మార్చురీ లో నిరంతరం ఎన్నో అనాధ శవాలు వస్తూ ఉంటాయి. అలాగే తప్పిపోయిన కనిపించకుండా ఉన్న వ్యక్తుల వివరాలు అతనికి చేరుతూ ఉంటాయి. తన స్వంత డబ్బు ఖర్చు పెట్టి వారికి సహాయపడుతూ ఉంటాడు. అతనికి అస్వధి అనే పని మనిషి కనిపించట్లేదనే సమాచారం అందుతుంది. ఆమె దొంగతనం చేసి పారిపోయిందని పేపర్ లో వేయిస్తాడు ఆమె యజమాని. రజాక్ అస్వధి యజమానిని కలుస్తాడు. ఆ యజమాని ప్రవర్తన గమనించిన రజాక్, అస్వధి ఆ ఇంట్లో ఎన్ని బాధలు పడి ఉంటుందో గ్రహించగలుగుతాడు. ఉస్మాన్ ని కలిసి అస్వధి వివరాలు కనుక్కునే ప్రయత్నం చేస్తాడు. ఇంటి నుండి పారిపోయిన తరువాత కొన్ని రోజులకు మరో వ్యక్తితో అస్వధి తనను కలిసిందని కాని మరో మగవానితో వచ్చిన ఆమెను చూసి ఆమెకు తాను సహాయం చేయ నిరాకరించానని, ఆమె దొంగతనం చేసినట్లు నమ్మి ఆమెకు సహాయం చేయలేదని చెప్పిన ఉస్మాన్ లో ని అవకాశవాదాన్ని రజాక్ ప్రశ్నిస్తాడు. అస్వధి ని దేశం కాని దేశం పిలిపించి ఆమె గుణం తెలిసి, తన యజమాని క్రూరత్వం తెలిసి ఆమెకు సహాయం చేయవలసి వచ్చినప్పుడు ఆమెను ఒంటరిని చేయడం ఎంత అన్యాయమో అర్థం చేసుకోమని చెప్పి రజాక్ అస్వధి కోసం వెతకడం మళ్ళీ మొదలెడతాడు.

అస్వధి ఒంటరిగా పారిపోతూ కొందరు దుర్మార్గులకు చిక్కుతుంది. లారీలో ఆమెను ఎక్కించుకుని వారు రియాద్ తీసుకెళతాం అని నమ్మబలుకుతారు. కాని ఎడారి ప్రాంతానికి లారీ వెళ్తున్నప్పుడు ఆమె భయపడుతుంది. ఆ లారీలో ఆమె పరిస్థితి గమనించిన మరో మళయాళీ ఆమెను రక్షిస్తాడు. ఏ పరిస్థితులలో ఆమె పారిపోయి ఉంటుందో అతను తన అనుభవంతో ఊహించగలుగుతాడు.

పోలీసులకు పట్టుబడి

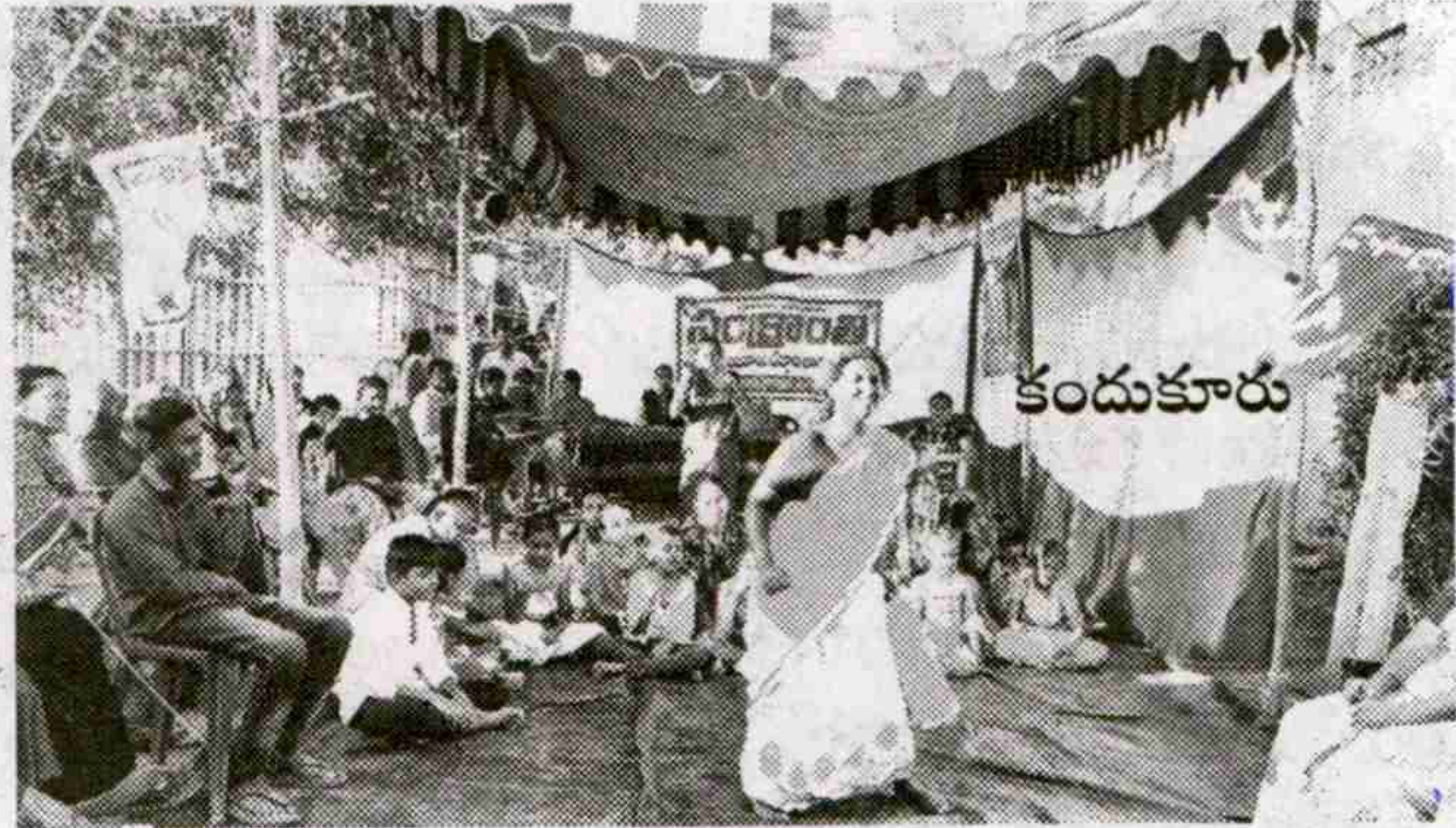
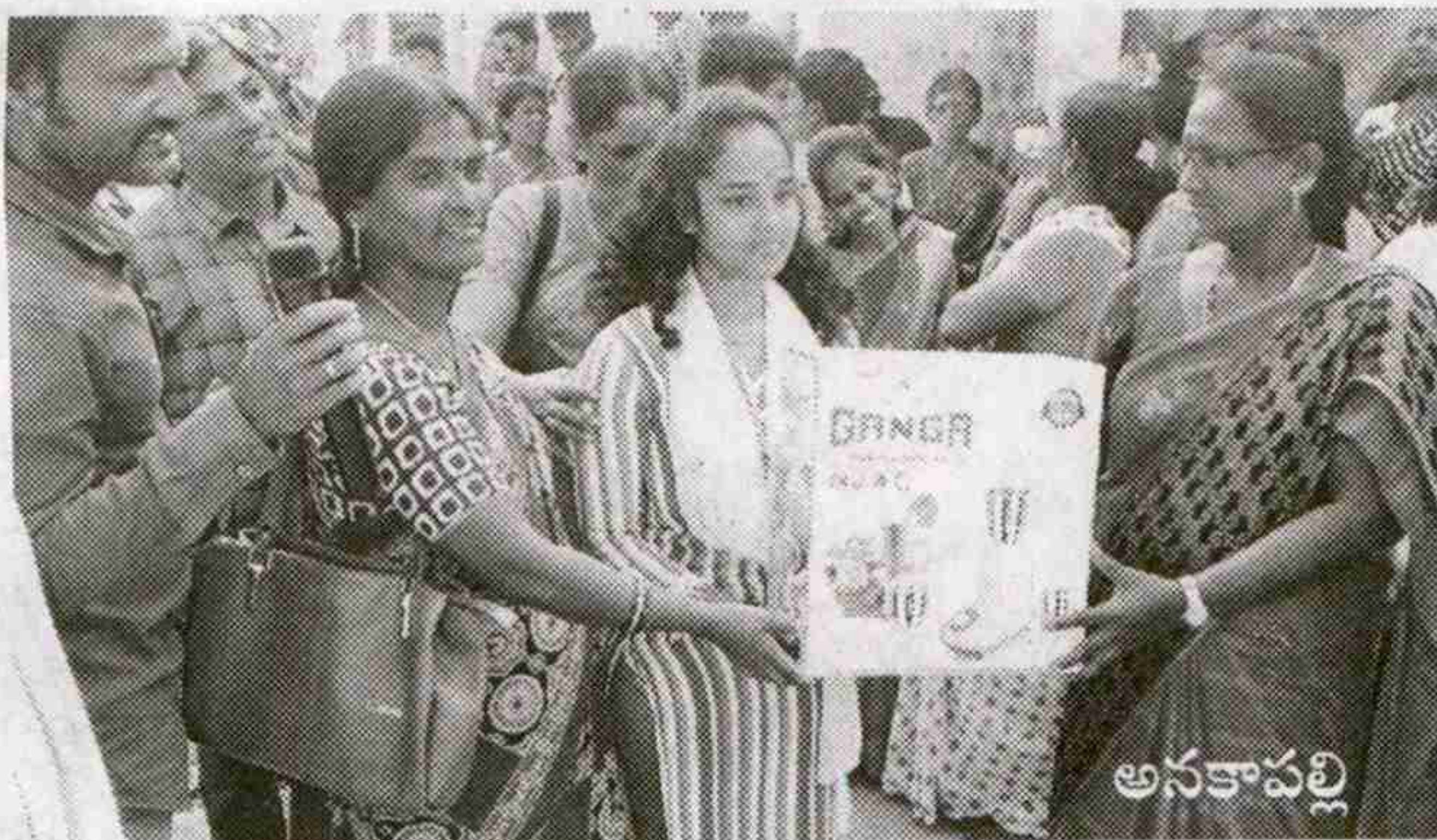
ఆమె భాద్యత భరతన్ అనే ఒక ట్రక్ డ్రైవర్ కు అప్పగించి ఉస్మాన్ దగ్గరకు ఆమెను చేర్చమని కోరతాడు. భరతన్ ఉస్మాన్ వద్దకు ఆమెను తీసుకువస్తే ఉస్మాన్ ఆమెకు సహాయం చేయ నిరాకరిస్తాడు. కాని మానవత్వం నిండిన భరతన్ ఆమెను ఒంటరిగా వదలేక మరో సురక్షిత ప్రాంతానికి తీసుకువెళ్ళాలని ప్రయత్నిస్తున్నప్పుడు వారిద్దరూ పోలీసులకు పట్టుపడతారు. పర పురుషుడితో పారిపోయిందన్న నెపం మీద అస్వధిని అక్రమ సంబంధం నేరం క్రింద భరతన్ ను అరెస్టు చేస్తారు అధికారులు. ఇటువంటి తప్పులకు కొరడా దెబ్బలు శిక్ష. అస్వధి ఆ శిక్షను అకారణంగా భరించవలసి వస్తుంది. ఆమె జైలు లో ఉందని తెలుసుకున్న రజాక్ ఆమెను, ఆమెకు సహాయం చేసిన భరతన్ ను కూడా విడిపించి భారతదేశం పంపించే ఏర్పాటు చేస్తాడు. నిరాశతో కృంగిన మనసుతో అస్వధి తిరిగి దేశం చేరుతుంది. అయితే మరో అనాధ శవం ఆస్పత్రి లో ఉందని రజాక్ కు కబురు వస్తుంది. అస్వధికి ఎడారిలో దుండగుల నుండి పారిపోవడానికి సహాయం చేసిన మళయాళీ వ్యక్తి శవం అది. ఆమెను

దుండగులనుండి తప్పించినందుకు వారు కాపు కాచి అతన్ని హత్య చేసారు అన్నది ప్రేక్షకులకు అర్థం అవుతుంది. రజాక్ అతన్ని గుర్తుపట్టలేకపోతే 'యునిడెంట్ ఫైడ్ ఇండియా'గా రాసుకుని ఆ శవాన్ని మూసేస్తారు మార్చురీ వాళ్ళు. ఇలాంటి గురించలేని శవాలు ఎన్నో ఆ మార్చురీ నిండా వాటి వెనుక ఎన్ని కథలో. భారతదేశంలో వారికోసం ఎదురు చూస్తున్న ప్రాణాలు ఎన్నో అస్వధి కథ ద్వారా గల్ఫ్ లో ఇంటి పని కోసం వెళ్ళే భారతీయ స్త్రీల జీవితాలను చూపించే ప్రయత్నం చేసారు దర్శకులు కమల్. ఈ సినిమాను గల్ఫ్ దేశాల్లో బ్యాన్ చేసారట. అయితే ఈ సినిమా చాలా భాగం గల్ఫ్ లోనే చిత్రించారు.

వాస్తవంగానే..

గల్ఫ్ జీవితంతో అనుభవం ఉన్న చాలా మంది ఈ సినిమాలో సన్నివేశాలలో నూరు శాతం వాస్తవికత ఉందని ధృవీకరించారు. కె. యు. ఇక్బాల్ ఈ సినిమా కథా రచయిత. మళయాళం న్యూస్ అనే పత్రికలో జర్నలిస్టుగా పని చేసిన అనుభవంతో గల్ఫ్ లోకాన్ని సంవత్సరాలు ఉన్న అనుభవంతో ఈ కథను వారు తయారు చేసుకున్నానని చెప్పుకున్నారు. ఈ సినిమా కథకు ఆధారం సుబైదా విలిక్కున్న అనే ఒక స్త్రీ అనుభవాలు. ఒక డిపోర్టేషన్ కాంప్ లో పట్టించుకునే వాళ్ళెవ్వరూ లేక జబ్బు పడి మరణించింది. ఇలాంటి కథలెన్నో చూసిన అనుభవంతో ఇక్బాల్ రాసుకున్న స్క్రిప్ట్ ఇది. కథానాయిక కావ్యా మాధవన్ నటన ను అందరూ మెచ్చుకున్నా ఆమెకు కథా పరంగా పెద్దగా నటించే స్కోప్ లేదని నా కనిపించింది. రజాక్ పాత్రలో శ్రీనివాసన్, భరతన్ పాత్రలో మురళీ గోపి నటన బావుంటుంది. •

సంక్రాంతి సంబరాలు

- నెల్లూరులో ఐదవ, ఎస్ఎఫ్ఐ, డివైఎఫ్ఐ రూరల్ కమిటీలు సంయుక్తంగా బీకెడబ్ల్యూ మహిళా కళాశాలలో సంక్రాంతి పండుగ సందర్భంగా విద్యార్థినులతో పలు ఆటల పోటీలు నిర్వహించి విజేతలకు బహుమతులు ప్రదానం చేశారు.
- తిరుపతి టీటీడీ క్వార్టర్స్లో క్వార్టర్స్ కమిటీ, ఐదవ సంక్రాంతి పండుగ సందర్భంగా విద్యార్థినులతో పలు ఆటల పోటీలు నిర్వహించి విజేతలకు బహుమతులు ప్రదానం చేశారు.
- విజయవాడ ఐదవ సెంటర్లో సిటీ 27వ డివిజన్లో దుర్గాపురం వాకర్స్ క్లబ్లో కుండకొట్టుడు కార్యక్రమానికి ఐదవ నాయకులు హాజరయ్యారు.
- సంఘం మండలంలో సాయి నగర్లో సంక్రాంతి సందర్భంగా ఐదవ ఆధ్వర్యంలో ముగ్గుల పోటీలు నిర్వహించి విజేతలకు బహుమతులు ప్రదానం చేశారు.
- విశాఖలో పిశానీ దిబ్బలో భవన నిర్మాణ కార్మికుల సంఘం, ఐదవ ఆధ్వర్యంలో సంక్రాంతి సందర్భంగా బాలలకు ఆటల పోటీలు, ముగ్గుల పోటీలు నిర్వహించి విజేతలకు బహుమతులు అందించారు.
- ఎఎస్ఆర్ జిల్లా రంపచోడవరంలో ఐదవ జిల్లా కమిటీ ఆధ్వర్యంలో ఆధ్వర్యంలో సంక్రాంతి సందర్భంగా

- బాలలకు ఆటల పోటీలు, ముగ్గుల పోటీలు నిర్వహించి విజేతలకు బహుమతులు అందించారు.
- కృష్ణా జిల్లా గుడివాడలో, ఏలూరులో, విశాఖ జగదాంబ సెంటర్లో ఐదవ ఆధ్వర్యంలో ఆధ్వర్యంలో సంక్రాంతి సందర్భంగా బాలలకు ఆటల పోటీలు, ముగ్గుల పోటీలు నిర్వహించి విజేతలకు బహుమతులు అందించారు.
- అనంతపురం షేర్మహమ్మద్పేటలో ఐదవ ఆధ్వర్యంలో బాలలకు భోగి పళ్ల కార్యక్రమం నిర్వహించారు.
- ఉయ్యూరు లయన్స్ క్లబ్, ఐదవ, కెవిపిఎస్, ఎస్ఎఫ్ఐ, సిఐటియు, ప్రజాసంఘాల ఆధ్వర్యంలో నేతాజీ హాసింగ్ కాలనీలో భోగి మంటలు, ఆటల పోటీలు నిర్వహించారు.
- యలమంచిలి, చించినాడలలో ఐదవ ఆధ్వర్యంలో భోగిమంటలు, ఆటల పోటీలు నిర్వహించారు. గోదావరి పరులేకర్ రచించిన ఆదివాసీ పుస్తకాన్ని, ఐదవ క్యాలెండర్ను కలెక్టర్ హిమాన్స్ శుక్లాతో ఆవిష్కరించారు.
- పల్నాడు జిల్లాలోని ఎటపాక గుండాల కాలనీలో, ప్రకాశం జిల్లా కనిగిరిలో, ఒంగోలులో, తాడేపల్లిగూడెంలో ఐదవ, డివైఎఫ్ఐ ఆధ్వర్యంలో సంక్రాంతి పోటీలు నిర్వహించి

- బహుమతులు అందించారు. భోగిపకు, బొమ్మల కొలువులు తాడేపల్లిగూడెంలో నిర్వహించారు. ఆర్లపాడులోనూ ఆటల పోటీలు నిర్వహించారు.
- అన్నమయ్య జిల్లా మదనపల్లిలో, అనకాపల్లి జిల్లాలోని రాంబిల్లిలో, పల్నాడు జిల్లా సత్తెనపల్లి ఎస్టీ కాలనీలో, నెల్లూరు జిల్లా కందుకూరులో, కాజాలో, తణుకులోని అజ్జరం కాలనీలో భోగి మంటలు, ఆటల పోటీలు నిర్వహించారు.
- బాడంగిలోని పెద్దవాలేరు గ్రామంలో ఐదవ ఆధ్వర్యంలో సంక్రాంతి సంబరాల వేదికపై ఎమ్మెల్యే కోరెడ్డి రమాప్రభ మాట్లాడారు
- ఎస్టీఆర్ జిల్లా విజయవాడలో సంక్రాంతి సందర్భంగా సాంస్కృతిక కార్యక్రమాలు, పోటీలు నిర్వహించారు.
- నెల్లూరు ఎస్ఎఫ్ఐ, ఐదవ ఆధ్వర్యంలో, కావలిలో సంక్రాంతి పోటీలు నిర్వహించారు.

జీవో నంబరు 1ని రద్దు చేయాలని..

- గుంటూరు జిల్లాలోనూ, వినుకొండలోనూ ఐదవ ఆధ్వర్యంలో జీవో నంబరు 1 కాపీలను భోగి మంటల్లో దహనం చేశారు.
- సామర్లకోటలో, రంపచోడవరంలో, ఉప్పలగుత్తంలలో ఐదవ ఆధ్వర్యంలో జీవో కాపీలను భోగి మంటల్లో దహనం చేశారు.

వినుకొండ

నివాళి

ప్రకాశం జిల్లా పామూరులో మండ్ల మంగమ్మ ఐదో వర్ధంతి సందర్భంగా స్థానిక సుందరయ్య భవన్‌లో నివాళి కార్యక్రమం నిర్వహించారు. సయ్యద్ షమీ, జి.భానుమతి, మందారమ్మ, మస్తానమ్మ, ధనలక్ష్మి, అంజలి, ప్రభావతి పాల్గొన్నారు.

- నెల్లూరు జిల్లా పుచ్చలపల్లి సుందరయ్య కల్యాణమండపంలో మహిళలు కృషి - కర్తవ్యాలు అనే అంశంపై ఐదవ రాష్ట్ర కార్యదర్శి డి.రమాదేవి మాట్లాడారు.

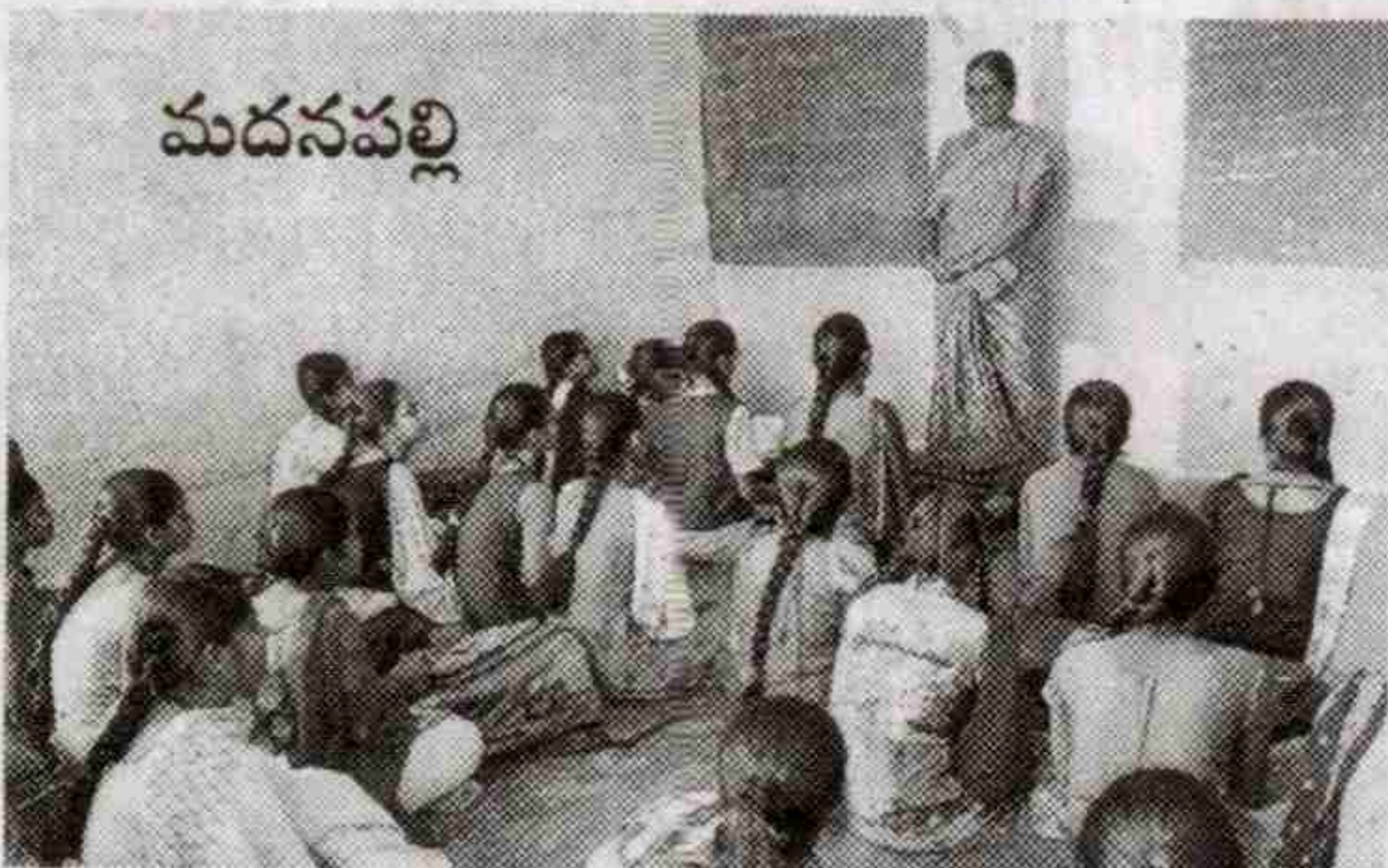
సేవ్ స్ట్రీట్ ప్లాంట్

బొబ్బిలిలో వైజాగ్ స్ట్రీట్ ప్లాంట్ ప్రవేటికరణ ఆపాలని భోగిమంటల్లో ప్రతులను దహనం చేశారు. రాజుపేటలో సంక్రాంతి పోటీలు నిర్వహించారు.

- వైజాగ్ షీలానగర్‌లో ఐదవ ఆధ్వర్యంలో భోగి మంటల కార్యక్రమం నిర్వహించి సేవ్ స్ట్రీట్ ప్లాంట్ అంటూ నినాదాలు ఇచ్చారు.

జాతీయ బాలికా దినోత్సవం

- గుంతకల్లులో ఎస్ఎఫ్ఐ, ఐదవ ఆధ్వర్యంలో జాతీయ బాలికల దినోత్సవం సందర్భంగా ఎస్జెపి హైస్కూల్‌లో ఆడపిల్లలపై జరుగుతున్న దాడులపై అవగాహన సదస్సు నిర్వహించారు.
- మదనపల్లిలో సాయి విద్యానికేతన్‌లో ఐదవ ఆధ్వర్యంలో బాలికా దినోత్సవం సందర్భంగా సదస్సు నిర్వహించారు. ఎఎస్ఆర్ జిల్లా రంపచోడవరంలోని ఎటపాక గ్రామంలో వలస, ఆదివాసీ, గిరిజన గ్రామం జగ్గవరంలో ఆదివాసీ మహిళలు, చిన్నపిల్లల పరిస్థితులు గురించి జిల్లా ఐదవ కార్యదర్శి ఐ.పద్మ వారి సమస్యలను తెలుసుకుని ఐక్యంగా పరిష్కరించుకుందామని తెలిపారు.

మదనపల్లి

ప్రతిజ్ఞా కార్యక్రమం విజయనగరంలో, తిరుపతి అన్నమయ్య స్కూలులోని ఐదవ

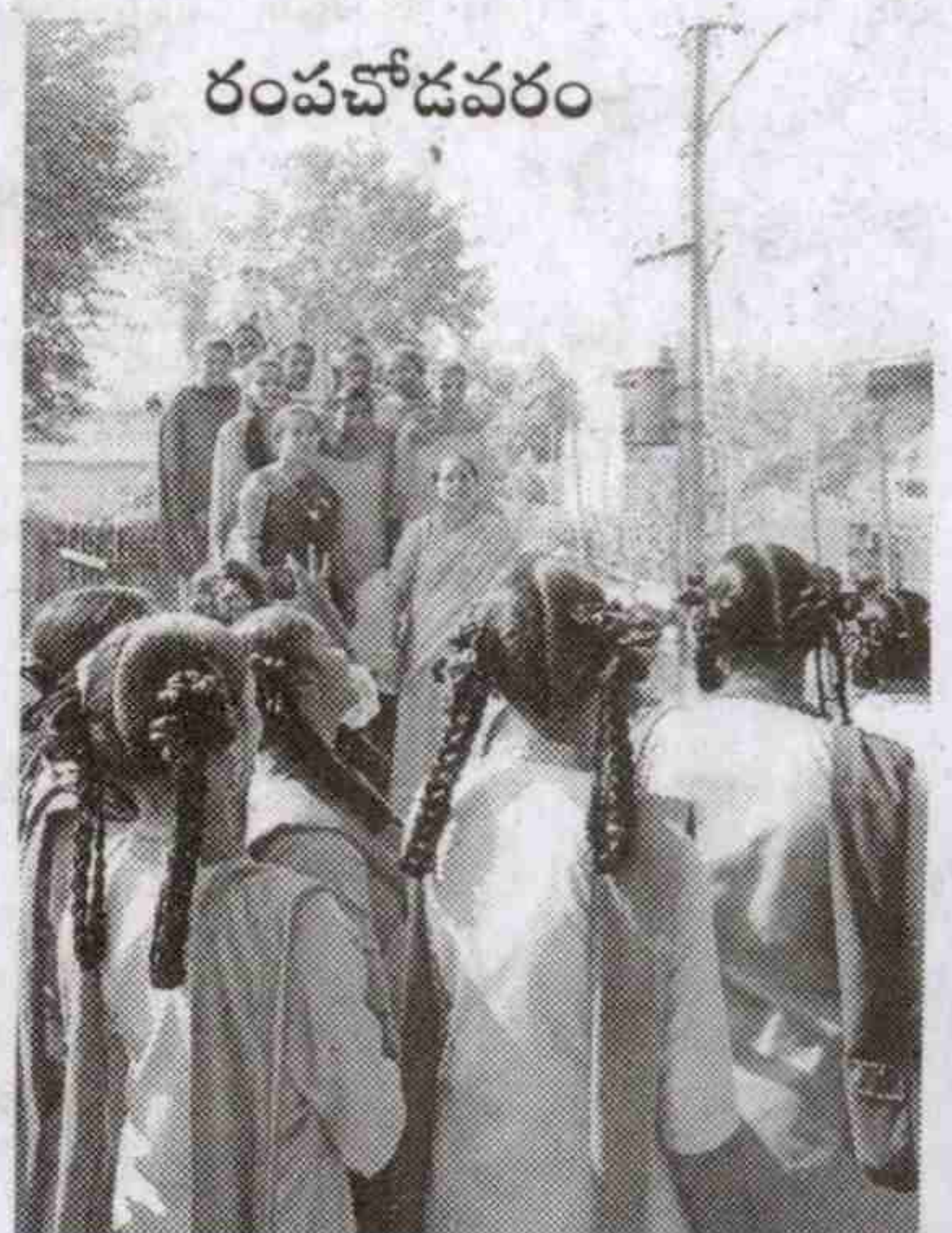
విజయనగరం

ఆధ్వర్యంలో భారత రాజ్యాంగ పీఠికను ఐదవ నాయకులు పిల్లలతో ప్రతిజ్ఞా కార్యక్రమం నిర్వహించారు.

- విశాఖ షీలా నగర్‌లో రిపబ్లిక్‌డే సందర్భంగా ఐదవ నాయకులు పతాకావిష్కరణ జరిపారు.

- తిరుపతి జిల్లా రేణిగుంటలో సుందరయ్య నగర్ బిటిఆర్ కాలనీలో, బుధవారం పేటలోని ట్యూషన్‌సెంటర్స్‌లో, ఆర్లపాడు, చించినాడ, యలమంచిలిలో, విజయవాడ, విశాఖలలో రిపబ్లిక్‌డే సందర్భంగా జెండా ఆవిష్కరణ, ఆటల పోటీలు నిర్వహించారు.

- అనంతపురంలో మణదీప్ స్కూల్‌లో ఐదవ, కెసీసీ ఆధ్వర్యంలో రిపబ్లిక్‌డే వేడుకలు జరిగాయి.

రంపచోడవరం

ధిల్లీలో మహిళా చైర్పర్సన్ పై దాడిని నిరసిస్తూ

- ధిల్లీలో మహిళా చైర్పర్సన్ స్వాతి మలివాల్ పై జరిగిన దాడిని ఖండిస్తూ తిరుపతి అంబేద్కర్ విగ్రహం వద్ద ఐదవ ఏపీ సమాఖ్య సంఘం ఆధ్వర్యంలో నిరసన కార్యక్రమం నిర్వహించారు.

- అన్నమయ్య జిల్లా మనదపల్లిలో ఐదవ ఆధ్వర్యంలో మహిళా చైర్పర్సన్ స్వాతి మలివాల్ పై జరిగిన దాడిని ఖండించారు. ఈ సందర్భంగా సిఐటియు జిల్లా నాయకుడు హరిశర్మ కూడా తన నిరసన తెలిపారు. మహిళా రెజలర్ పై జరుగుతున్న వేధింపులు ఆపాలని ఎంపీ

బ్రెజ్ బూషన్ ను అరెస్టు చేసి ఈ ఆగడాలను ప్రభుత్వం అరికట్టకపోతే తాము తమ ఆందోళనను ఉధృతం చేస్తామని హెచ్చరించారు. ఈ కార్యక్రమంలో ఐదవ నాయకులు రెడ్డి ప్రసన్న, క్రిష్ణప్రియ, తెహరున్నీసా, సరస్వతి పాల్గొన్నారు. తిరుపతిలోనూ నిరసన ప్రదర్శన జరిగింది.

అత్యాచారాలను ఖండిస్తూ...

- తిరుపతిలో పారిశుధ్య కార్మికురాలిపై అతికిరాతకంగా అత్యాచారం జరిగిన సందర్భంగా ఐదవ మహిళా సంఘం తిరుపతి జిల్లా

అధ్యక్షురాలు మాసుపల్లి జయంతి, మహిళా సమాఖ్య జిల్లా కార్యదర్శి నదియా ఆధ్వర్యంలో ఎస్సీ కార్యాలయంలో ఏఎస్పీని కలిసి వినతి పత్రం సమర్పించారు.

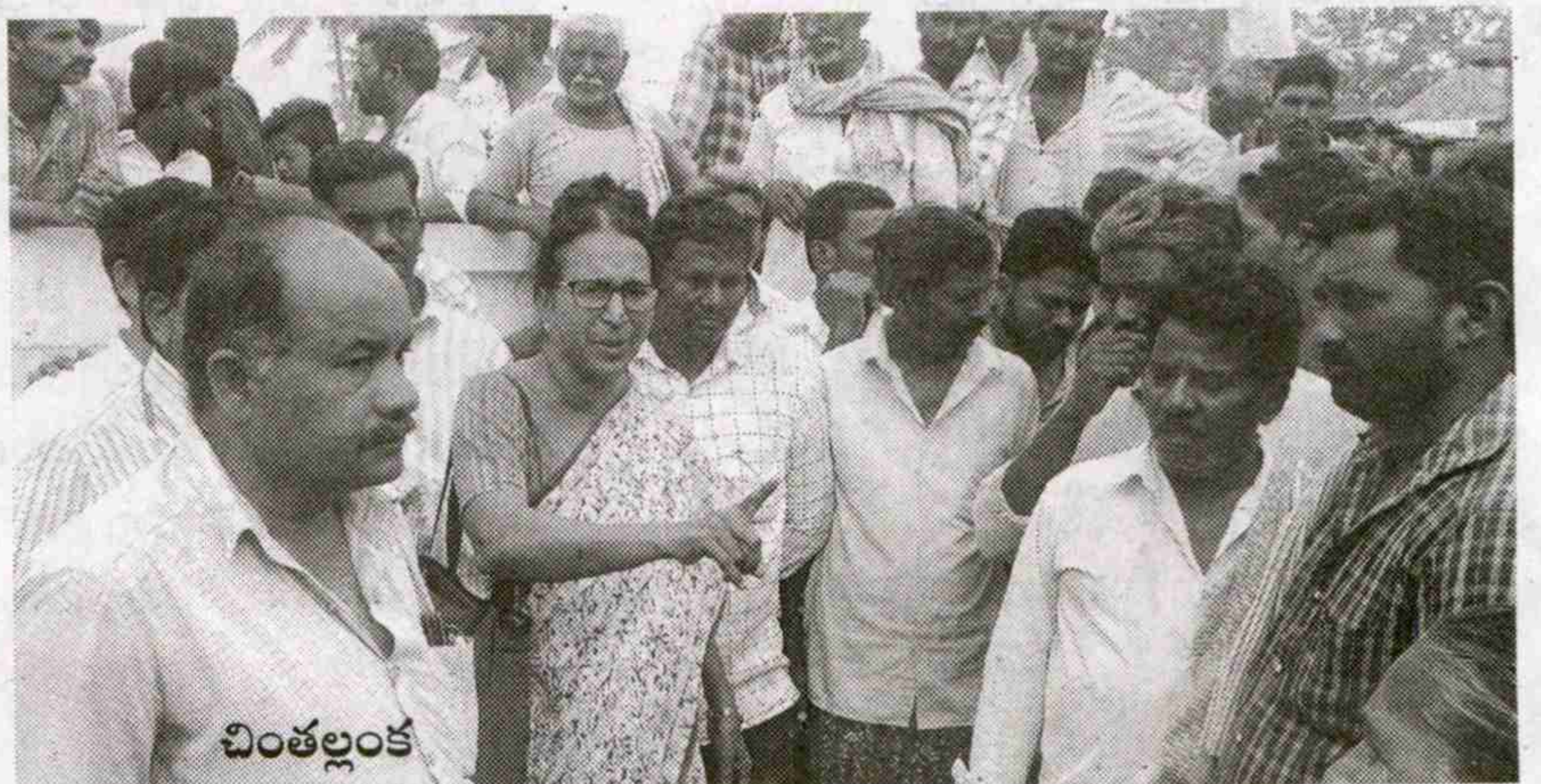
ఓజిలిలో 15 ఏళ్ల గిరిజన బాలికపై అత్యాచారం, సత్యవేడులో మైనర్ బాలికపై జరుగుతున్న లైంగిక వేధింపులు, ఇంకా వెలుగుచూడని సంఘటనలు ఎన్నో ఉన్నాయి. వీటన్నిటినీ అరికట్టాలని, దోషులను కఠినంగా శిక్షించాలని, బాధిత కుటుంబాన్ని ఆదుకోవాలని, ప్రభుత్వం, పోలీసు యంత్రాంగం అప్రమత్తంగా ఉండి ఇటువంటి ఘటనలు పునరావృతం కాకుండా చూడాలని అన్నారు. స్కూల్స్, కాలేజీలు, విద్యార్థుల తల్లిదండ్రులకు అవగాహనా క్యాంపులు ఏర్పాటు

చేయాలని కోరుతున్నారు. ఈ కార్యక్రమంలో మంజుల, అమ్మాజీ, అమ్మలమ్మ తదితరులు పాల్గొన్నారు.

బాలికపై దాడి, హత్యకు నిరసన

- నెల్లూరు జిల్లా బుజబుజ నెల్లూరులో 9వ తరగతి బాలిక మేఘనపై మేనమామ జరిపిన యాసిడ్ దాడిలో బాలిక మరణించింది. నిందితుడిని కఠినంగా శిక్షించాలని, ప్రజాసంఘాలు, ఐదవ ఆధ్వర్యంలో క్యాండిల్ ర్యాలీ నిర్వహించారు.

- బాపట్ల జిల్లా చింతలంక గ్రామంలో దళితులపై దాడి చేసిన అగ్రవర్ణ పెత్తందార్లను అరెస్టు చేయాలని, దళితులకు రక్షణ కల్పించాలని డిమాండ్ చేస్తున్న ప్రజలకు ఐదవ రాష్ట్ర కార్యదర్శి డి.రమాదేవి సంఘీభావం తెలిపారు.

చింతలంక

కొండపల్లి

గజపతినగరం

అనంతపురం

పూలేకు నివాళి

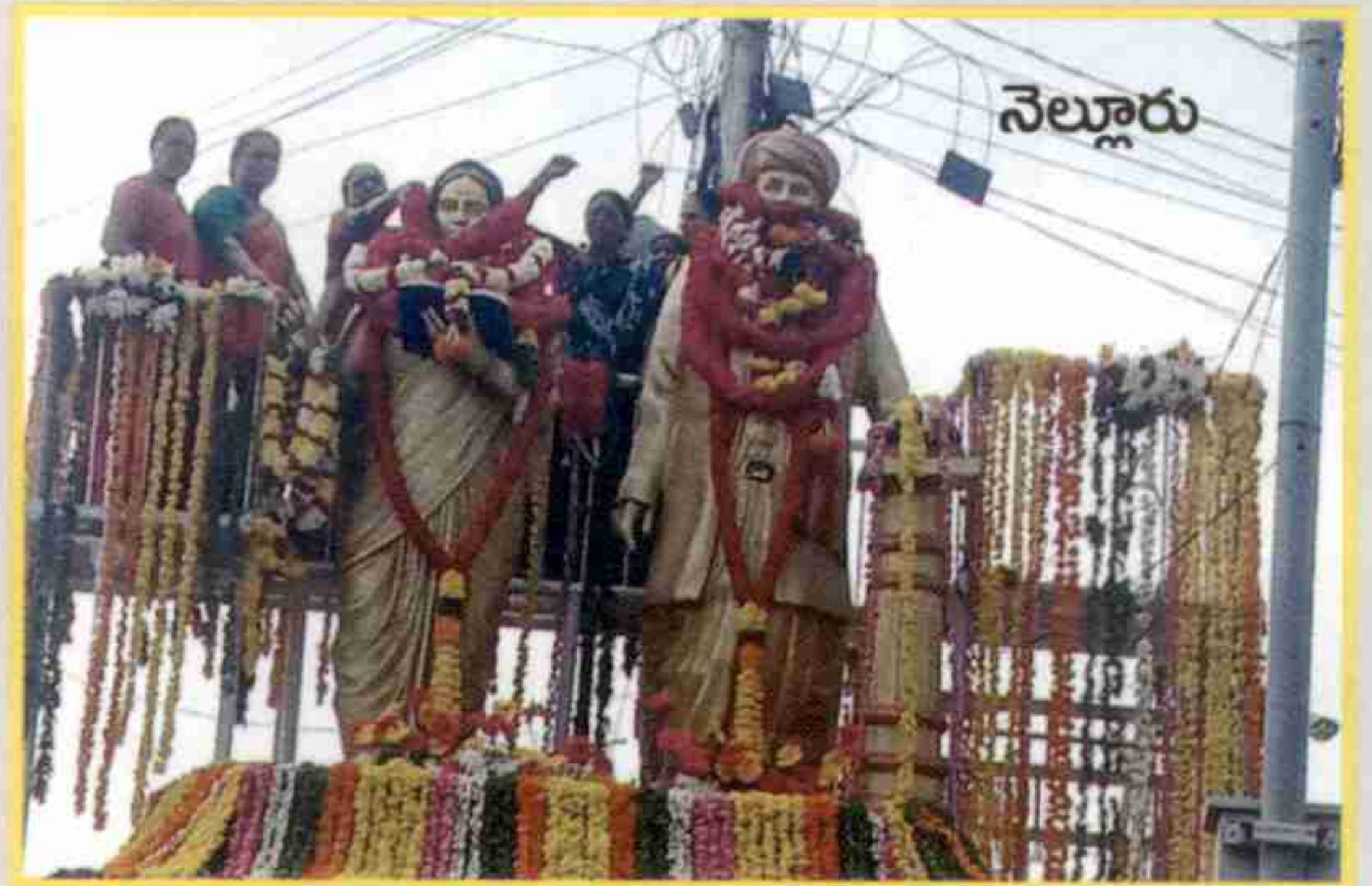
సామాజిక విప్లవకారిణి
సావిత్రి బాయి పూలే
జయంతి సందర్భంగా
విద్యా ఆధ్వర్యంలో రాష్ట్ర
వ్యాప్తంగా నివాళి
కార్యక్రమాలు జరిగాయి.

కాకినాడ

కర్నూలు

నెల్లూరు

విజయనగరం

సామర్లకోట

రెంటపాళ్ల

విశాఖ జిల్లా అరకులో విద్యా ఆధ్వర్యంలో కుట్టుమిషన్
శిక్షణా కేంద్రం ప్రారంభం

విజయవాడలో గాంధీ వర్ధంతి సందర్భంగా నివాళి
అర్పిస్తున్న విద్యా నాయకులు

చైతన్య మానవి

మోటూరు ఉదయం భవన్,

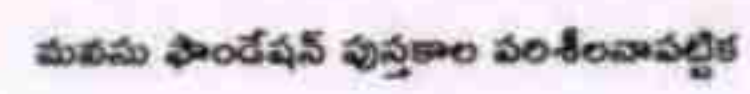
డిజిపి ఆఫీసు రోడ్డు,

తాడేపల్లి మండలం, కొలనుకొండ,

గుంటూరు జిల్లా -522302

పుస్తకం పేరు	KRSA101M233
పుస్తకం పేరు	నైతన్య మామది
తారీఖు	23 February 2025
మొందు లెట్టు	yes
నెమక లెట్టు	yes
మొత్తం పేజీలు	110
పెద్ద సైజు పేజీలు	no
ఖాళీ పేజీలు	no
లేద పేజీలు	no
తయారు చేసినది	Shekshu
పేజీలు విడదీసినది	S. hema
స్కాన్ చేసినది	r dave
పరీక్ష చేసినది	hema
పేజీలు పరిచానది	
ప్రింటింగు చేసినది	
ప్యాకింగు చేసినది	
పరిష్కరి	Good